


A. BOL. C. E. FRITZE'S
K. HOFBOKHANDEL
STOCKHOLM



MAGASIN
för
Konst, Nyheter och Moder.

Tidningsskrift.



Ej går så snart en måne om,
Som det maner nu senast kom
Med nytt förbytas måste.
En man nu drager qwinno-hår,
En qwinna i främmand' drägt hon går,
Ehwad det månde kosta.

Boëthius.

NIONDE ÅRGÅNGEN.

STOCKHOLM, Tryckt hos *Carl Deleen.*
1832.



N:o I.

Magasin

för Konst, Nyheter och Moder.

Januari Månad 1832.

Pl. 1.

Hussein Pascha,

f. d. Dey af Algier.

Den på et år ofta omtalade, och d. 5 Juli 1830 af Fransmännen ifrån thronen störtade Deyen af Algier, *Hussein Pascha*, är omkring 60 år gammal, och kom til regeringen den 1 Mars 1828. — Om hans vistelse i Neapel och Paris, samt nu sist hans resa til Genua, hafva våra läsare genom åtskilliga Tidningar blifvit underrättade; men tiläventyrs torde några korta underrättelser om dessa röfvarenästen från äldre tider tilbaka hafva något intresse.

Det nu för tiden under benämning af Barbaresk-Staterne kända land är beläget på den Afrikanska kusten, som gränsar in til Medelhafvet, och som fordom utgjordes af Konungariket Mauritanien samt det gamla Karthago. Sedan Romarne intagit och införlifvat det med Romerska Riket, inkräktades det sedermera af Vandalerne. Belisar förstörde åter detta Rike, och hela landet förblef til slutet af sjunde århundradet under Grekiske Kejsarnes herravälde. Vid denna tid intogs det af de allestädes segrande Araber, och utgjorde en tid en del af det vidsträckta Rike som styrdes af Kaliferne. Längre fram i tiden upstodo åtskillige afkomlingar af samme krigare som bidragit at intaga landet, jemte några Chefer af landets äldre invånare, Maurerne, för at afskudda sig Kalifernes ok, och gjorde sig oberoende af dem. Af dessa revolters olika intressen, dem Kaliferne icke mägtade hindra, upstodo tid efter annan åtskillige smärre stater, hvaraf de förnämste voro Marocco, Algier, Tunis och Tripolis. Dessa Rikens befolkning utgjordes af

Araber, Negrer från det södra Afrika, och af Maurer, födda i landet eller jagade ur Spanien, alla ifrige anhängare af Mahomets Religion, och fiender til den Christna. — *Zeiri*, en förnäm Arab, upbyggde Algier (*Aschir*) 944, och hans afkomlingar regerade der til 1148. I det inre af dessa stater följde revolutioner på revolutioner, föga kände eller märkvärdige, tils början af sextonde århundradet, då Ferdinand den Katholske 1506 eröfrade *Oran*, och gjorde Regenterne i Tunis och Tremezene sig skattskyldige, samt intog 1509 Tripolis och underkufvade Algier; men snart blefvo dessa stater, genom en större tildragelse, mera betydliga och frugtansvärda för Européerne.

Horuc och Hayradin (*Khar Eddyn*), begge söner af en krukmakare på ön *Lesbos*, hänförde af et oroligt och tiltagset sinnelag, öfvergåfvo sina fäders yrke, foro omkring på hafvet och förenade sig med några sjöröfvare. De utmärkte sig snart genom deras drift och mod. Efter at hafva bemägtigat sig en liten Brigantin, fortsatte de sina sjöröfverier på hafvet med så mycken framgång, at de sammanbragte en flotta af 12 galerer och åtskilliga mindre fartyg. Horuc, den äldste af bröderne, som kallades *Barbarossa*, i anseende til hans röda skägg, blef Amiral på denna flotta, och Hayradin hans närmste man, med nästan lika myndighet. Förskräckelsen för deras bedrifter och namn, spridde sig snart ifrån Dardanellerne til Gibraltars sund. I den mån deras magt och anseende ökades, stegrades deras ärelystnad, och de liksom utplånade det brottsliga och nedriga af deras första handtering, genom talanger och högre åsigter, som stämpla eröfraren. De inlupo ofta, med deras på Spanska och Italienska kusten gjorda priser, i dessa Barbaresk-Staternas hamnar, der de väl emottogos, i anseende til vinsten som invånarne på mångfaldigt sätt drogo deraf. Dessa hamnars fördelagtiga läge, i närheten af de Christnas stora Handels-Stater, upväckte hos bröderne tanken, at här äga et eget nybygge, til hvars utförande händelserna snart erbjödo sig, och af dem begagnades.

Eutemi, Konung af Algier, som flera gånger utan framgång försökt bemägtiga sig et fäste, hvilket Spanske Guvernören i Oran låtit upföra nära Algier, var nog oförsigtig at anlita Barbarossa om hjelp, han som af Afrikanerne ansågs oöfvervinnelig. Barbarossa emottog med lifllighet tilbudet, lemnade befälet på flottan åt sin bror, tågade

Pl. 1.



Hussein Pascha

i spetsen för 5,000 man til Algier (1516), och emottogs som en befriare. Genom denna styrka var han Maurerne öfverlägsen, och då de dessutom icke misstänkte honom, begagnade han sig af sina fördelar, lät i hemlighet mörda den Furste som kallat honom til sitt biträde, och utropa sig sjelf til Konung af Algier. Icke nöjd med denna framgång, angrep Horuc sin granne, Konungen i Tremezene, öfvervann honom i en drabbning och förenade hans Stater med Algier. Med en flotta, hvars utrustning liknade en mägtig Monarks, gick han sedan at oroa Spaniens och Italiens kuster, hvilket föranledde Kejsar Carl V at sända betydliga trupper til Guvernören i Oran, som, understödd af den afsatte Konungen i Tremezene, slog Horuc i åtskilliga drabbningar, och innestängde honom i Tremezene, der han stupade efter et hårdnackadt och tappert försvar.

Hayradin, äfven känd under namnet Barbarossa, som satt sig i besittning af Algiers thron, förstod med mera klokhet styra staten och fortsätta sina sjö-expeditioner, begagnande den ledighet som de europeiska krigen lemnade honom dertil; men då Maurerne och Araberne, icke utan stor motvilja, underkastade sig hans styrelse, ställde han sin nya Stat under Turkiske Kejsaren Solimans beskydd, som lemnade honom et betydligt antal Turkiska soldater, hvarigenom det inre lugnet befästades. — Barbarossa utnämndes derjemte til Turkiska Flottans Stor-Amiral, upgjorde planen at intaga Tunis, som skakades af inre oroligheter, och utförde denna expedition med list och tapperhet, så at Soliman erkändes för souverain, och han för vice Konung. Genom kloka anstalter och reguliera fästningsverks upförande vid *La Goulette*, som blef hans förnämsta hamn och vapenplats, ökade han betydligen sina stridskrafter, och fortsatte med större framgång sina sjöröfverier mot de Christnas Stater. *Muley Hassan*, den förjagade herrskaren af Tunis, vände sig då om hjelp, til återfående af sin thron, til Carl V, som personligen, med en flotta af 500 segel och 30,000 man, afseglade ifrån Sardinien d. 16 Juli 1535, och landsteg nära Tunis. Efter et hårdnackadt försvar intogs La Goulette med storm den 25 Juli s. å. Barbarossa beslöt då, at med 30,000 Maurer och Araber angripa Carls framryckande här; men oaktadt hans personliga tapperhet och angreppets häftighet, kunde han ingenting uträtta mot krigsvanda, reguliera trupper, utan nödgades draga sig tilbaka mot Tunis, der emedlertid

10,000 Christne slafvar revolterat, rigtade fästningens kanoner emot honom, och vållade at hela hans här spridde sig och han sjelf nödgades fly til *Bona*. Tunis öppnade sina portar för Carl V, och Muley Hassan återinsattes af honom i sina rättigheter, efter afslutande af en förmånlig tractat för de Europeiske Staterne.

Fortsättning i nästa N:o.

Pl. 2.

Resa öfver Apenninerne emellan Florens och Bologna.

Det minst kostsamma sätt at resa i Italien, är onekligen med en forman eller såkallad *Vetturino*, som finnas i alla betydligare städer, och med hvilka man accorderar i ett för allt för hela resan. Det är väl sant, at resan går något långsammare (aldrig öfver 30 miglie om dagen) än med de såkallade posthästar; men i et land som Italien, der öfverallt erbjuda sig föremål som förtjena upmärksamhet, är det snarare en förmån at få resa långsamt, och från denna synpunkt betraktad äfven at begagna vetturini, då de för öfrigt äro försedde med goda åkdon, antingen *sedia* (med tvenne hjul), eller täckvagnar med fyra. — Som halfva vägen öfver Apenninerne emellan Florens och Bologna går upföre, infinna sig spekulanter vid vägen, med oxar eller tjurar, at spänna före vetturinens hästar, tils han hunnit höjden, hvarefter vagnen sedan med lätthet rullar utföre det öfriga af vägen.

Jemte et ägta Perlband. *)

(Present af en Fästman.)

Det sägs at perlor likna tårar;
men ej i Orienten fans
en perla, skön som tårens glans,
när du, mot ljusets morgonländer,
den fromma, klara blicken vänder. —

*) Det är med största tilfredsställelse Red. är autoriserad tilkännagifva, at författaren af dessa stancer är et fruntimmer, och samma person som i förra årgången, ehuru under olika signatur, benäget meddelat de förträffliga, själfulla stycken: *Den vansinniges klagan; Suckar i fjerran; Hvad jag ville vara;* och *Is-växten.*

Pl. 2.







Månn' icke någon Ängel har
der blickat in, och glömt sig qvar?
Hvem skulle Änglarne förmena,
om *så* de älskade det rena? —
Uti din himmel får *jag* se,
och glömma qvar mig liksom de;
uti de ögonen, de båda,
får jag til lifvets afton skåda,
och — slocknar än all jordisk fröjd,
med *detta* ljus är Albert nöjd!

Likväl, då Albert nu vill smycka
med perlors pragt si vän, sin lycka,
det ljufvaste hans själ vet af,
det bästa himlen honom gaf, —
då ber han, ack! — en bön af värde,
men enkel (som hans hjerta lärde):
»du *snälla!* *) endast *glädjens* tår
vid Alberts bröst du gråta får!«

A..m..e.

Pl. 3.

Croquier.

Vi äga föga at säga om dessa Croquier; de äro i och för sig sjelfva tilräckligt talande, och bära omisskänneligt stämpeln af samma skickliga hand, af hvilken vi förut lemnat några fragmenter; men vi torde dock uplysningsvis böra nämna, at Damen är en Bolognesiska, hvaremot den i länstolen somnade Herrn tyckes tilhöra hvilket land som helst, med undantag af de Norr-Amerikanska fristaterne.

Czar Peter I:stes besök i Berlin 1717.

Utur Markgrefvinnans af Baireuth, *Fredika Sophia Wilhelmina*, Mémoirer, meddela vi följande berättelse, som, utom det intresse

*) En favoritbenämning, i ställe för fästmöns dopnamn, hvilken af den sälle fästmannen synes oss lika lyckligen vald, som här af Skalden begagnad. *Red.*

den äger i och för sig sjelf, ännu har det egna för oss, Svenskar, at vara skrifven af en syster til Drottning Lovisa Ulrika, och at den deri omnämnda Czarinnan var född Svenska.

»Czar Peter, som var mycket road af at resa, kom til oss ifrån Holland. Han hade varit nödsakad uppehålla sig i Cleveska landet i anseende til Czarinnans missfall. Som han icke tyckte om stora verlden och ceremonier, hade han bedt Konungen at låta honom bebo et Lustslott inom Berlins förstäder, Drottningen tilhörigt. — Drottningen blef ganska ledsen deröfver, ty hon hade här låtit bygga och möblera et täckt våningshus. Et såkalladt Porslinsgalleri derstädes var ypperligt och dyrbart, likasom alla rum voro prydda med sköna spegelglas, och då detta ställe ansågs som en juvel, hade det också fått namnet *Mon-bijou*. Trädgården var ganska vacker och, begränsad af floden, en angenäm tilflyktsort.

Til förekommande af alla oordningar, som Herrar Ryssar tillåtit sig på alla andra ställen der de vistats, lät Drottningen bortföra de dyrbaraste möbler och hvad som ansågs bräckligast eller lättast förstörbart. — Czaren och Czarinnan med hela deras Hof anlände sjövägen några dagar derefter. Konungen och Drottningen emottogo dem vid stranden, och Konungen räckte Czarinnan handen vid landstigningen. Så snart Czaren kommit i land tog han Konungen i handen och sade: jag är glad at se Er, min bror Fredrik; derefter närmade han sig Drottningen för at omfamna henne, hvilket hon afvärjde. Czarinnan deremot kysste Drottningens hand, hvilket hon sedan flera gånger förnyade, och presenterade för henne Hertigen och Hertiginnan af Meklenburg, som varit dem följagtige jemte 400 såkallade Hofdamer, hvilka utgjorde sviten. Dessa bestodo til större delen af tyska pigor *(servantes allemandes)*, som tjenstgjorde i egenskap af hofdamer, kammarfruar, kokerskor och tväterskor. Nästan hvarenda af dem bar på sina armar et rikt klädt barn, och på tilfrågan om det var deras, svarade de med en ödmjuk helsning *(salamalens)*: Czaren har hedrat mig med detta barn *(le Czar m'a fait l'honneur de me faire cet enfant)*. Drottningen undvek at helsa på detta sällskap; Czarinnan å sin sida bemötte Prinsessorna af blodet med mycken högdragenhet, och det var först efter mycket bemödande af Konungen som hon förmåddes helsa på dem. — Jag såg hela detta Ryska Hof andra dagen, då Czaren och Czarinnan gjorde Drottningen et besök. Hon emottog i Slottets stora rum och gick emot dem ända til vaktsalen, gaf Czarinnan handen, lemnade henne högra sidan och förde henne i sitt audience-rum. Konungen med Czaren följde efter henne. Så snart Czaren fick se mig, igenkändes jag af honom, emedan han sett mig för fem år sedan. Han tog mig i sina armar och sölade ned hela mitt ansigte genom sina kyssar. Jag plaggade på honom och stretade emot så godt jag kunde *), sägande: at jag undanbad mig hans familiariteter och ansåg mig förnedrad genom dem. Han skrattade godt åt dessa yttranden och underhöll sig en lång stund med mig. Man hade i förväg låtit mig läsa öfver min roll; jag talte med honom

---

*) Författarinnan var på nionde året gammal.

om hans flotta och hans segrar, hvaraf han blef så intagen, at han flera gånger yttrade til Czarinnan: om han kunde få et sådant barn, skulle han gerna efterskänka en af sina provinser; Czarinnan smekte mig äfven ganska mycket; hon och Drottningen satte sig hvardera i en länstol under thronhimmeln, jag stod vid Drottningens sida, och Prinsessorna af blodet midtemot henne.

Czarinnan var liten til växten och undersätsig, mycket solbränd, och hade hvarken ton eller behag. Man behöfde endast se henne för at gissa til hennes låga härkomst. På hennes sätt at styra ut sig, skulle man tagit henne för en Tysk Aktris. Klädningen var köpt i en Klädmäklare-bod, gammalmodig, samt öfverhöljd med silfver och snusk. Framvåden var prydd med juveler, hvaraf mönstret var högst besynnerligt, bestående i en dubbel örn, hvars vingar voro öfverströdda med små juveler, illa infattade. Hon bar et dussin ordnar, och likaså många porträtter och helgon och reliker, fästade rundtomkring puffen på klädningen, så at när hon gick, trodde man sig höra en mulåsnas annalkande, emedan alla dessa decorationer genom slamret åstadkommo et dylikt läte.

Czaren deremot var lång och stor, skäligen bra växt med et vackert ansigte, men hans physionomi hade någonting så skarpt, at den injagade frugtan. Han bar et slags enkel sjömansdrägt. — Czarinnan, som talade en dålig tyska och icke väl förstod hvad Drottningen sade, lät sin fjolla *) komma närmare och underhöll sig med henne på ryska. Detta fattiga kräk var en Prinsessa *Galitzin*, och hade, för at frälsa sitt lif, blifvit nedsatt til denna tjenstgöring. Invecklad i en sammansvärjning emot Czaren, hade hon tvenne gånger blifvit afstraffad med knutpiskan. Jag vet icke hvad hon sade Czarinnan, men denna skrattade öfverljudt.

Ändtligen satte man sig til bordet, och Czaren tog sin plats bredvid Drottningen. — Det är bekant, at denne Herre en gång i yngre år hade blifvit förgiftad, och at det fina giftet kastat sig på nerverne, hvaraf han ofta besvärades af et slags convulsioner, dem han ej mägtade återhålla. Et dylikt anfall träffade honom vid bordet, och under flera ryckningar med knifven i handen nära intil Drottningen, blef hon så skrämd deraf, at hon flera gånger var på vägen at stiga ifrån bordet; Czaren bad henne icke oroa sig, försäkrandes, at han icke skulle tilfoga henne något ondt, och tog med detsamma henne i handen, den han så våldsamt kramade, at Drottningen skrek högt och bad om förskoning, hvaröfver han hjertligen skrattade under försäkran: at Drottningen hade mycket finare lemmar än hans Cathinka. — Allt var i ordning til en bal efter soupéen, men Czaren smög sig bort, så snart han stigit ifrån bordet, och gick helt ensam til fots hem til Mon-bijou. — Dagen derpå visades honom allt hvad märkvärdigt fans i Berlin, och bland annat Medalj-kabinettet och de antika statyerne. Bland dessa sednare (som man berättat det för mig) fans en föreställande en hednisk gudomlighet i en ganska oanständig ställning: man betjente sig deraf

---

*) Svarar mot de fordom vid Hofven brukliga Hofnarrar.

hos de äldsta Romarne at pryda de nygiftas rum; den ansågs för ganska sällsam, och gällde för en af de skönaste i hela samlingen. Czaren beundrade den mycket och befallde Czarinnan kyssa den. Hon ville undvika det, hvaröfver Czaren blef vredgad och sade til henne på en rådbråkad tyska: kopfab, hvilket betydde: det gäller ert hufvud om ni icke lyder. Czarinnan intogs af en sådan fruktan at hon genast lydde. Han begärde utan krus at få denna staty, jemte några andra, hvilket Konungen icke kunde neka honom. Samma förhållande inträffade med et kabinett, hvars hela paneling var af ambra; det var utmärkt i sitt slag och hade kostat Konung Fredrik en oräknelig summa. Dess sorgliga öde blef, til allas stora saknad, at blifva flyttadt til Petersburg.

Detta ohyfsade Hof reste ändtligen tvenne dagar efteråt. Drottningen begaf sig genast til Mon-bijou. Jerusalems jemmerliga förstöring herrskade der; jag har aldrig i min lefnad sett något dylikt; allt var til den grad ruineradt, at Drottningen blef nödsakad at nästan helt och hållet bygga om huset.«



Pl. 4.

Mode-Costymer för Damer och Herrar.

Fig. 1. Brud-Costym. — Bart hår prydt med blommor och en lång slöja af blonder, af Herr Maritons upfinning. Klädning af broderad Indiansk nettelduk, orнerad med bandrosor. — Hvita handskar och skor.

Fig. 2 & 3. Polsk hufvudbonad af sammet, sedd från tvenne sidor. Klädning af *Gros d'orient* med en pelerine af blonder, hvars snibb bak är fästad inunder bandrosen på skärpet. Hvita handskar, svarta skor.

Fig. 4. Krusflors-hatt med plymer, sedd bakifrån.

Fig. 5. Bart hår i Grekisk stil prydt med guldkedjor.

Herrns Costym. Surtout med dubbla slag och stickade sömmar på lif och ärmar; den kan igenknäppas upifrån ända ned. Svart silkeshalsduk. Gul Casimirs-vest med slingrade svarta ränder och tvenne knapprader. Pantalonger af ylle-läder *(cuir de-laine)* med sammets-lister vid sidorna.

STOCKHOLM,
Tryckt hos Carl Deleen, 1832.

Pl. 4.



nde Årgången



N:o II.

Magasin

för Konst, Nyheter och Moder.

Februari Månad 1832.



Pl. 5.

Baron Cuvier,

Pair af Frankrike.

Den namnkunnige Naturforskaren, och nyligen af Fransmännens Konung utnämnde Pairen af Frankrike, *George Léopold Chrétien Dagobert Baron de Cuvier,* föddes i Mömpelgard 1769, och erhöll vid den berömda Carls-Akademien i Stuttgart sin första bildning. Hans föräldrars knappa omständigheter tvingade honom, efter slutade studier, antaga en plats såsom informator hos Grefve d'Hericy i Normandie. Här kunde han använda hela sin ledighet på naturvetenskapen. Han fann snart at Zoologien saknade de framsteg, för hvilka Botaniken har at tacka Linné, och denna brist har han sedermera på et utmärkt sätt upfyllt genom sina utgifna arbeten, och isynnerhet genom sin *Anatomie comparée,* samt inrättandet af et Kabinett för Comparativa Anatomien, den rikaste osteologiska samling i Europa.

Redactionen, som här lemnar denna mannens porträtt, ehuru i en ganska liten scala, är i tilfälle at försäkra om dess likhet, emedan det blifvit meddelt af en Svensk, som för några år sedan personligen var bekant med honom, och vi hafva trott det vara mera intressant at föreställa honom i sin hvardags-costym, midtibland omgifningarne af de föremål som stadgat hans rygtbarhet. Den älskvärda menniskan, den lärde Naturforskan, och den til en af den största värdighet i Staten uphöjde mannen, ses här uti *le Musée d'histoire naturelle* i *la Salle d'anatomie comparée,* efter dissekerandet af en fisk, den hans Secreterare, M:r *Leregard,* bär upsatt på sin ställning, för at ställas inom glasskåpen bland den förut talrika samlingen af skeletter.

Några korta underrättelser om Cuvier, ehuru fragmentariska, torde här vara på sitt ställe. — Vid början af Franska revolutionen 1789 kom han til Paris, fortsatte der sin litterära odling, utan at särdeles bekymra sig om partierne och deras anda, men visade sig strax i de första försök såsom en af de utmärktaste lärde i Naturvetenskapen. Genast efter Institutets inrättning utnämndes han til dess ledamot, och 1801 til medlem af Philomatiska Sällskapet. 1808 blef han Universitets-Råd på lifstid, och gjorde i denna egenskap resor i Holland och Tyskland. 1813 utnämnde Napoléon honom til Suplik-Mästare *), och kort derefter til utomordentlig Commissarie i Mainz. 1814 utnämndes han af Ludvig XVIII til Stats-Råd i Comitéen för inre ärendena och handeln. Han är ständig Ledamot i Akademien för Fysiska vetenskaperne och Professor i Naturalhistorien vid Museum, och Collége de France.

I sina skrifter utmärker han sig äfven så mycket genom den djupaste, grundligaste lärdom, som genom sällsynt klarhet och élégance i stilen, och förenar med begge en lysande vältalighet, hvilka egenskaper han, såsom Secreterare i Akademien och den som skall tala öfver aflidne Ledamöter, har tilfälle at ådagalägga, hvarom hans *Recueil d'éloges historiques* nogsamt intygar. — Bland hans öfriga arbeten må anföras: *Tableau élémentaire de l'histoire naturelle des animaux. Recherches sur les ossemens fossiles.* Inledningen til detta verk är särskilt tryckt och känd under: *Discours sur les révolutions de la surface du globe et sur les changemens qu'elles ont produits dans le règne animal;* et arbete som utmärker sig för den djupaste forskning, och som knappast har sin like. Dessutom har man af honom: *Recherches anatomiques sur les reptiles regardés encore comme douteux. — Mémoires pour servir à l'histoire de l'anatomie des mollusques.* & & &.



Pl. 6.

En grafsten på nya Kyrkogården.

Den nya Kyrkogården utanför Norr Tull, en bland de vackrare inrättningar i sednare tider, genom enskiltas frivilliga gåfvor åstad-

*) *Maître des requêtes:* embetsman som emottager och föredrager ansökningar i Konungens Conseil, samt har säte och stämma i Parlamenterna.


HÄR HVILA
BRUKSPATRON
BENGT MAGNUS
BJÖRKMAN
DESS FRU
ULRIKA MAGDALENA
LEVIN
OCH DERAS
AFLEDNE BARN

kommen, börjar allt mer at befolkas, såväl genom de hädangående, som af de efterlefvande, hvilka flitigt besöka sina anhöriges och vänners hviloställen. Kyrkogårdens läge är i alla afseenden väl valdt: nära tullporten, längs utmed stora landsvägen, och derifrån skiljd genom en jordvall och flera rader unga träd, i närheten af det vackra Haga, och i fonden begränsad af tallskog, erbjuder den för Stockholmsboerne en angenäm promenad, och lemnar rum åt flerfaldiga betraktelser, hvilkas stundom dystra intryck lättligen skingras genom den locala tilfällighet, at vid hvardera ändan finnas de mycket besökta värdshusen: Stallmästaregården och Hagalund.

Bland de åtskilliga grafstenar, som inom kort tid här blifvit upreste, har Red. til denna Pl. valt den som finnes upsatt efter aflidne Grosshandlaren B. M. Björkman, och, såsom den största, utmärker sig genom en enkel, mera ovanlig form, hvaraf vi endast förut sett en i samma genre. *) Den står på en kulle hvarunder är et muradt hvalf, är af en vacker Kolmårds-marmor, samt är 5 alnar hög och 1 aln 16 tum bred. Inskriften derå är följande:

HÄR HVILA
BRUKSPATRONEN
BENGT MAGNUS
BJÖRKMAN
DESS FRU
ULRICA MAGDALENA
LEVIN
OCH DERAS
AFLEDNE BARN.

Teckningen til Monumentet är af Hr Conductör *Lewin*, under hvars tilsyn det äfven blifvit omsorgsfullt utfördt af hans arbetare.

Något om Algier.

Slut från Pl. 1.

Algier förblef medlertid under Solimans öfverherrskap, och sedan Barbarossa, i egenskap af Capudan Pascha, förde befälet öfver Turkiska Flottan, styrdes Algier af Hassan Aga, en snöping och renegat

---

*) Se Monumentet på Steninge Herregård i Konst- och Nybets-Magasinet 1829. Tome I. Pl. 33.

från Sardinien, som, efter at i sjöröfrarnes tjenst hafva genomgått alla grader och förvärfvat sig mycken erfarenhet, var ganska tjenlig til en befattning som fordrade et pröfvadt mod och utmärkt skicklighet. Hassan öfverträffade, om det var möjligt, Barbarossa i tiltagsenhet emot de Christnas Stater, och i grymhet emot individerne, hvadan hela medelländska handeln nästan alldeles hade afstannat. De mångfaldiga klagomål, som Carl V öfver et sådant förhållande erhöll ifrån sina Italienska och Spanska undersåtare, stadgade hos honom beslutet, at genom et nytt tåg förstöra dessa röfvare-nästen. Mot hösten 1541 inskeppade han sig i Porto-Venere på Genuesiska gebietet, på en Flotta som hade om bord 20,000 man infanteri, och 2000 man cavalleri, allt gamla erfarne krigare, jemte 1000 volontärer af Italienska och Spanska adeln, utom 1000 man soldater, som Malteser-Riddarne skickat honom til denna expedition. — Oaktadt en storm som tilbakakastade flottan i en hamn på Sardien, och efter åtskilliga motgångar til sjös, landsteg Carl ändtligen i grannskapet af Algier. Ehuru Hassan icke hade mer än 800 Turkar och 5000 Maurer, hälften infödingar, hälften landsflyktige från Grenada, at sätta emot denna colossala magt, gaf han dock på upfordringen et sturskt svar, och hade ofelbart måst duka under, om icke et naturfenomen kommit til hans hjelp. — Tvenne dagar efter landstigningen öfverhöljdes himlen af moln och sveptes i et frugtansvärdt mörker; emot aftonen föll et ymnigt regn jagadt af orkaner, som blefvo under natten ytterst våldsamme, och de Kejserlige trupper, som landstigit utan tält eller bagage, förblefvo hela natten blottställde för detta förskräckliga oväder. Inom kort tid var hela trakten öfversvämmad, och ingen möjlighet fans at hvila eller lägga sig; vid hvarje steg sjönko soldaterne til knäna ned i den upblötta marken; stormen rasade med sådan häftighet, at manskapet, för at hålla sig uppe, nödsakades sticka ned sina lansar i jorden, för at äga en stödjepunkt at hålla sig fast vid. Hassan var för mycket verksam, at icke begagna et så lägligt tilfälle at angripa sina fiender. Vid dagbräckningen gjorde han et utfall med sina trupper, som om natten varit under tak, hvilade och vid friskt mod. Några Italienske soldater, som varit posterade närmast staden, modfällde och förfrusne, togo vid fiendens annalkande til flykten; mellanposteringarne visade deremot et större mod; men då regnet hade släckt deras luntor och upblött krutet, kunde de icke betjena sig af sina

gevär, och sviglande under tyngden af deras vapen, blefvo de snart bragte i oordning. Nästan hela Spanska hären, med deras Kejsare i spetsen, nödsakades framrycka mot den svaga fienden, som, efter at hafva dödat mycket folk, drog sig i god ordning tilbaka in i staden. — Et mera bedröfligt skådespel väntade de Christna vid dagningen. De våldsamma orkanerne fortforo; hafvet, til den högsta möjlighet hvartil detta element kan upröras, var i rörelse; de skepp, af hvilka Arméns underhåll och väl berodde, sletos lösa ifrån deras ankar, och slogos sönder mot hvarandra eller mot kusten, en del sjönko, och inom en timme voro 15 krigs-skepp och 160 transportfartyg förgångna; 800 man om bord drunknade, och de få, som sökte räddning genom simmande, nedgjordes utan barmhertighet af Araberne. Carl begrundade med förundran och djup smärta detta förödande skådespel. Hafvet hade upslukat största delen af hans ammunition och krigsförråd, alla hans förhoppningar voro svikna. Det enda han kunde göra var, at med en och annan trupp-afdelning förjaga Araberne vid stranden, för at såmedelst åtminstone frälsa lifvet på några af hans olycklige undersåtare som lyckats rädda sig undan vågorna. Mot middagen sagtade stormen sig något, och man hoppades ännu hafva räddat undan förödelsen så många fartyg, som möjligen kunde frälsa armén; men mot aftonen öfverhöljdes himlen af et ogenomträngligt mörker, och armén kunde icke få någon underrättelse äfven ifrån den delen af flottan som återstod; ändtligen lyckades det andra morgonen en slup, utskickad af den commenderande Amiralen Doria, at komma i land, med underrättelse, at han räddat en del af flottan vid Cap Metafuz, och rådde Kejsarn skyndsammast marschera dit och embarkera, såsom en dertil ganska tjenlig plats. Til verkställande häraf åtgingo fyra dagsmarscher, hvilka i krigshistorien qvarstå som rysliga minnesmärken af et nästan öfvermenskligt lidande, hvarmed endast Franska arméns återtåg ur Ryssland 1812 kan jemnföras. — Förfärliga stormar skingrade flottan på dess hemfart; en del af fartygen måste söka räddning dels i Italiens, dels i Spaniens hamnar, och Carl V nödgades sjelf i några veckor för motvind uppehålla sig i den Afrikanska hamnen Bregia.

Några år derefter (1544) eröfrades Tremezene af Paschan, och året derpå Bugir, samt 1569 Tunis, som likväl åter befriade sig 1628, til dess det för andra gången eröfrades 1654. — Spaniorerne för-

sökte et nytt anfall på Algier 1703, men utan framgång, och den expedition, som i våra dagar (1816) gjordes af en förenad engelsk, fransk och nederländsk flotta, medförde inga väsendtliga resultat, til afskuddande af det nesliga ok som de Europeiske Magter så länge burit, medelst erläggande af en årlig skatt til dessa sjöröfvare-stater. Genom Algiers intagande af Fransmännen 1830, har man skäl at hoppas, det et helt annat förhållande skall upkomma, såvida icke de europeiska staters afundsjuka sinsemellan äfven denna gång omintetgör mensklighetens och den goda sakens förhoppningar.



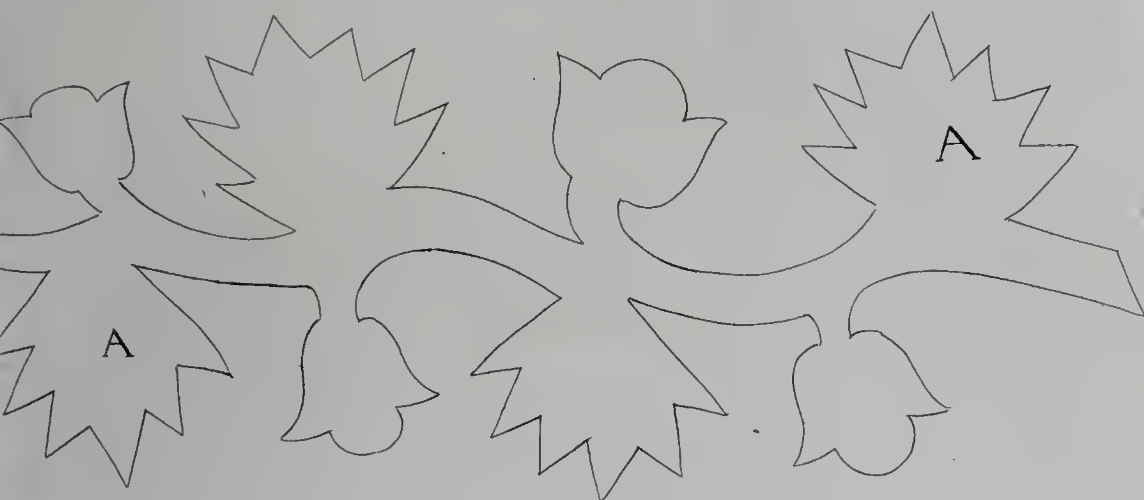
Pl. 7.

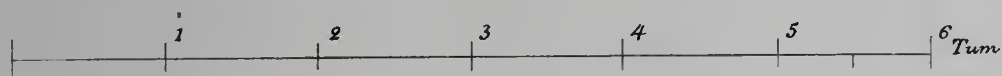
Et lätt och vackert sätt at bryta serveter.

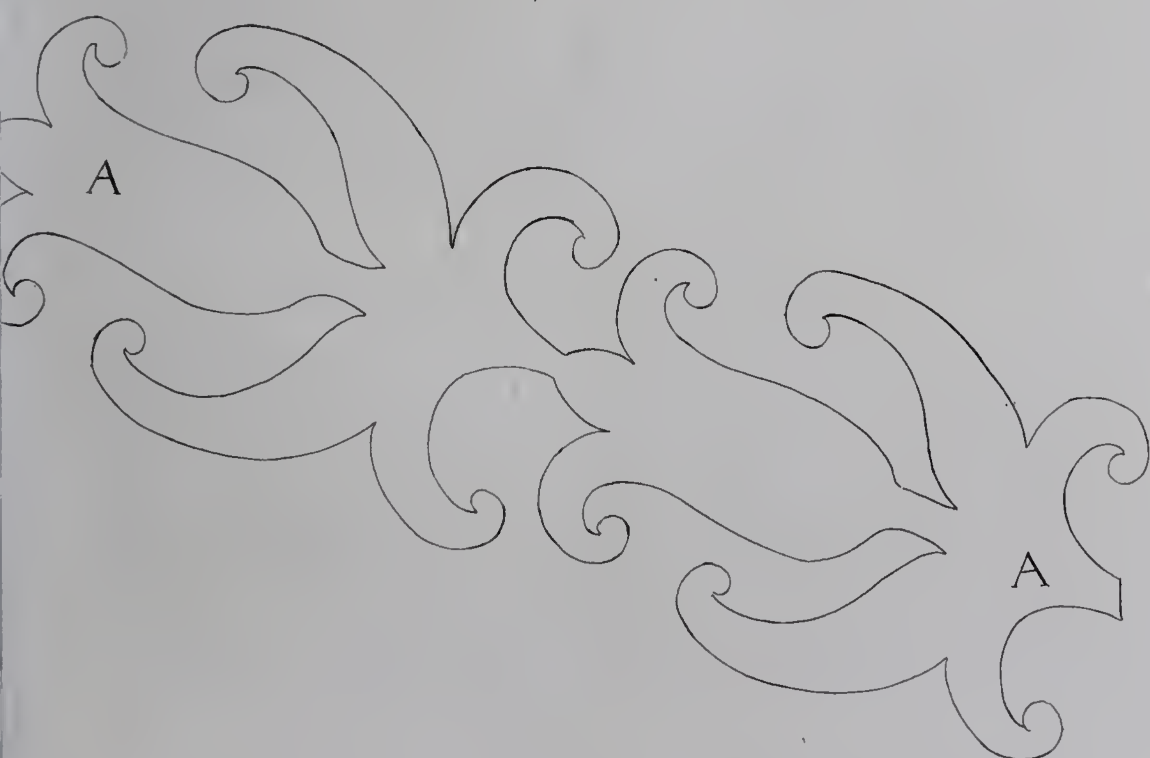
Nya upfinningar (stundom gamla, som, åter uptagne, blifva nya) följa på hvarandra i alla menskliga upfinningarnas grenar, och då vi gjort det til vårt föremål at magasinera äfven de obetydligaste, hafva vi trott det vara vår skyldighet at icke lemna oomtalt en, som derjemte har något konstmässigt til sitt utseende, och et artistiskt välbehag i menniskans hufvud-actioner — en god måltid. — Det gamla vanliga sättet, at lägga serveten dubbel, bryta kanten mellan begge tummarna och pekfingren, hvarigenom brytningen sedermera utslagen liknar en fläta, har i våra eleganta tider icke mera nog prydlighet, och man har derföre upfunnit et ganska enkelt instrument, hvarigenom man åstadkommer prydnader af hela border eller guirlander i en uphöjning, man skulle kunna säga: i bass-relief, på serveten. Detta sker förmedelst en icke mycket tjock sållädersbit, omkring 8 tum lång och 5½ tum bred, hvaruti en ranka eller blomma (se A A på Pl.) är sålunda utskuren, at hela det utskurna stycket åter ledigt kan läggas eller passas i utskärningen. När man nu vill begagna sig deraf, tages rankan ur sin utskärning, serveten lägges öfver läderbiten och den utskurna rankan eller blomman, tryckes med fingrarne jemte serveten ned i utskärningen; derefter lyftes rankan och serveten ur formen, och när serveten vändes om, har man hela rankan tydligen aftryckt, i så hög uphöjning som lädret är tjockt.

En sålunda bruten eller pressad servet har på et väl ordnadt bord et ytterst prydligt utseende, och förutsätter hos den, som icke känner den enkla proceduren, någon mera mödosam handläggning, än den som i sjelfva verket dertil erfordras. — Vi meddela här, i en förminskad scala, tvenne mönster, dem vi haft tilfälle få se begagnade, och genom egen handläggning öfvertygat oss, at detta sätt dessutom icke är skadligt för serveten, hvarom vi våga försäkra alla hus- eller matmödrar, och de lättligen sjelfva lära inse, då denna pressning i det böjliga sållädret icke sker med något varmt strykjern, utan, som ofvannämndt, blott genom tryckning med fingrarne.




A
A


1
2
3
4
5
6 Tum


A
A

Utur *Mémoires de Constant, premier valet de chambre de l'Empereur, sur la vie de Napoléon, sa famille et sa cour,* tryckt i Paris 1830, meddela vi följande berättelse, 2:dra Delen, sidan 182.

»Så ofta det lät sig göra tog Kejsaren gerna Josephine med sig på sina resor. Hvad henne angår, så hade hon beständigt velat följa med sin man, antingen det lät sig göra eller icke. I allmänhet fördöljde Kejsaren sorgfälligt sina reseplaner ända til afresans ögonblick, och begärde stundom vid midnatten sin vagn at resa til Mainz eller Milano, liksom frågan hade varit om en lustresa til Saint-Cloud eller Rambouillet.

Jag påminner mig icke på hvilken resa det var som Kejsarn beslutit icke taga Josephine med sig. Han var mindre rädd för den mängd Damer och qvinnopersonal som utgjorde Kejsarinnans svit, än för allt det bryderi som deras medföljande askar och cartoner åstadkommo. Dessutom ville han resa fort och utan pragt, för at spara de i hans väg liggande städer en oberäknelig större kostnad.

På dessa grunder befallte han at allt skulle vara färdigt til afresan kl. ett om morgon, den timme då Josephine vanligen insomnat; men, i trots af alla försigtighetsmått, blef hon genom något sqvaller derom underrättad. Kejsarn hade lofvat henne at få medfölja på nästa resa. Han höll likväl icke sitt löfte och ämnade resa utan henne! . . . . Genast kallade hon på sina Kammarfruar, men otålig öfver deras dröjsmål, hoppar hon ur sängen, kastar på sig det första plagg hon får uti, springer i tofflor och utan stumpor ur sitt rum. Gråtande, likt en liten flicka som återföres i en pension, springer hon genom rummen utför trapporna och kastar sig i Kejsarns armar, i samma ögonblick han skulle stiga i vagnen. Det var hög tid, ty en minut sednare hade han varit borta. Såsom det var vanligt händelsen när han såg sin gemål gråta, bevektes äfven nu Kejsarn deraf; hon varseblef det, och i en blink var hon inkrupen i et vagnshörn; men Hennes Majestät var nästan okläddt. Kejsarn betäckte henne med sin pels, och innan vagnen for åstad befallte han sjelf, at hans hustru skulle vid nästa ombyte få til sig allt hvad hon behöfde.«



Mode-nyheter ifrån Paris.

Grekisk hårklädsel för Damerna har blifvit så allmän, at man af tie ser sju grekiska. Lockarna vid tinningarna rättas efter ansigtets form, ömsom släta, ömsom *tirebouchons*, skäligen långt ned hängande mot kindbenet, ömsom brända med tång, utan något bestämdt i pannan och vid sidorna. De såkallade kålhufvuden *(choux)*, eller bakdelen af hårklädseln, bestå af flätor, som lindas med perlor eller guldkedjor (se Pl. 4, Fig. 5 i föregående Häfte), utur hvilkas klunga nedfaller åt nacken til en klase tirebouchoner (se Fig. 1 & 2 på denna Pl. 8). — Sköldpaddskammarna i bart hår blifva allt större och elegantare med fint genombrutet arbete i oräkneligt många va-

riationer, så til skapnad som mönster. — Et slags små hattar, kallade *Bibis*, äro mycket omtyckta och göras af moire, af mångrandigt sidensars, eller af sammet. Hvita pluche-hattar, fodrade med rosa och prydda med plymer, hafva hitintils endast begagnats til negligé, men nyttjas nu äfven på spektakler. Ännu får man se plymer af tuppfjädrar. — Til balklädningar begagnas Sultan-flor *(Gaze Sultane)* eller schatteradt peruanskt flor, hvilket förenar lätthet med elegans. Titery-reps *(reps de Titery)* kallas et vackert tyg til stor klädsel och i granna sällskapskretsar, samt intar et rum bredvid sammet, sidensars och moire. — De modernaste band äro försedde med breda sidensars- och smala flors-ränder, allmännast af vinterfärger, såsom: skarlakan, castanje och mörkt violett. — Kapporna, som nyttjast allmännast, äro af afrikanskt reps, som tilverkas i Frankrike, eller af ostindiskt *gros*. — Små bälg-vantar hafva äfven kommit i bruk, men af sammet utsydda med silke eller guld. — De nya Ridicyler, som likväl ombytt namn, och egentligen nu först göra skäl för namnet, kallas *Pirater* (sjöröfvare), och bestå i en stor, nästan qvadratformig, påse, rät och slät, hvars hela elegans består i det mer eller mindre vackra virkmönster som dertil begagnas, ty de äro med kors- eller enkla styng sydda med silke och ullgarn på hårduk, och tyckas beräknade på at kunna medföra nattsaker, hvadan de också likna de såkallade *sacs de nuit*.

Herrarnes surtouter äro ömsom med en knapprad igenknäppta up til hakan, med ficklock, ömsom med tvenne knapprader, med breda slag och långa skört. — Vestarne allmänligast af kasimir eller sidentyg. — De enda hattar af goda tonen nu för tiden, äro med hög kulle och nästan alldeles platta brätten; man ser dem isynnerhet vid tilfällen då man gör anspråk på en god klädsel.

Pl. 8.

Mode-Costymer för Damer och små flickor.

Fig. 1. Grekisk hårklädsel af Herr *Sergents* upfinning. Klädning, *à la Taglioni*, af broderad tyll med arabesker, stundom lamerade med guld eller silfver. Lifvet i grekisk stil; (äfven med uteslutande af en eller tvenne af dessa garneringar, utgör det hela ändock en vacker bal-costym.) Hvita handskar och skor.

Fig. 2. Samma Costym sedd bakifrån.

Fig. 3. Bonnet af blonder. Et slags morgon-rock af *Cachimirienne*, kantad med en sidensars-flata, af samma färg som klädningen. Broderade morgonskor.

Fig. 4. Bart hår med en yfvig guirlande af guld-ax.

Fig. 5. Flickans Costym. Klädning och förkläde med epauletter af Gros de Naples. Hvita pantalonger, svarta kängor.

STOCKHOLM,
Tryckt hos Carl Delén, 1832.


1
2
3
4
5



J. Meyerbeer

N:o III.

Magasin

för Konst, Nyheter och Moder.

Mars Månad 1832.



Pl. 9.

Jacomo Meyerbeer.

Den genom sin musik til Operan *Robert le Diable* så namnkunnig blifne Compositören *Jacomo Meyerbeer* föddes i Berlin 1794, der hans far var en rik Banquier af Judiska religion, och hans mor ännu lefver. Meyerbeers lyckliga anlag för musiken gåfvo sig snart tilkänna, och vid sju års ålder spelte han redan piano på Concerterne, ehuru han först vid 15 år började sina större musikaliska studier, under Abbé Voglers omsorgsfulla ledning, i et slags Skola för compositionen, der Weber blef Meyerbeers förtroligaste vän. Vid aderton års ålder gjorde han en resa tilsammans med Vogler, och hans första arbete, *Jephthas dotter*, gafs vid denna tid i München. Vid tjuge års ålder componerade han i Wien, för Hofvets räkning, en opera kallad: *de begge Califerne,* som likväl hel och hållen misslyckades, emedan den var componerad i en helt annan stil än den Italienska musiken, som på den tiden var mycket i rop. Detta missöde föranledde Meyerbeer at resa til Italien, der han förändrade sitt arbetssätt, och sju af hans arbeten hade, efter hvarandra, den största framgång, af hvilka *Emma di Resburgo* gjorde största upseendet. 1825 gafs hans *il Crociato* första gången i Venedig, och Compositören blef framropad och lagerkrönt på scenen. 1826 inbjöds han at komma til Paris. Hans giftermål 1827, och förlusten af tvenne barn, gjorde et afbrott af nära tvenne år i hans arbeten. Han återtog dem 1829 för at skrifva *Robert le Diable*, hvartil partitionen redan för 18 månader sedan lärer varit ingifven til stora Operan i Paris.

Ifrån den Tyska rent skolastiska stilen i sina första arbeten, öfvergick han til Italienska Skolans melodiska former, för at omsider förena i Robert le Diable de begge Nationernas skaplynne. Han sammansmälter dessa begge konst-elementer, blandar de olika färgerna, och införlifvar på det lyckligaste sätt Weber med Rossini, Tyskland med Italien. Utan at äga samma starka och concentriska uttryck som *Friskyttens* författare, eller samma blixtrande snille och fart, som man beundrar hos sångaren från *Pesaro*, utgör Meyerbeer den intermediära punkt, i hvilken dessa särskilta nuancer löpa tilsammans. I denna genre, som ej kan kallas blandad, emedan den alldeles icke utgöres af långods, taget än från den ena, än från den andra, men som reproducerar, reflekterar dem begge, uppenbarar sig just derigenom en fullkomlig karakteriserad individualitet. — Meyerbeer är ägare af en betydlig förmögenhet. *) — Det högljudda bifall, som Robert le Diable erhållit, föranleder oss at i nästa Häfte lemna en analys af denna nya Opera.

Pl. 10.

B a l e n.

Handteckning af Herr L. W. K—g.

Det är alltid med en särdeles tilfredsställelse Red. lemnar någon teckning af denna hand, som så skickligt upfattat, icke blott Fru Lenngrens sedemålningar, utan äfven andra ämnen, hvilha alltid utmärkt sig genom deras svenskhet, och dymedelst gifvit åt vårt Magasin et fosterländskt värde, en viss varagtighet framom den tid, hvars tilfälliga foster de varit. Af denna art är närlagda scen af en bal, med strängt iakttagande af tidens costymer, och med hänseende til den allmänna olägenheten af trängseln under dansen, der alla hoppackas i en enda kolossal quadrille, hvilket bruk äfven tycks hafva bannlyst det mera städade och elegantare dans-system, som för 20 år sedan ännu utgjorde hufvud-föremålet samt goda tonen, och som man nu sällan får skåda, isynnerhet användt af Herrarne, hvilka i allmänhet mera promenera, än hvad man kallar dansa,

*) I N:o 6 af Heimdall, för den 11 Febr. d. å., finnes något mera utförligt om Meyerbeer och hans compositioner.



hvarigenom de äfven stå i så mycket större contrast til Damerna, hvilka til större delen bibehållit idéen at föra sina fötter väl, och genom vackra steg utveckla behaget af en skön figur med elegans och gratie.

I sammanhang härmed, tro vi oss göra våra läsare et nöje, at ur N:o 28 af Journalen, för den 3 Febr. d. å., meddela följande humoristiska berättelse om

Bal-Motgångarna.

»Aftonen var ryslig. Et af hagel blandadt regn fördes af stormen mot mina fönster med en sådan häftighet, at jag hvarje ögonblick tviflade på deras motstånd, och frugtade at öfversköljas der jag satt framför min goda brasa i min beqväma länstol, med en intagande *Columbus* i handen, och min lilla mops, ringlagd och snarkande, i mitt knä. Jag kände mig så lycklig at icke behöfva lemna min stol och min intressanta läsning, och beklagade uprigtigt alla, som icke voro i samma belägenhet.

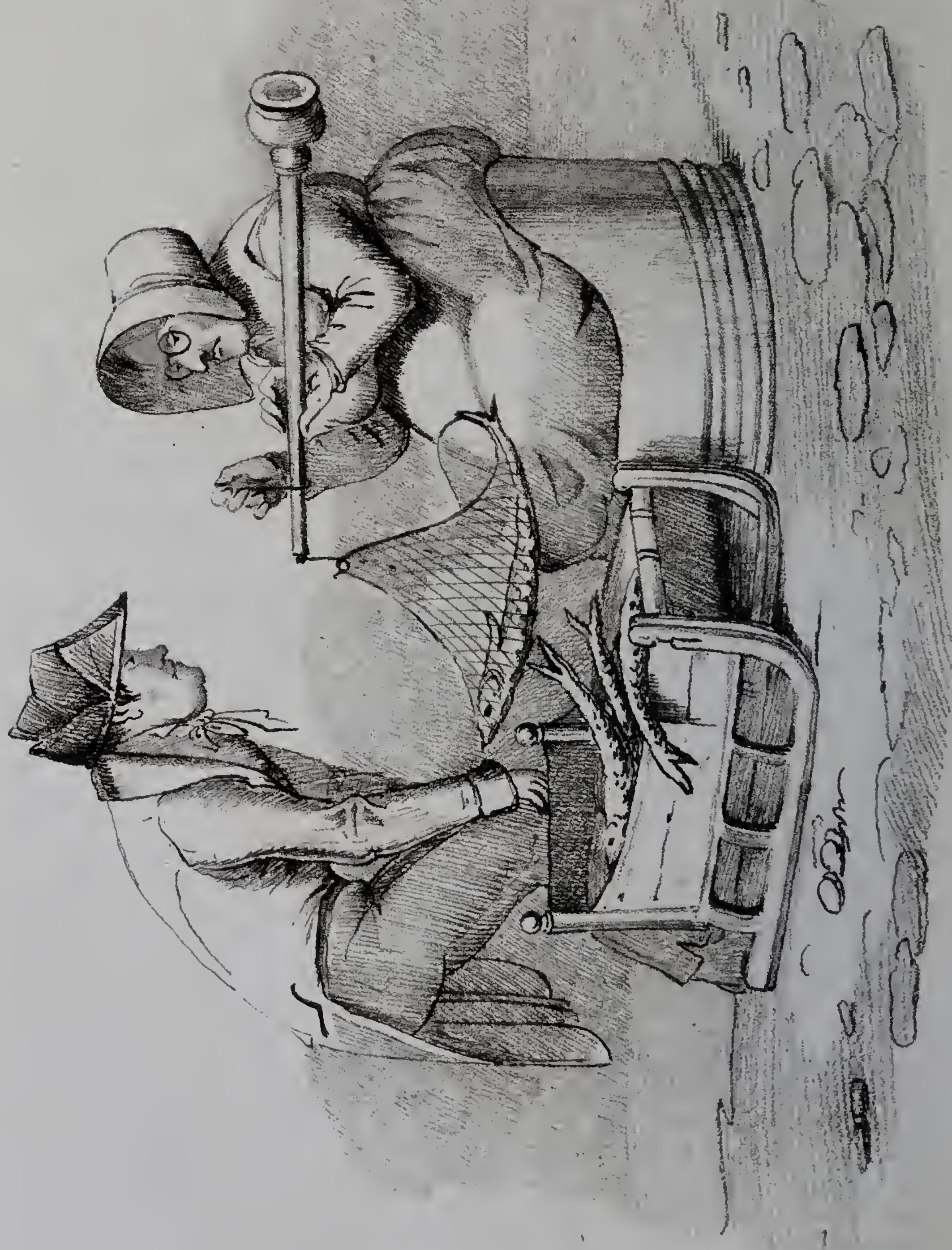
I detsamma inträdde min hustru. »Huru, min vän, är du inte klädd ännu? Hvad tänker du på? Klockan är öfver 8. — Jag tror at du glömt fru **s bal.« Som en blixt föll mig nu den fördömda balen i minnet. »Säg mig? Hvad tycker du om min toilett i dag? Har den lyckats.« — Föreställ er, mina läsare, en varelse af 18 år, frisk och blomstrande som rosorna i hennes hår, en blick så öm och kysk som Evas, en växt, som . . . dock, jag glömmer at jag är hennes man, och at jag med henne knappt tilryggalagt mer än den berusande smekmånaden.

»Jag har glömt denna bjudning, min lilla vän, men hör hvilket väder! hur det blåser, hur det regnar och haglar! Skulle vi ej kunna bli hemma i afton? Jag skall läsa Columbus för dig; vi skola . . . .« — »Omöjligt, min älskade man, vi skulle saknas, de räkna på oss; de skulle taga det mycket illa: det blir en prägtig bal; vagnen är förspänd, skynda dig.« Hon gaf mig nu en blick, som väl skulle kunnat förleda mig til en vida större dårskap, och jag tror til och med at hon gaf mig en kyss. Jag ville väl se på den, som i min ställning icke gjort som jag! Jag reste mig up, gaf min sirén en kyss tilbaka, skyndade in i mitt rum och var inom et ögonblick klädd, sedan jag i brådskan rifvit sönder ett eller annat par silkes-strumpor.

Vi fara. Jag skänker er efter berättelsen om vårt långa dröjsmål på gatan, innan hela den långa raden af vagnar hunnit urladda sig och ordningen ändtligen kom til vår, som, sanningen at säga, i anseende til et fönster som kusken ej låtit laga, lemnade regnet et alltför fritt tillträde til våra genombrutna silkes-strumpor, och föranledde åtminstone mig at rätt hjertligen önska mig tilbaka i min länstol vid kakelugnen. Ändtligen komma vi ut och upför trappan. Ny trängsel. Just som jag påminte mig liktornen på min venstra tå, planterade sig på densamma en stor fot, som jag af smärtan tyckte vara et motstycke til kolossens på Rhodus, och då i detsamma hopen gjorde rum för värdinnan, kunde hon ej underlåta at i mitt ansigte läsa mitt lidande, som jag icke heller gaf mig särdeles möda at dölja. »Hvad fattas er, min vän,« frågade hon i en medlidsam ton. »Ingenting, alldeles ingenting, utom en liktorn eller kanske en fot, svarade jag i det jag kastade en blick på min fot och dervid upptäckte, at min strumpa på venstra benet af regnet blifvit röd i stället för hvit.

Knappt hade vi helsat, förrän min hustru i ordets egentligaste bemärkelse bestormades af en mängd dansörer i och utan uniformer. »*Den första! den andra! den tredje! den sjette! den sjunde! första valsen! angläsen på maten!* ropades det i alla ton-arter hela skalan igenom, och min stackars hustru befann sig liksom uti en kossack-pulk i en verklig förlägenhet, hvarur hennes souvenir blott kunde hjelpa henne.

Ingenting är mera hänförande än åsynen af et balrum: det förbländande ljuset från så många kronor, den ännu mera förblindande skönheten hos de unga Damerna, deras utsökta, smakfulla klädsel, den uplifvande musiken, den glädje som strålar från alla ansigten, allt retar, äfven det trögaste, det mest nedstämda lynne til glädje. Jag, äfven jag, glömde under denna hänförelse både mitt brokiga ben och min liktorn, och beslöt at äfven taga mig en dans. Men olyckligtvis hade jag, under mitt begapande af alla dessa härligheter, glömt det, som var ännu vigtigare: at bjuda up, — och när jag nu anmälte mig, kunde jag icke få annat än den sjunde eller åttonde quadrillen. Ändtligen, sedan jag genomvandrat hela den sköna parterren, lyckades jag at få den sjette. Men det var ej nog härmed. Jag skulle nu skaffa mig en vis-à-vis; det lyckades också efter mycket besvär; och jag satte mig nu ned at i lugn afbida det lyckliga ögonblicket. Min dame slutar omsider den i mitt tycke eviga *femte*, och jag står redan vid hennes sida, väntande med otålighet den vink af stråkarna, som skulle belöna mig för alla qvällens motgångar. Kavaljerer och damer rusa nu fram til sina platser, vis-à-vis-kavaljererne igenkänna och helsa hvarandra — och min? Jag sökte honom med ögonen rundtomkring salen, ty man började redan approchen: Ändtligen kom den olycklige, men utan dame; hon hade misstagit sig om dansen. Hvilken olycka! Jag måste återföra henne på sin bänk: jag satte mig bredvid henne; jag ville börja et samtal; hon svarade endast med enstafvigheter under det hon såg på sin solfjäder, eller öfverräknade de dansar som ännu återstodo. Hennes svar innehöll på god Svenska: *Min*



Herre, fruntimmerna taga ej något så illa, som at blifva bedragna, när de vänta sig et nöje.

Förtviflad öfver min motgång, at ej på hela den långa natten få en dans, föll det mig in at bjuda up min hustru. Hon, tänkte jag, skall väl icke neka sin man detta lilla nöje. Der ha vi det! Hon försäkrade mig, at det ej ginge an at en man dansade med sin hustru; sådant vore den största motsats af *god ton*, och dessutom var hon upbjuden för hela natten; hon hade ej ens en piruett at ge mig, ännu mindre en hel dans.

Hvad skulle jag göra? luften var liksom inflammerad; jag kände mig torr i halsen, och en blick på min frack sade mig huru mycket dam jag slukat. En stor bricka med glacer nalkas; jag lyfter min arm för at bemägtiga mig denna efterlängtade förfriskning, då lakejen i detsamma ropar: *det är för Damerna!* och visar mig in i et annat rum. Jag fällde nu armen så hastigt, at jag råkade stöta ett af thé́faten i golfvet, som åter i fallet hade den oartigheten at qvarlemna mer än hälften af sitt innehåll på mina kläder.

Jag begaf mig nu in i et rum der man spelade; glace-brickorna hade nyss varit der, och jag kunde således icke ens ur de tomma thé́faten svälja mina förtreter. Nå väl tänkte jag: dans-lyckan har varit emot dig i afton: kanske ler spel-lyckan emot dig, — och jag beslöt at sätta henne på prof. Men hon bestod det, och jag lemnade bordet med en rätt betydlig förlust, som än mera ökades deraf, at jag, som jag sedermera fann, vid vexlingen råkat få flera falska sedlar.

Fortsättning i nästa N:o.



Pl. 11.

En scen i Fiskaregången.

Våra läsare torde gunstbenäget ursäkta, at vi ur den elegantare verlden, ifrån en bal, föra dem directe in i fiskaregången; det tycks väl vara et något för våldsamt afbrott, och dessa båda tildragelser synas på intet vis stå i något sammanhang med hvarandra; ty icke är fisken oundgängligen nödvändig för en bal, ej heller dansen för fisk-köperskorna? — Hvad sjelfva tildragelsen angår, är detta resonnement rigtigt; men inom den sköna konstens område är förhållandet annorlunda; der bli nästan alla föremål liksom beslägtade med hvarandra, genom sättet, den högre grad af fullkomlighet och sanning, hvarmed en skicklig tecknare återger dem på papperet eller duken, och i detta afseende kunna vi tryggt påstå, at teckningen til *Balen* och *Scenen i Fiskaregången*, ehuru af olika hand (hvaraf den sednares torde vara lätt igenkännelig), äro så beslägtade genom den naturlighet och sanning, med hvilken begge äro framställda, at de ganska väl kunna ställas bredvid hvarandra; ty de äro begge lefvande bilder, och såsom sådane lika förtjente at på samma gång

framläggas för Konstnärens och Konstälskarens blickar och bedömmande. De äga dessutom den gemensamma förtjensten at vara inhemska, och Red. sätter alltid et stort värde härpå, ehuru den visserligen ofta mäst anlita de utländske tecknarne, isynnerhet de Franske, hvilka, allt sedan lithografiens upfinning, behagligast riktat allmänheten med slika genialiske teckningar ur sällskaps- och hvardagslifvet.



Til
M:lle S. L. S. *på dess femtonde födelsedag.* *)

O! Du som fyller just i dag
De första glada *femton* åren,
Och prydd med oskuld och behag
Går glädtigt fram i ungdoms-våren,
Se hoppets ängel mot Dig ler;
Du endast lifvets fröjd kan ana,
Och än med ljusa blickar ser
Uppå dess oförsökta bana.

Må detta hopp ej gäckadt bli,
Må Du på rosor ostörd vandra,
Nöjd med Dig sjelf, från sorger fri,
Och älskad utaf alla andra;
Men minns: Du aldrig återfår
Den fröjd vid *femton* år man känner. —
Njut den! Strö blommor i ditt hår
Och dansa om bland dina vänner.

Härnäst Du fyller dem igen
Du säkert intet har så roligt,
Du är då *tretti* år, min vän,
Och det förändrar oss otroligt.
För man och barn Du har bestyr,
Om kök och brygd, och bak och väfvar. —
När detta allt din hjerna bryr,
Du ej så lätt i dansen sväfvar.

Men nästa gång Du fyller dem,
De *femton* år som nu Dig pryda,
Aj! aj! Du är då *fyrtifem*,
Och skrynklor ren din ålder tyda.
Då är Du en bedagad fru,
Och kanske mormor allaredan;
Hvad faslig skillnad då och nu;
Du är ur dansen längesedan.

---

*) Af de mångfaldiga gratulations-vers som haft detta ämne til föremål, hafva vi sällan fått se några som behagat oss så mycket som dessa, och då vi icke kunnat emotstå frestelsen at meddela dem våra läsare, ehuru utan erhållet tillstånd dertil af författarinnan, hoppas vi dock hon benäget ursäktar den frihet vi tagit oss.

När se'n Du fyller *femton* åter,
Då är Du *sexti*. — Hu! Du ryser!
Då sitter Du med gråa hår
Och vid din spinnrock ängsligt fryser.
I doux-sommeil och ylle-shawl
Du tar en pris ur silfverdosa,
Och fäller då om hvarje bal
Andägtigt en och annan glosa.

Med kaffékoppen blott til tröst,
För Dig så långsamt timmen skrider,
Och stundom höjs din hesa röst
Med snack om fordna ungdoms-tider.
Ja! ja! Du aldrig återfår
Den fröjd vid *femton* år man känner;
Njut den! Strö blommor i ditt hår
Och dansa om med dina vänner.

Ch . . .

Mode-nyheter ifrån Paris.

Man får se hårklädsel som kallas half-grekisk, d. v. s. sådan, der håret i pannan och vid tinningarna icke är slätt, utan försedt med korkskrufvar *(tire-bouchons)*; bak är håret flätadt i matta och lindadt i form af kålhufvud *(choux)*. Många sådana äro prydda med blommor. Allt mera sällsynt blir hårklädseln med slätt kammadt hår i pannan och vid tinningarna. — Många hårprydnader äro gjorda af band, som användas på hufvudet liksom botten af en bonnet; några deraf prydda med plymer. Äfven nyttjas Turbaner, ömsom af sidentyg med rikt silfverbroderi. Beretterne äro af hvitt krusflor prydda med tvenne paradisfåglar. Til mindre klädsel äro svarta sammetshattar allmännast. Man ser deraf i *half-capot*-form, hvilka kringsluta kindbenen, men likafullt äro något utstående. De prydas med Ryska fjäderbuskar eller krusade plymer.

Åtskilliga unga Damers bal-klädningar äro af hvitt, mycket lätt, Organdy, med korta ärmar och et draperadt lif, med en törnros i håret och en til bröstbukett fäst i skärpet. Hela garneringen utgöres af et litet enkelt broderi, som utmärker öfra delen af fållen, hvilken icke är högre än tvenne tverhänder. — Andra bal-klädningar äro garnerade med bandrosor af flor, och hafva korta ärmar som bestå af 3 til 4 half-puffar. Skärpet är då igenfäst vid ena sidan, och hårklädseln består af band. — Flera bal-klädningar förekomma äfven af slätt krusflor, på hvilka man anbragt på sammet målade blommor. Unga flickor hafva til och med begagnat bal-klädningar af måladt Organdy. — Vid Fransyska Hofvet sågos flera klädningar af blonder, hvaraf några voro i form af Tunikor. De flesta voro mycket passande til hårklädseln, som bestod af plymer och juveler. — Man får äfven se klädningar af blått krusflor, på hvilka fållens öfra rand är prydd med stjernor; Turbanen dertil är af hvitt flor, äfven med en bandeau af Turkoser, som slingrar sig

in i vecken och prydes med blå aigretter, hvaraf den ena faller ned på halsen, och tvenne andra, böjda, liksom bekransa hufvudets öfra del. — Det gifves äfven svarta sidensars-klädningar beströdda med tusensköon, broderade med silke i alla schatteringar; ärmarne fyllige, långshawlen af blonder, och beretten af krusflor prydd med tvenne paradisfåglar.

I ställe för Ridicyler och Pirater, nyttja Damerna nu såkallade *Pochettes* (små fickor) af slätt sammet, broderade med guld. De äro egentligen ämnade at bäras på promenader och på spektakler, hvarföre de också endast rymma en näsduk, penningpungen och operakikaren.

Et slags muff-handskar *(gants à manchon)* äro en upfinning af Herr *Mulot*. De bestå deri, at yttre ändan af ärmen är fodrad med pelsverk, och händerne äro deri bevarade som i en liten muff. Vill man vara ledig om fingrarna, så viker man up en del deraf, och pelsverket utgör då et slags bräm kring handlofven.



Pl. 12.

Mode-Costymer för Damer.

Fig. 1 & 2. *Mode-Costym från Wien.* Sedd från tvenne sidor. Lavendelfärgad klädning af *gros de Naples.* En löst hängande pels af onixbrunt sammet, kantad med zobel och fodrad med Ryskt pelsverk *(Föhn).* Pluche eller sammetshatt af lika färg med pelsen, garnerad *à la leontine* med florsband. Zobelmuff samt sammets-kängor.

Fig. 3 & 4. *Mode-Costym från London.* Sedd från tvenne sidor. Klädning, i form af rock, af *gros d'hiver.* Kappa af grönt *moire* fodrad med *gros de Naples.* Begge kragarne, hvaraf den nedre kallas pelerine, med djupt utskurna uddar, kantade med sidensars af samma färg som kappan. Hatt af grönt sammet med randiga florsband. Gröna kängor.



Til Damernas underrättelse

får Red. härigenom tilkännagifva, at sedan den förskaffat sig Mode-Jurnalerne ifrån Paris, London, Frankfurt, Leipzig och Wien, är den satt i tilfälle och ämnar, utom den vanliga illuminerade Mode-Costymen, hädanefter månatligen använda en Planche endast til meddelande af den nyaste hårklädsel och hufvudbonader, samt at artikeln Mode-nyheter kommer at betydligen utvidgas.

STOCKHOLM,
Tryckt hos Carl Deleen, 1832.


4
2
1
3



MARIANE

N:o IV.

Magasin
för Konst, Nyheter och Moder.

April Månad 1832.



Pl. 13.

Den sköna Mariana.

Allt sedan man såg i Paris upträda den rygtbara Lyrspelerskan *Fanchon*, som blifvit föremål för den omtyckta vaudeville-pjesen af samma namn, har väl icke något fruntimmer i våra dagar gjort et sådant upseende som det i norra Tyskland allmänt kända, under benämning af *den sköna Mariana*, och då förtalet dessutom icke förmått kränka hennes goda rygte, ehuru i en ställning som lätt kan gifva anledning dertil, torde vi få meddela våra läsarinnor några detaljer om denna sällsamhet.

Den sköna Mariana är et ogift fruntimmer, för det närvarande omkring 30 års ålder; påstås vara dotter af en fransysk emigrant, och har vid späda år kommit til Hamburg, i närheten hvaraf hon anlagt et mycket besökt värdshus *Marianenruh*, hvars föreståndarska hon är. Hon förenar med stor fägring et intagande sätt at vara, mycket lefnadsvett, samt et oklanderligt upförande. Omgifven af tilbedjare och en svärm nyfikna, som för hennes skull göra vallfarter til värdshuset, förstår hon bemöta alla, som söka hennes personliga bekantskap, med artighet och en upmärksamhet som, kanske studerad, bär den yttre prägeln af belefvenhet och otvungenhet; ty allt går der til på en större fot, och hon gör les honneurs mera som värdinna i et privat hus, än som matmor i et värdshus, hvadan man också icke märker at hon befattar sig med detaljerne af en dylik inrättning. Man gör henne formliga visiter i hennes rum, man utber sig nöjet at deltaga i hennes promenader, då hon åker i et elegant equipage, och när hon någon gång sjunger en romance vid sin guitarre, värderas en sådan godhet som et stort

bevis af hennes ynnest; men allt detta på et sätt, och under et strängt iakttagande af sedlighetens fordringar, och utan at någon ännu kunnat berömma sig af et gifvet företräde, ehuru många guinéer och louisd'orer i detta ändamål blifvit nedlagda i Marianenruh. — En mängd graverade och lithografierade porträtter af henne finnas, stundom begagnade til prydnader på pappaskar, ridiculer och plånböcker, af hvilka sednare Red. varit i tilfälle att få se en mycket elegant, på hvars fina skinnpermar funnos å ena sidan hennes porträtt, och å den andra en utsigt af Marianenruh. Under det tyska original, som blifvit begagnadt til denna copia, finnes följande graverade inskrift i öfversättningen från Tyskan:

Kärleksguden, för at henne skåda,
Glädtigt från sin panna bindeln tog;
Hänryckt af den glans som han ser råda
I dess väsen, i dess blick som log:
Gratier! skrek han: åter för mitt öga
Fästen bindeln; jag vid Venus svär,
At uti Olympen finnes föga
Eller ingen skönhet som den här.

Vi ämna i nästa Häftet meddela en utsigt af Marianenruh.

Pl. 14.

Nymodiga Möbler.

Den öfverst på Planchen är en Fruntimmers-Toilette; den nederst är en Chiffonnière eller Secrétaire.

Redactionen har i förra Häftet förbundit sig at lemna en

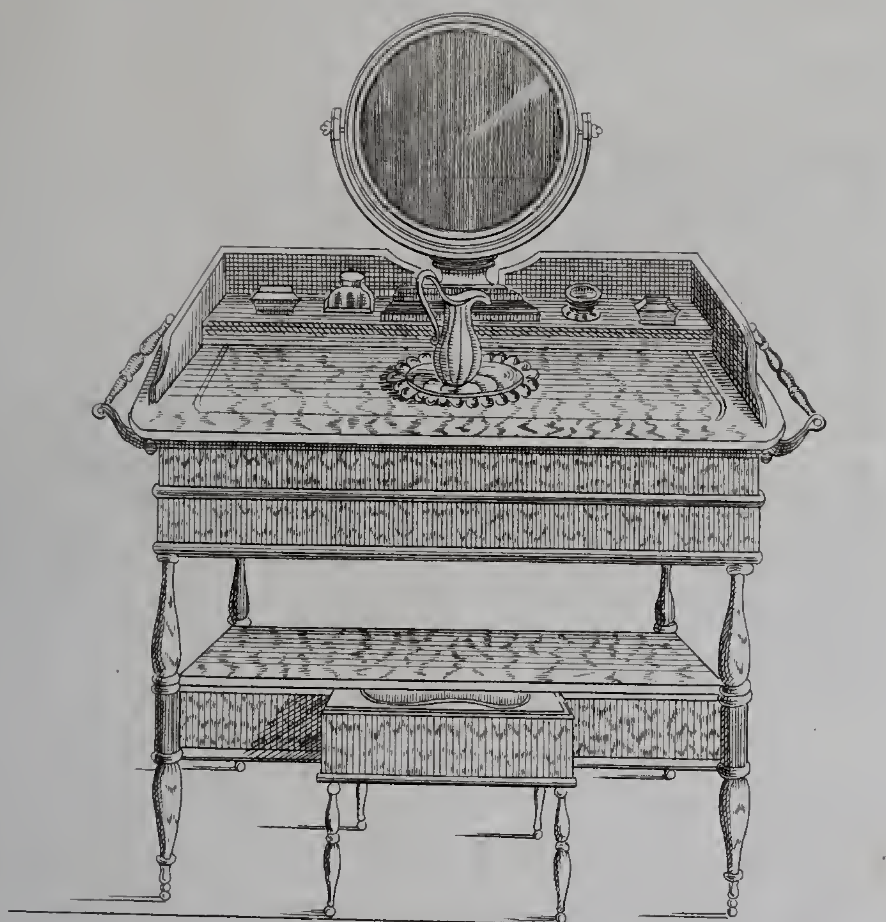
Analys af Operan Robert le Diable,

och upfyller härigenom sitt gifna löfte.

Vid ridåns upgång synes, liksom i en fantastisk dröm, en satanisk varelse, hvars af bronz och svafvel skimrande vingar sväfva öfver en emellan tvenne kolassala klippor belägen afgrund, hvarifrån infernaliska ljud och osällas röster utgå, blandade med aflägsna harmonier af mild natur.

Efter den försvunna andesynen antager musiken en mindre mystisk hållning, man finner sig nästan förflyttad til det verkliga lifvet, men till forntidens, med en anstrykning af religiositet.

Emellan en hafsvik och berg framstår Palermo med sina palats, torn och fästningsverk. I förgrunden tömma Prinsen af Granada och Robert af Normandie bägarne med sina riddare, under sång,



uti ett af dem upslaget läger, medan et fartyg icke långt derifrån landar. En normandisk pilgrim framträder och, som vanligt, anropar riddarnes gifmildhet mot afsjungandet af en ballad. Denna ballad afhandlar historien om Robert le Diable, för sina många brott, illgerningar och tygellösa utsväfningar fördrifven från sitt land. Den häftige Robert vredgas, ger sig tilkänna, låter fängsla sin vasall, som anhåller om tilgift, och berättar at han med sin trolofvade är stadd på en vallfart till Loretto. Robert lugnas, tilkallar den unga flickan, igenkänner Alice, sin disyster, och befaller de öfrige at aflägsna sig.

Alice underrättar honom om Hertiginnans, hans mors, död, och tilställer honom et bref, innehållande hennes yttersta vilja. Robert ber henne gömma denna skrifvelse, ty hans tankar äro endast fästade vid Prinsessan af Sicilien, hans kärleks föremål, och som han sedan längre tid icke sett. Alice, som i egenskap af pilgrim äger tillträde hos Prinsessan, erbjuder sig at tilställa henne et bref från Robert, hvilket genast, på hans befallning, i öma ordalag skrifves af en munk och lemnas åt Alice.

Den unga flickan stannar förskräckt vid åsynen af en fasansväckande, svartklädd man, som är Bertram, Roberts förtrognaste vän. Denne Bertram är en fördömd, som, derigenom at han förfört Hertiginnan, blifvit Roberts far, och efter döden antagit en annan skepnad, för at på jorden gå sin son till handa; ty faderskänslan ingår i beröring med hans djefvulska begär, och han önskar at se Robert återförenad med sig i döden. Bertram, som vet at hans son ej förutan ägodelar kan erhålla Prinsessans hand, råder honom at slå tärning med de Sicilianske riddarne; och då han efter behag leder spelets gång, låter han Robert förlora penningar, nipper, hästar, allt, ända til sin bästa värja. Då detta är gjordt, hånar han sitt offers förtviflan, och tröstar det med en sång af vildsinnadt innehåll.

I andra akten emottager Robert, införd af Alice, Prinsessans eder och försäkringar om fortfarande kärlek. Men Bertrams vänskap hvilar icke; han tillskyndar sin son en rival, och denne rival är Prinsen af Granada. Öfvervunnen i et tornerspel, förlorar Robert sin rätt til Prinsessans hand.

Tredje aktens början föreställer et dystert landskap. På åskådarns venstra sida höjer sig, vid foten af en ofantlig bergskedja, ett af tiden till hälften förstördt stenkors; på dess högra synas ruiner af en på kolonner hvilande fronton, som antyder ingången til en öfvergifven byggnad. I fonden flyter en bäck, som återkastar skenet af en med blodiga strömoln betäckt himmel.

Här, icke långt från Palermo, har Rimbaldt, undsluppen Robert, utsatt et möte med sin fästmö Alice. Han anländer först och träffar Bertram, som framträder ur det förfallna klostret, nu mera djefvulens tilhörighet, emedan nunnorna, som fordom bebodde det, lemnat sig i hans våld. Bertram vill betjena sig af Alice för at vinna sitt ändamål, han aflägsnar den enfaldiga Rimbaldt medelst penningar, och återvänder sedan til den förfallna boningen. Alice, bedröfvad at vid sin ankomst icke träffa sin fästman, får, under det hon är stadd i dystra tankar, höra de brusande ljuden af et slags

infernalisk chorus. Förskräckt skyndar hon från korsets fot til ruinen, skönjer Bertram midtibland de af eldslågor uplyste andarne; och genomträngd af fasa vid denna syn, hastar hon å nyo til korset. Bertram vågar icke nalkas, ty något oemotståndligt besegrar hans magt; men då Alice et ögonblick lemnat det skyddande tecknet, hindrar han henne at dertil återvända, och frågar med lågande blickar, under det hans klor tyckas fatta tag i den darrande flickan, om hon sett något. Robert nalkas då. Bertram ålägger Alice tystnad, aflägsnar henne, och föreslår Robert at begå et helgerån, för at erhålla sin älskarinnas hand framför en rival, allsmägtig genom sin börd och sin seger vid tornerspelet. Det gäller at intränga i det förfallna klostret, och at ifrån den heliga Rosalias graf borttaga en grönskande qvist, som bibringar dess innehafvare förmågan at besegra alla hinder. Tanken på et helgerån förfärar Robert, ehuru han hopat brott på brott; dessutom är den heliga Rosalia hans mors skyddspatronessa, och denna hågkomst ökar hans bäfvan. Likväl samtycker han slutligen att återkomma, och Bertram inträder åter i klostret.

Fortsättning i nästa N:o.

Pl. 15.

Hårklädsel och hufvudbonader för Damer.

Fig. 1 & 2. Sedd från tvenne sidor. Bart hår prydt med juveler och strutsfjädrar. Klädning af tyll, broderad med guld-lan. Hvita handskar och skor.

Fig. 3 & 4. Sedd från tvenne sidor. En bonnet, *à la Taglioni*, af blonder, prydd med röda florsband.

Fig. 5 & 6. Sedd från tvenne sidor. Beret af azurblått sammet och hvitt sidensars, prydd med strutsfjädrar eller en paradisfågel.

Fig. 7 & 8. Sedd från tvenne sidor. Grekisk hårklädsel lindad med hvita romerska perlor, och genomstucken af en guldnål. Den kallas *à la Malibran*. Klädning af flor, *gaze zéphir* (hvit botten med grönt och guld); lifvet i half-hjertform med vida korta ärmar.

Fig. 9 & 10. Sedd från tvenne sidor. Ljusröd hatt prydd med hvit törnrosbukett, röda florsband och en fyllig remsa under hakan. Den kallas *Capote Marmotte*.

Fig. 11 & 12. Sedd från tvenne sidor. *Capote Marmotte* til morgonklädsel, af avanturin-sammet, prydd med florsband af samma färg och hvita plymer. Klädning af puce-färgadt sammet, med upslag ikring lifvet och uddar på öfre delen af ärmarne, som för öfrigt äro skurna i vanlig gigot-form. Den breda skoningen på kjorteln är garnerad up vid knäet med 4 til 5 sidensarsfällar tätt invid hvarandra; härtil en mycket rikt broderad netteldduks-krage.


1


2

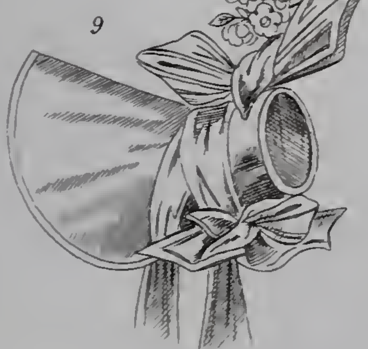

3


4


5


6




9


10




8


12

Til en lycklig Maka och nyss blifven Moder.

Den 18 Mars 1832.

(Mel. »Kung Beles söner« etc.)

Knappt Nordens vårdagjemning röjes *)
och se — hos Dig är sommar re'n!
din sällhets sommar! — Solen höjes —
allt mer förklaradt blir dess sken. —
En liten ängel vid ditt hjerta
skall vakta nu dess paradis;
Du köpte honom genom smärta,
men fann dock dyrköpt ej dess pris.

Hvad är ock dyrt der kärlek vinnes,
om än i fjerran målet syns?
En himmel i din aning finnes,
ny tideräkning nu begynns.
Et modershjerta, ack! det glömmer
beräkna för sig sjelf; — det spar
sin slutkonst, — sina skatter gömmer,
åt den det lifvet gifvit har!

Med hand på lilla slumrarns panna
välsignande Du böjer dig;
at dagens drott dock ville stanna
med dig en stund, at glädja sig!
O, då dess strålar vänligt smeka
din förstfödde, din dyre son, —
Dig tycks, som skulle änglar leka
i detta skimmer fjerran från! . . . .

Ack, at dock menskor kunna bygga
en koloni åt kärleken!
och verlden märker ej de trygga,
fastän de lefva midt i den. — — —
Hvad Tidens tunga mist bebådar
Du frågar ej; Du sorgfri är,
och gladt i lifvets spegel skådar,
ty — *kärleken är folium der!*

A..m..r.



Bal-motgångarne.

Slut från föregående N:o.

Jag återvände til dans-rummet och kastade mig der på en bänk. Jag var ledsen; den ena allvarsamma betraktelsen efter den andra genomflög mitt hufvud: mitt hjerta kände sig så beklämdt: det ville

*) Vårdagjemningen börjar den 19 Mars.

ge sig luft och förmådde ej; jag plågades af en mara under ackompagnement af dansar ur *Snöfallet.* Jag tänkte vid mig sjelf: om man vill upgöra en rigtig räkning med en bal, och balansera dess nöjen med dess ledsamheter, dess hemliga sorger, dess bedragna förhoppningar, dess svartsjuka qval, huru förfärligt skulle ej öfverskottet af ledsamheterna blifva! — Är ej, för at börja med musiken, Skoflickaren mycket lyckligare än Musikanten, som hela natten igenom nöter fingrarna på sin violin, eller blåser sig andlös på sin klarinett? Han inslumrar lugn vid sin hustrus sida, när han satt den sista lappen på sin sko; men för Musikanten medför natten ingen hvila, och om dagen ströfvar han omkring staden för at skaffa sig nya nätter at genomvaka. Våra nöjen likna Fabelns Harpyer: de förgifta allt hvad de vidröra. Betrakta denna unga Kavaljer der borta vid sidan af den vackra Damen; huru hans blickar i alla rigtningar kringflyga salen. Han söker ämne til en conversation, som han ej längre kan underhålla. Han har talat om *Damernas klädsel,* om den förfärliga *värman*, som han funnit *charmanta.* Hvad skall han nu säga? Han skulle i sin förlägenhet ge rätt mycket för en eller annan idé, hvarigenom han kunde börja et längre samtal och draga sin skönas upmärksamhet från hennes granne på andra sidan, men ingen sådan infinner sig, och han är således nödsakad at rymma fältet. Skall jag omtala deras förargelse, som ej få dansa, eller åtminstone ej få dansa med den de vilja? Herr N. är känd som en af de bästa valsare: hans långa växt gör, at hans Dame knappt behöfver mer än röra golfvet med tåspetsarna; at få valsa med honom är et mål för allas önskan; at ha gjort det berättigar en Dame at vid hemkomsten säga til sin kammarjungfru: jag har haft rigtigt roligt i afton. Der står han, den afundsvärde: hvem ger väl denna nya Paris sitt äpple? Utan tvifvel sin närmaste granne, den vackra Fru L., som länge gifvit honom goda ögon i förskott på det nöje han tros ge henne. Alldeles icke. Hvem målar hennes ledsnad, jag vill ej säga hennes harm! Och denna långa Damen, som fått den lilla korta och tjocka Herrn til moitié, läser man ej i hennes ansigte det obehag hon känner öfver sitt oblida öde?

Men jag har ännu icke nämnt det värsta — alla hjertats lidanden, alla svartsjukans plågor, — dessa sköna blickar, som man vill se fästas på sig, och som nyckfullt söka andras, liksom rädda at träffa dem, som önska at möta dem; dessa egenkärlekens kränkningar, dessa förebråelser, dessa varningar som ej följas — för at ej tala om dessa dyrbara klädningar som sönderrifvas, dessa schawlar som fläckas eller bortbytas.

Men så när hade jag glömt de stackars *ägta männen.* Jag drog härvid en suck, och i detsamma fick jag se min hustru i den ofvannämnde stora valsörens armar gravitera omkring salen i en *cotillon.* Det var den mest animerade jag någonsin sett, och min stackars hustru passerade verkligen i ordets sannaste bemärkelse *ur hand och i hand.* Jag hade mina goda skäl at ej förlora henne ur sigte, och at studera de ömma blickar, som den unga kavaljern fästade på henne under valsen. Han var verkligen intagande, och mera än jag i detta ögonblick önskade. Nu framsattes stolarne: der låg han på knä vid hennes fötter; en rätt vacker scen, om den ej

spelts med min hustru! Mitt hjerta klappade, och jag vred mig värre än den helige Laurentius på sitt halster; jag tyckte, at hon gaf honom en af de der sköna blickarna, som jag fordom som fästman i samma ställning så ofta erhållit. Fördömda dans, utropade jag vid mig sjelf, upfunnen endast til ägta mäns plåga! Knappt var den slutad förrän jag fick min flämtande maka under armen, och innan hon visste ordet af, hade jag fört henne ut i yttre rummet och hängt kappan öfver hennes vackra axlar. »Ska vi fara så snart,« frågade hon, med en ton af ledsnad. — »Min vän, klockan är tre,« svarade jag torrt. — »Min Gud! jag är upbjuden til en galoppad med . . .« — »Med den der Herr Valsören, som du sist dansade med?« — »Alldeles.« — »Nå, ja, han får galoppera med någon annan.« Vi satte oss i vagnen och foro stillatigande som Trappister hem. Som blixten voro vi trapporna upföre, och i vår sängkammare. Til råga på mina balnöjen, fann jag mig nu hafva hemfört en gammal och trasig hatt, i stället för min nya, och det värsta af allt, en hustru vid det elakaste lynne i verlden. Hon beklagade sig bittert öfver mitt *tyranni*, som ej tillåtit henne *galoppera* med Herr N., lät undfalla sig hvarjehanda om *svartsjuka männer*, snäste kammarjungfrun, trampade min stackars mops, och slet mera än tog af sig kläderna, gick til sängs och vände mig ryggen, utan at säga ens »god natt!«

»Hvilket original!« utropa säkert mina läsarinnor. »Smäda balerna, vårt paradis, derföre at han fått en liktorn trampad, en dum vis-à-vis, och en hustru som ej vill begrafva sig med honom inom fyra väggar!« Sakta, mina Damer, jag har blott beskrifvit *mina* missöden, och jag nekar ej at de ju kunnat gifva någon skärpa åt mina reflexioner. Jag är ännu alltid färdig at för er skull tro, det jag utgjort et bedröfligt undantag, en olyckans privilegierad, och at med er utropa: *Hvad en bal ändå är för et gudomligt nöje!* Kunnen J väl begära mera?«

Mode-nyheter.

I bart hår nyttjas guirlander eller kransar af blommor, hvilka skyla kammen liksom diadem. En sådan krans kallas *cache-peignes* och är stundom af blåklint, vallmo och ax. I allmänhet äro hattarne dock prydda med plymer; dessa äro oftast krusade och af tvenne färger, hvaraf den ena alltid bör vara af lika färg med hatten, och den andra af en med den förra starkt contrasterande färg. Äro plymerne korta, användas de som bukett i närheten af kullen, men äro de långa, fästas de vid endera sidan. — Hattar af *moire* i ljusa färger, isynnerhet lasur-färgade, börja förkunna den annalkande våren; skärmen på dem är vanligast smal, och prydes med et enkelt bredt florsband med sidensarsränder. — Turbaner af sammet, casimir, brokigt flor blandadt med guld och silfver, äfven af hvitt flor broderadt med brokigt silke och palmer af casimir, såsom stundom af guld och silfvertyg äro mycket i bruk, isynnerhet på

baler; på spektaklerne deremot får man se mycket Beretter, stundom af sidensars med guldbroderi, och prydde med en paradisfågel. — Hvita slöjor äro allmännast. — Den vanligaste fason på lifvet är med korslagda veck. Hvita krusflors-klädningar garneras med florsband broderade med guld eller silfver. — Man anmärker, at lifvet på Damernas klädningar blifvit något förkortadt, men lemnar halsen mera bar än förr. — Et slags fluss, *gagat*, til kedjor, *à la Fiancée*, til pilar och örhängen äro ännu mycket i bruk. — — De vackraste kappor til större klädsel äro af randigt casimir; ränderne äro breda; den ena randen härmar *moire*, och den andra mönstret af en ostindisk shawl. De äro lätta och ytterst eleganta. Andra äro af purpursammet. Kragen är pelerin-formig, nedfallande och lemnar halsen bar; han är stundom af zobel, öppen vid axlarna och skuren i en alldeles ny fason.

Herrarnes knappar i frackarna äro af matt förgyllning och ciselerade, *en facette*, med några starka reflexer, hvarigenom de erhålla et vackert utseende. — Surtuterne äro allmännast af mörkgrön färg. — Vestarne af Casimir. Et slag deraf kallas *à la Richard*, et annat kallas Soldat-vest; dessa hafva en liten fällkrage med en knapprad vid båda sidor. Et stycke tyg deraf begagnas dervid liksom en bröstlapp. På baler brukas nästan uteslutande med guld och silfver broderade sammets-vestar; de hafva små slag med en inskäring och en ganska liten krage. — *Chapeau à claque* på baler, kallas *à la Demolins*, äro med högå spetsiga kullar och temligen breda, platta brätten.



Pl. 16.

Mode-Costymer för Damer och Herrar.

Fig. 1. Bart hår med flors-bandöglor och strutsfjädrar. Klädning af rödt *moire;* lifvet i grekisk stil med ärmarne i beretform; härofvanpå bär hon en öppen svart flors-tunique, hvars lif är med upslag och ärmarna *à l'imbécille.* I håret har hon en fantasi-bandeau af hvitt sammet med gagatperlor, hvaraf äfven halsbandet och örhängena äro.

Fig. 2. Föreställer samma figur sedd bakifrån.

Fig. 3. *Herrns Costym.* Svart frack kallad *à l'Anglaise:* en med guld ivirkad vest, jemte undervest af casimir. Åtsittande pantaloner til skor och genombrutna strumpor.

STOCKHOLM,
Tryckt hos Carl Deleen, 1832.


1
2
3



Góthe.

N:o V.

Magasin
för Konst, Nyheter och Moder.

Maj Månad 1832.



Pl. 17.

Johann Wolfgang von Göthe.

Den oförgätlige tyska litteraturens veteran, och af våra läsarinnor säkerligen kände författaren til *den unga Werthers lidanden*, den 83årige Göthe, har aflidit i Weimar den 22 Mars d. å. — Alla ut- och inländska tidningar äro upfyllda af hans förtjenst, och göra rättvisa åt hans rikhaltiga snille, hvarföre vi inskränka oss at, jemte hans träffade drag, endast meddela några korta nekrologiska anteckningar.

Göthe föddes den 28 Aug. 1749 i Frankfurt am Main, der hans fader var Juris Doctor och Kejserligt Råd. — Vid 22 års ålder (1771) promoverades han til Doctor i Lagfarenheten; vid 27 år utnämndes han af Hertigen i Weimar til Geheime-Legations-Råd, samt vid 30 års ålder (1779) til verkligt Geheimeråd. År 1782 blef han Kammarpresident och undfick adlig rang och värdighet. — 1786 gjorde han en resa til Italien, der han uppehöll sig i tvenne år. Omsider blef han Stats-Minister, och erhöll i denna egenskap 1807 af Kejsar Alexander Alexander Newskys Orden, och af Napoléon Hederslegionens storkors, äfvensom Konung Ludvig af Baijern för några år sedan sjelf reste til Weimar, at åt honom öfverlemna en af sina förnämsta ordnar. — Sina sednare lefnadsår har Göthe tilbragt i en lycklig och munter ålderdom, blott sysslosatt med litterära arbeten, tils, efter några få dagars sjukdom, döden bortryckte honom ofvannämnde dag. — Hans likbegängelse firades med pragt och högtidlighet, och hans stoft hvilar nu i Stor-Hertigliga Weimarska grafkapellet, vid sidan af Schiller och dessa båda snillens furstlige beskyddare.

Vi hänvisa våra läsare til N:o 15 och 16 af Heimdall den 14 och 24 April, der en utförligare Nekrolog öfver Göthe finnes införd.

Pl. 18.

Marianenruh.

Vid första anblicken af det i vårt förra Häfte omtalta och så mycket besökta Marianenruh, igenkänner man genast det norra Tysklands byggnadssätt: korsvirks-väggar med oformligt höga tak, nedtryckande det hela, som för öfrigt icke röjer särdeles stil eller smak. Man påminnes härvid om Ehrensvärds yttrande i hans *Fria Konsters Philosophi* (sid. 50): »Hvad är styggt i et hus? — Alla de hus »som bära höga tak, eller liksom ögat blir förledt at tro en del af »huset undergått förstörelse at det blifvit i hastighet rättadt med »et stort tak, som innehåller den förlorade våningen.« — Marianenruh har visserligen något lokalt landtligt, men skulle derigenom föga väcka någon särskilt upmärksamhet, om dess ägarinna icke förenade i sin person de yttre behagen med et fint lefnadsveti och et klanderlöst upförande, men framför allt, om modets mägtiga Gudinna och hvad man kallar tonen icke haft sitt inflytande på en allmänhet, som nu tror sig fela i takt, om den icke besökte stället.

Analys af Operan Robert le Diable.

Slut från föregående N:o.

Et rökmoln höljer trakten; det skingras, och man ser under et beundransvärdt månsken det inre af det vidsträckta och dystra klostret med dess förfallna hvalfbågar. En lång rad grafvar med sina hvita marmorstoder röjes i skymningen långs efter murarne. I midteln syns helgonets graf, hvarpå den magiska qvisten hvilar. Längst i fonden skönjer man ingången til klostret genom den fronton som synts i föregående scener.

Bertram inträder och anropar afgrundens magter för at besegra sin sons vidskepliga farhåga. Blåagtiga lågor svåfva då öfver grafvarne, stenarne höjas, marmorstoderne lifvas, röra sig af och an,

Pl. 18.



och från klostrets alla delar inträda de fördömde, nu i satans tjenst varande, nunnorna i sina långa svepdukar. Robert anländer bäfvande, nästan förskräckt, och vågar icke bemägtiga sig qvisten. De tjusande vålnaderna omge honom, och en af nunnorna förleder honom, genom behagliga attituder, at fatta qvisten på grafven. I samma ögonblick återfalla nunnorna i deras dödssömn och försvinna, ty verket är fullbordadt.

I fjerde akten firas Prinsens af Granada förmälning med Prinsessan af Sicilien. Bruden lemnas ensam i brudkammaren, dörrarne öppnas, och folket syns utom sig af förskräckelse i försalen. Robert anländer, väpnad med den magiska qvisten. Han erinrar Isabella deras fordna kärlek, hon motstår, stapplar, knäfaller på sin bönpall. Han lyfter qvisten öfver henne; men då han ser sig älskad, vill han endast vara det genom egen förtjenst, utan öfvernaturliga magters bistånd; han sönderbryter således qvisten och trampar den under fötterna. I ögonblick öppnas portarne och Robert fängslas.

Femte akten. Nu inträder man i förstugan til en klosterkyrka. Munkarne emottaga flere pilgrimer under låfsånger til Försynen. Alla hafva redan inträdt i kyrkan, då Robert, försatt i frihet genom Bertrams försorg, anländer för at ställa sitt brott under detta tempels beskydd. Bertram, rädd för ställets inverkan på den älskade sonen, kommer för at upsöka honom. Men Alice kommer äfven at anhålla om klostrets förböner för Robert, ty hon vet hvem Bertram är. En strid upstår nu hos Robert, antingen han bör följa Bertram eller Alice, som vill föra honom in i kyrkan, men hans tvekan uphör, då han får höra orgornas vördnadsbjudande ljud och de trognes röster, som afsjunga en psalm, hvarmed hans mor under hans första lefnadsår vaggat honom til sömn; dock närmar han sig ännu til Bertram, sedan til Alice, hvilken han slutligen följer, när han läst sin mors yttersta vilja, anförd i det bref som den unga flickan, hans goda ängel här i verlden, lemnat honom. — Scenen förändras, Bertram upslukas af jorden, kyrkans portar öppnas, och Robert syns knäböjande, tillika med Alice, bland den fromma skara som, i det rika och vidsträckta templet, begår gudstjensten.

Poemet ger anledning til vackra musikaliska situationer. Upfattningen af Bertrams roll, delad mellan faderskänslan och djefvulska böjelser, såsom fördömd, är lycklig och vacker. Men sådant är

icke förhållandet med poemets detaljer, som äro eländiga och nästan öfverallt utan colorit, oaktadt musiken, upsättningen och dekorationerne.

De förnämsta styckena förekomma i de tre sista akterne. Den tredje är isynnerhet af en förvånande effekt, och är, så til sägande, den hvaromkring det öfriga vänder sig.

At omnämna alla skönheter i Meyerbeers partitur, blefve för vidlyftigt; men det har ostridigt lyftat honom til Webers höjd.

Horoscopet.

Öfversättning.

En Spåman tog min hand och spådde deruti:
At för en qvinnas skull jag osäll skulle bli. —
Jag frugtade för denna fara,
Och strax beslöt at ogift vara.
Ack! det är fåfängt finner jag,
At kunna undgå ödets slag.
Hvad har det tjent mig til at undfly Hymens lagar?
För at bedragen bli och plågad alla dagar
En *annans fru* är ofta nog.

Ch . . .

Pl. 19.

Ledskeppet; Das Gliederschiff.

En Herr *J. L. Schmidt* i Altona är upfinnaren af et såkalladt *Ledskepp*, bestående af tvenne efter hvarandra sammanfogade fartygs delar, som skola röras genom vågornas egen kraft. I Börssalen i Hamburg har en modell deraf varit exponerad, hvilken der ådragit sig den största upmärksamhet, och hvaraf vi här meddela en ritning. Ur See-Berichte und Schiffs-Liste der Börsen-Halle d. 28 Mars, meddela vi följande artikel, under rubriken:

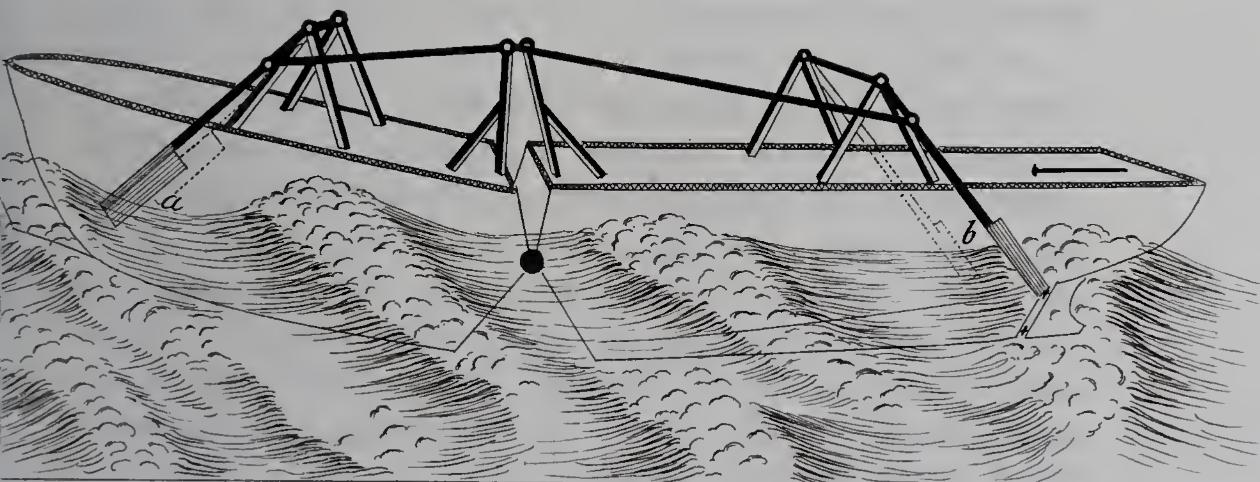
Begagnandet af vågornas kraft til Sjöfarten.

»Til det första skeppets styrande ägde menniskan endast sin egen »svaga kraft, och vågade knappt dermed anförtro sig åt hafvet.

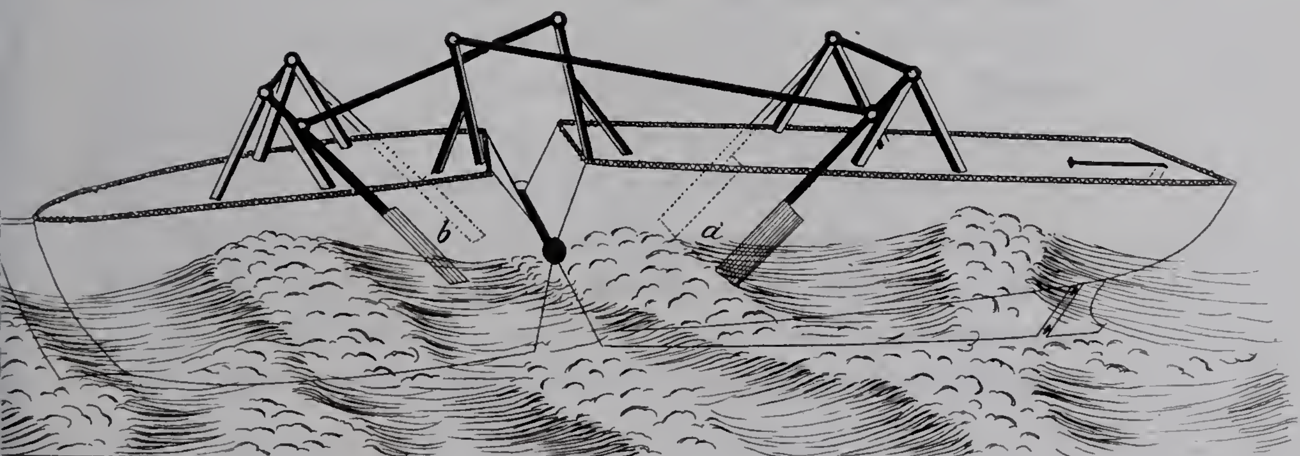
1

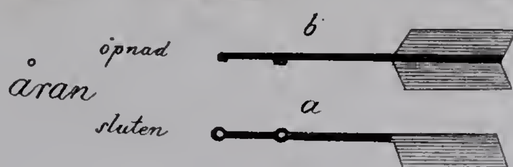


2



3





»Då hon likväl sedermera lärde begagna vinden, upnådde sjöfarten »en sådan vigt, at hon förenade de aflägsnaste folk och lyfte civi- »lisationen til en högre grad.«

»Så fördelagtig vinden än är til skeppets förande, torde likväl »en annan naturkraft, neml. hafsvågornas, berättiga til ännu djerf- »vare förhoppningar.«

»Newton, Laplace och flere andre Matematiker i äldre och »nyare tider, bemödade sig förgäfves, at noga bestämma de meka- »niska lagarna för vågornas rörelse, hvarföre här endast det kan »anföras, som har afseende på deras praktiska begagnande.«

»När man betraktar den vanliga hafsrörelsen, ser man vågorna »höja sig, framskjuta, sänka sig och gå tilbaka. Öfverlemnar man »en flytande kropp åt det uprörda hafvet, så kommer icke allenast »tryckningen af dess tyngdpunkt til verksamhet, om et vågberg »sänker sig med honom, utan äfven tryckningen af vattenrymdens »tyngd, som med sitt öfvermått lyfter honom up ur vågdalen.«

»För at praktiskt använda ofvannämnde krafter, är det nödigt »at förskaffa hvarje tryckning et motstånd; således måste skeppet, »som endast skulle sättas i fart genom vågornas kraft, bestå af leder, »hvilka man sålunda förenat genom charnierer, at de, följande haf- »vets rörelser, utöfva en vexlande trykning och mottryckning. Le- »derna i et sålunda bygdt skepp höja och sänka sig med vågorna, »och förrätta medelst åror en framskridande rörelse. Som den fram- »åt och tilbakaskridande vågrörelsen särdeles gynnar et sådant skepps »fart, så lyder det, om det är väl bygdt, visserligen rodret i hvarje »rigtning, men det går dock hastigast mot eller med den herr- »skande vinden.«

»Hafvet svallar icke allenast vid hvarje vind, utan äfven efter »densamma, och i förhållande til dess längre eller kortare fortfa- »rande: äfven återger hafsytan i mycket högre grad den af vinden »erhållna tryckningen (på Nordsjön ungefär hundrafallt). Sålunda »lemnar ledskeppet sin styrman en stor och uthållande kraft, och »han behöfver til dess fortskaffande blott ett enda element.«

»För at på något sätt med vindens kraft jemnföra den vågkraft, »som et ledskepp utöfvar på det uprörda hafvet, kan man antaga, »at seglen på et linieskepp, som vid stark blåst icke alla äro ut- »släppta, sällan verka starkare än med en tyngd af 300 centner;

»om emedlertid vågornas kraft vore använd på et sådant fartyg, »så komme delvis hela dess tyngd, ungefär 50,000 centner, i verk- »samhet såsom handlande kraft.«

»Ledskeppet, som på det häftigt upprörda hafvet utvecklar en »sådan utomordentlig kraft, skulle krossa sig sjelft om det sam- »mansloge sina mägtiga lemmar; sådant är likväl icke at befara, »då vågornas bestämmande på en å vattnet flytande kropp, som »genom böljorna blifvit bragt ur det hvilande tilståndet, inhemtas »genom kalkylen, och ur deras theori härflyta de reglor, genom »hvilkas iakttagande man kan betrygga dess stabilitet, och således »bli i stånd at noggrannt beräkna, hvad spelrum de genom ända- »målsenliga charnierer förbundna lederna behöfva.«

»Den i Börssalen exponerade modellen, hvilken upfinnaren sjelf »blygsamt kallar ganska ofullständig, erfar ungefär 300 gånger mera »motstånd, än et vanligt litet skepp, då den röres framåt genom »sin tyngdkraft och genom tryckningen af vattenrymdens tyngd- »punkt, emedan dess omfång står i så ogynnsamt förhållande til »dess tyngd; äfven äro dess åror, som på sin lilla bana knappt ha »tid at vända sig för at visa en ringa verkan, i disharmoni med »lederna. Ickedestomindre gör det en framåt skridande rörelse. — »Huru mycket lättare skall då icke ledskeppet ila framåt på det »upprörda hafvet, isynnerhet då det först blifvit utrönt, hvilken ge- »stalt är den gynnsammaste för lederna och hvilka slags åror äro »de ändamålsenligaste. Ehuru modellen endast framställer et af två »leder bestående skepp, kan et sådant likväl äga flera. På modellen »har blott den ena leden två åror; et likadant fartyg, bestämdt til »praktiskt begagnande, borde på hvarje led ha tvenne sådana, i »hvilket fall hvardera ledens rörelse blifver framskridande.«

»Enligt ofvanstående beror vågkraftens praktiska användande »på at bringa den tyngdkraft, som tillhör hvarje fast kropp, i ve- »xelverkan med den på största delen af jordens yta herrskande »vågrörelsen, och at underkasta den mekanikens lagar. — Är denna »uppgift en gång löst, så äga vi i ledskeppet en menniskans vilja »lydande kropp, som, oberoende af vinden, rör sig på det böljande »hafvet, likasom genom en honom inneboende kraft, och med en »hastighet som, enligt theoretiska beräkningar, vida öfverträffar et »seglande skepps.«

Förklaring:

Fig. 1 visar ledskeppet i lugnt vatten.

Fig. 2 visar det då dess främre del lyftes up af vågorna.

Fig. 3, då främre delen sänkes af vågorna. Nederst ses årans construction: *a* när den är sluten, eller innan hon genom rörelsen af skeppets bakdel sättes i verksamhet och drages bakåt, hvarunder hon öppnar sig *b;* hvarefter hon, åter sluten, genom rörelsen af skeppets framdel, drages framåt, och så vexelvis öppnar och sluter sig.

Til våra läsare.

At kunna göra alla til nöjes, lärer icke vara någon dödligs lott! — Red. hade knappast medhunnit at upfylla en del prenumeranters åstundan, at något rikligare förse Magasinet med nya moder, förrän redan en *Prenumerant i Landsorten*, i N:o 87 af Aftonbladet, påstår sig veta: *»at de cameleontiske »Stockholms Damer nog veta från annat håll förskaffa sig nya moder, och at »de i Landsorten äro eller kunna vara nöjda med en Planche i månaden före»ställande mode-varieteter.«* — Redactionen, som aldrig skall underlåta at förena (så vidt möjligt är) de olika, stundom stridiga önskningarne, tror derföre vara lämpligast at gå medelvägen (*le juste milieu*), derigenom, at den endast hvarannan månad lemnar en Planche med hufvudbonader för Damerna, hvarigenom det förderfliga, at *förvrida en ung behagsjuk flickas hjerna*, åtminstone til hälften är minskadt; och af Prenumerantens i Landsorten billighetskänsla torde Red. förvänta, at han (ty troligen är det icke et fruntimmer), jemte de, hvilkas talan han förer, gunstbenäget täcktes gilla denna sålunda upkomna förändring, i hvad vår sista annonce tilkännagifvit, i följd hvaraf vår 19:de Planche, i enlighet med den värde Prenumerantens önskan, innehåller en splitter ny upfinning.

Mode-nyheter.

Utom netteldnk och jaconet, samt en blandning af ylle och siden, är det såkallade *Schaly* ännu mycket i bruk. — Det börjar för öfrigt at höra til goda tonen, isynnerhet vid större klädsel, at icke hafva mångfärgade tyger, utan allt enfärgadt. — Sylphide-netteldnk (hvars benämning det fått efter en ballet) är et med silke blandadt

tyg. — Man har et slags glaseradt tyg som mycket användes til hattar, och har den förmån at icke skadas hvarken af regn eller solsken. Det antar alla färger och schatteringar, samt ger et silfversken ifrån sig, som mildrar färgen och är fördelagtigt för ögat. — Til elegantare klädsel begagna Damerna klädningar af Casimir, nederst rikt broderade med Palmetter. — En ny färg tycks blifva allmän: *hasselnöt-brunt*, hvaraf man redan fått se en mängd klädningar och hattar. — Et nytt slags Shawlar äro under arbete, som komma at förena friskhet med elegans, och blifva för en blidare årstid en verklig prydnad. De ha brokigt broderi af siden i de mångfaldigaste mönster, på finaste hvitt och mjukt ylle. Andra Shawlar åter blifva af svart ostindiskt krusflor, broderade med silke och guld. — Kapporna äro af enfärgadt Casimir med en stor sammetskrage af samma färg; af svart sammet med guldgula rutor och silkesfransar: gula och svarta garnerade *en torsade;* af himmelsblått Casimir nederst och framföre, samt vid båda sidorne med et hvitt broderi i löfverk, jemte det Pelerinen dessutom frammanföre är försedd med snörmakeri-arbete af hvitt silke.

Herrarnes klädsel har icke undergått någon betydlig förändring. De nyaste vestar äro af sidensars, med tryckt löfverk i guld och silfver. — Til Pantalonger allmännast silfvergrått kläde eller Casimir. — Kapporna, såkallade Spanska, äro utan pelerine-krage; de räcka blott midt på vadan. Likväl nyttjas äfven kappor med ärmar och klaffar; til ex. af grönt kläde med två rader knappar, fodrad med ponceau-sammet.



Pl. 20.

Mode-Costymer för Damer.

Fig. 1. Hårklädsel, *à la Sévigné*, prydd med en blomsterranka och en dyrbar ferronière. Krusflors-klädning garnerad med puffar hopfästade med blombuketter.
Fig. 2. Samma figur sedd bakifrån.
Fig. 3. Florshatt prydd med strutsfjädrar. Florsklädning, *en tablier,* garnerad med sidensarsrullar och bandroser.
Fig. 4. Samma figur sedd framifrån.

STOCKHOLM,
Tryckt hos Carl Deleen, 1832.


2
4
1
3

Pl. 21.



nde Årgången

N:o VI.

Magasin

för Konst, Nyheter och Moder.

Juni Månad 1832.



Pl. 21.

Utsigt af Ljungby sten.

Det egna naturfenomen, at finna en kolossal granit-sten, man skulle kunna säga en liten klippa *), alldeles ensam liggande i en fullkomlig slätt-bygd, i en trakt af Skåne **), hvarest på flera mils afstånd icke finnes gråstensberg, är i och för sig sjelft högst märkvärdigt; och ehuru allmänt omtalad Ljungbystenen är, sakna vi dock en teckning af dess utseende, hvarföre vi trott denna lilla utsigt, tagen på stället, skall behaga våra läsare, helst som sagan om bergstrollen, som bott derunder, ännu är i hvar mans mun. At forntidens vidskepelse och fallenhet för det gigantiskt underbara skulle förklara detta naturfenomen på sitt egna sätt, är lätt begripligt, hvadan också berättas: at då Christna Religionen först infördes i Skåne och Åhus Kyrka med dess torn, hvilken var en af de första som upbyggdes, skola tvenne hedniska qvinnor af jätte- och kämpeslägten, som bodde i Gemshögs socken, slungat tvenne stenar mot Åhus Kyrka, hvilka dock icke hunnit längre än til Ljungby mark, hvaraf denne, den såkallade Maglesten, är den om hvilken följande tradition, jemte et horn och en pipa, ännu förvaras på Ljungby Herregård. »År 1490, när en Fru Cecilia Ulfstand bodde på Ljungby, då befästade, Herregård, hade det berättats för henne en julafton, at vid Maglesten, några bösseskott ifrån Herregården, vore en stor fröjd, och ljud hördes af lustigt folk som der vore församladt. Frun hade derpå utlofvat en ny klädning och sin bästa häst

---

*) Stenen är 15 alnar lång, 12 alnar bred och 10 alnar hög.

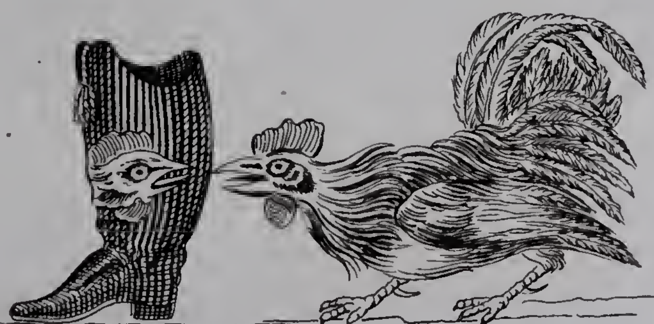
**) I Willands härad och Ljungby socken.

til den af hennes folk, som djerfdes rida til Maglesten och förskaffa henne bestämda uplysningar om hvad som der förehades. En af hennes tjenare red dit och blef varse: *at den stora sten var liksom upphäfven på pelare, en stor hop ljus antände, och såväl under som omkring stenen bergspysslingar, som dels drucko, dels dansade, sprungo och voro helt lustige; som karlen rider litet närmare och håller stilla på hästen, seendes på detta väsendet, kommo tvenne til honom, den ena med et horn, den andra med en pipa, och presenterar honom hornet och pipan, med de orden, at han skulle göra besked, det vore Bergskonungens skål, och när han hade gjort besked, skulle han pipa i begge ändarne på pipan, likasom han hade sett de andra göra för honom. Då karlen hade tagit emot hornet och pipan, ser han uti hornet, skådar den vätskan der var uti, får deröfver en vämjelse, at han icke lyster dricka deraf; emedlertid han sitter så och grundar på hästen, kommer til honom på andra sidan en piga, som mentes vara en Christen, och af bergspysslingarne intagen, som sakta talar til honom dessa orden:* drick intet deraf men rid din kos och rid på den ärda och intet på den bora. *Derpå hafver karlen svingat omkring med hornet, och ville utslå bakom sig den vätskan som var uti hornet, hvaraf en del är spillt på länderne af hästen, hvarefter håren strax affölle; dermed tager karlen hästen med spåren, och uti flygande vände tvärt om de ärde åkrar sin kos, föraudes hornet och pipan med sig til Ljungby gård, hvarest Frun strax med sitt folk var tilstädes, väntandes derpå at vilja förnimma hvad relation han kunde göra. Så snart karlen kommer in på Ljungby gård med hornet och pipan, följer honom en hop bergspysslingar; men de måtte gå den rätta slagne vägen, och voro honom dock in på hälarne, men karlen kom dock in för dem på borggården; då Frun detta förnam, hafver hon låtit updraga tågbryggan, hvarpå bergspysslingarne stadnade och ropte öfver grafven til frun, och sade: at de voro utskickade af deras Konung och skulle igenföra deras horn och pipa, och der som frun ville låta dem hornet och pipan igen bekomma, hade de sådana föräringar med sig at föräta frun, så at så länge desamma blefvo på Ljungby gård, så skulle hennes familj, neml. de Ulfstander, stå sig mycket väl, familjen skulle intet gå ut, men blifva den yppersta, rikaste och förnämsta i Dannemarks Rike; men frun hafver ingalunda velat consentera til deras begäran, men vist dem åt helvetet, de skulle packa sig fort ifrån gården, de trodde aldrig vid at tänka, de någonsin skulle bekomma antingen hornet eller pipan; då de nu intet med deras bön kunde uträtta, togo de ändtelig sådant afsked, neml. at förty frun intet ville låta dem hornet och pipan vara följagtige, så skulle hon veta, at hennes familj intet skulle blifva til nionde man, men skulle slätt utdö, och Ljungby gård komma til främmande possessorer och trenne gånger afbrinna; dermed äro de långmedigt gångne tilbakas igen. Karlen är blefven död tredje dagen derefter, och hästen andra dagen.«* Denna relation förmenas vara författad 1620 af Hans Holts, en Konungens Fogde öfver Blekinge, och något mera detaljeradt om stället är författadt 1692 af Ljungbys dåvarande ägare Wilh. Jul. Coijet (tryckt i Kalmar 1818).









Spådomen om trenne eldsvådor säges hafva gått i fullbordan, och man har dervid anmärkt, at de inträffat hvarje gång hornet och pipan, genom någon tilfällighet af krig eller ombyte af ägare, icke varit på Ljungby gård, hvadan de också sedermera sorgfälligt bevarats der på stället.



Pl. 22.

Blandade ämnen.

Dessa teckningar ha synts oss ganska skickligt utförda, och dymedelst förtjena en plats i vårt Magasin, helst de förena en god composition med en correct teckning: tvenne väsendtliga egenskaper af detta slag, jemte den at vara sanna utan öfverdrift. — Den öfra gruppen föreställer en allmän efterlysning i et gathörn i Paris efter någon upgifven person. I midteln står en Gensd'arme, som upläser efterlysningen, omgifven af åtskilliga åhörare af båda könen, hvilka hvar för sig äro ganska träffande förestållda, och uttrycka hvad tecknarn haft til föremål at göra åskådligt. — Denna grupp utgör egentligen titelbladet på en nyare sällskapslek, *Le jeu de signalement*, som består deri: at någon af sällskapet i allmänna uttryck beskrifver en persons yttre och dess väsende, hvarefter sällskapet gissar hvem han menat dermed. Så til ex. säger han: en herre med pudradt här och dufvovingar *(ailes de pigeon)*, med en väl rundad mage, et skäligen enfaldigt utseende och sölagtigt väsende, drifvande omkring på kajen, snusande långsamt och spottande i strömmen. När då någon gissar at han härunder förstått en liten kapitalist, som procentar smått med sina penningar, och för öfrigt tilbringar sin dag utan all sysselsättning *(un petit rentier)*, visar han teckningen, som här föreställes genom Herrn på Planchen, med näsduken i händerna och paraplyn under armen, hvars figur är omisskännelig. — En annan gång säger han: et fruntimmer klädt utan smak, hakbanden hårdt åtknutna, förande sig antingen til ytterlighet rak eller också krokig, klädningen illa uplyft och likafullt nedstänkt af gatsmutsen. — När någon gissar på et småstadsfruntimmer *(une provinciale)*, visar han teckningen, som på Planchen är föreställd genom den framåtskridande Damen. — At de som icke gissa rätt erlägga pant, som sedan på vanligt sätt löses, torde icke behöfva nämnas.

Teckningen nederst på Planchen utvisar åter et sätt hos utländningen at väcka köpares upmärksamhet på de varor säljarn utbjuder, genom en skylt som, utom en prunkande annonce, än yttermera skall försinnliga det förträffliga af hans vara, för at locka köpare til sig. Närlagda är en Herr *Robert Warrens'* skylt i London; han förfärdigar och säljer blanksmörja, hvars förträfflighet han derigenom vill bevisa: at en tupp så tydligen i en blankad stöfvel ser sin egen bild, at han tror den vara en lefvande vederlike, med

hvilken han ger sig at träta. — När illusionen är så stark hos djuren, hvad skola icke menniskorna förvånas af blanksmörjans spegelegenskap? Til at yttermera bevisa det sednare, har Herr Warren stundom en skylt på hvilken en herre sitter och rakar sig i en framför honom stående blankad stöfvel, den han begagnar i ställe för spegel.

Så går det til.

Efter Fransyskan: *La journée d'une Dame.*

Lisett! Nå! skynda dig! — Hvad kan väl klockan vara?
Du passar inte på; jag ringt så armen är
mest domnad och förstörd. Hvar har du varit? svara!
— Ers Nåd, hon slog nyss tolf. — Så tidigt! ack! då lär
jag visst se dålig ut, och blek för hela dagen.
Hvad buller! hvilket sorl i huset! — Hör Lisette:
du har väl inte glömt at hemta zobelkragen?
Beställde du i går min himmelsblå barett?
Den gula hatten blir väl vacker vill jag hoppas?
Låt ändtligt säga til at nya kappan stoppas
med silkesvadd helt tunnt. — Har du ej hittat på
min solfjäder ännu? — Nå! tala! svara då!
Ack! det är sant, Lisette; mitt bref du skulle lemna
til Doctorn, fick han det? Hvad gaf han dig til svar?
Och kommer han i dag? — Ers Nåd, jag ville nämna
just nu, at jag gick dit, men at han redan var
utgången. — Så fatalt! Du vet ej hvad jag lider
af den migraine. — Ers Nåd, det syns ej på er hy. —
Hvad! är jag icke blek? Jag tror at jag omsider
är litet bättre; men fast jag kan synas kry,
är jag så nerfsvag och så lättrörd. Ack! jag ryser
at dö vid tjuge år från alla nöjena.
Nå! skynda dig, Lisette, sätt på mig tofflorna.
Det måtte vara kallt och ruskigt, ty jag fryser.
Det varit frost i natt. — — — — — — —
Jag hade lust at ta min rock af sidensars;
nej! den ha alla sett, det går ej an, bevars!
Gig mig då någon ann'; jag har ju som jag minnes
en ny af Casimir som jag ej brukt ännu. —
— Jag har ej hunnit än garnera'n, Nådig Fru. —
Min Gud! är den ej sydd? Jag tror, min kära du,
at ej en varelse i hela Stockholm finnes
så tanklös som du är. Hvad harm! ack hvad förtret!
Hur skall jag nu bli klädd, det vill jag bara fråga?
Du ser ju sjelf det är en ren omöjlighet;
ha samma kläder jemt, det finns ej värre plåga! —
— Går det ej an at ta den der Ers Nåd väl vet,
den lilas-klädningen som alla admirera?
Den ljusröda douillette, den klär Ers Nåd än mera;
dessutom klär allting, när man har ert behag. —
— Lisette, tror du at jag är bra så här i dag? —
— Men Juveleraren har väntat länge redan — —

Låt honom komma in. — Ack! de brasletterna!
med detta halsband til och detta korset sedan,
det är gudomligt, täckt! Se de topaserna!
Hvad det gör för effect ibland juvelerna!
En alltför söt idée, just i den nya smaken. —
Ni kom rätt väl til pass, i morgon är det bal.
Jag tycker hvad min man skall hålla långa tal,
ty Ni är fasligt dyr; men det gör ej til saken.
I sanning priset är et litet kapital:
Femhundratrettifem Riksdaler — det är mycke;
men detta garnityr skall vinna allas tycke,
och Friherrinnan X, hon blir helt visst deri
så kär, at hon blir sjuk af bara jalousie. —
— Modkrämerskan är här, Ers Nåd den låtit kalla. —
— Låt se! — den negligén är ful och utan grace.
Tag bort den. Ack se der! en polsk barett af gaze;
ja, den är smakfull nog och vackrast af dem alla;
men plymen måste bort, det är så allmänt nu,
och färgen bryter af för starkt emot det gula.
Jag såg precist i går en dylik på en Fru,
som med sitt obehag gör alla moder fula. —
— Klädsömmerskan, Ers Nåd, som sökt Er flera dar,
är åter här igen. — Säg henne at jag har
ej tid; jag åker ut. Det sprinpet är odrägligt!
En annan dag kanske at jag har mera lägligt. —
— Hon är i verklig nöd, och har en gammal far
som nu är illa sjuk, samt barn hon skall försörja. —
— Låt henne komma då. — Hvad vill Ni mig? var snar! —
— Förlåt, Ers Nåd! . . . jag vet ej om jag vågar börja . . . .
Det var för länge se'n en sömnad om Frun minns . . . .
Jag har en räkning här . . . om det ej är besvärligt . . . .
Behofvet tvingar mig då ingen utväg finns . . . —
— Låt se! — Det är för dyrt. Min Gud! det är förfärligt!
Riksdaler sextio! — det visst är vilsetag. —
— Ack nej! Sju veckors tid jag sydde natt och dag. —
— Nå, låt så vara då! jag tröttnar vid at pruta,
en annan gång få vi väl göra vår liqvid,
det är omöjligt nu, — jag måste genast sluta,
ty jag skall fara ut och har ej mera tid.
Säg til at han kör fram med vagnen i minuten!
Gif mig min sammetspels och zobelmuffen strax,
och hatten som är prydd med törnros och med ax.
Fort! skärpet är för vidt, knyt hårdare til knuten!
— — — — — — — — — — — —

Så smyckad i en hast den sköna far sin kos,
och vårdslöst hvilande i sidendynors sköte,
af ungdomligt behag hon strålar som en ros.
Med handen vinkande vid glada vänners möte
hon helsar leende, förförisk i sitt skick,
och ger åt andra blott en stolt och tankfull blick. —
Ack! Grefve, är det Ni? man ser er fasligt sällan;
stig up och åk med mig. — Ni har väl redan hört
en viss Frus äventyr? Man talar, oss emellan,
om något rendez-vous som oförtänkt blef stördt,
och spasmer, dåningar, och hustruns ömma ånger
och mannens raseri, mer löjligt tusen gånger
än man kan tänka sig. — — — — — — —

Den granna vagnen far som blixten, Gud vet hvart,
och vandrarn gapande blir nedstänkt af dess fart;
men då man i galopp vid nästa gathörn vänder,
en liten gosses fot i hast blir öfverkörd
Folkhopen skockar sig när något dylikt händer,
men knotade helt högt. Frun synes äfven rörd:
åt den olycklige en hop småsedlar kastar,
ger honom sin adress och obetänksamt hastar
med samma fart igen, ej hejdad i sitt lopp. —
Af penningen likväl ej allt kan fyllas opp.
Det arma barnet gick för at förtjena föda,
at visa en kanin, som han med mycken möda
och mycket tålamod har slutligen gjort tam;
den stackaren nu låg der krossad, blodig, lam,
af vagnen öfverkörd. — — — — — —
— — — — — — — — — — —

Uppå en stor souper vi samma afton finna
vår unga fru så glad och säll som en Gudinna.
Nå, Grefve, är Ni här? Min Gud! hvad äventyr
i morse om Ni minns? jag är helt hufvudyr:
jag blef horribelt skrämd och ängslig och förlägen —
jag lider djupt deraf. Är gossen bättre än? —
Och Grefven svarade helt tankspridd: verkligen
om jag det vet; åh! nog blir pojken bra igen;
det var hans eget fel som inte gick ur vägen.

Ch . . .

En fader har på sin födelsedag innevarande år gifvit sina tvenne redan öfver 20 år gamla söner, hvar sin silfversked med följande påskrift:

då Fadren
firade 15:de Födelsedagen
och
blef 4³ år
1832

hvarmed han ville pröfva ynglingarnes användning af den omtanka han hos dem sökt skärpa, och de kunskaper han dem meddelat.

Då denna inskrift för sin alldeles egna och fintliga idé, i förening med sällan, åtminstone icke på mindre än hundra år, inträffande omständigheter, samt för dess rigtiga upgifter i afseende på den muntra gubbens verkliga ålder, med skäl ådrager sig upmärksamhet, och det gjort oss et nöje at eftersinna huru härmed förhåller sig, hafva vi ansett oss äfven böra lemna våra läsare tillfälle at sjelfve uträkna hans lefnadsår, och upskjuta således til nästa N:o at utsätta de tvenne siffror, eller erinra om det skäl hvarföre det, enligt hvad Calender som helst, varit omöjligt at fira mer än 15 födelsedagar under gubbens lefnad.


2
3
5
6
7
8
9
10
11

Konstföreningen och dess första exposition.

Ehuru de flesta Tidningar redan omständligen meddelat underrättelser om inrättandet af en Konstförening i Stockholm och dess första offentliga exposition, torde det dock höra til tendensen af vår Tidskrift at äfven nämna något i korthet derom.

Ändamålet med Konstföreningen är at väcka och underhålla et allmännare och lifligare intresse för den bildande konsten, samt at befordra dess bästa på allt sätt, som öfverensstämmer med föreningens ändamål och ligger inom dess verkningskrets. Dessa ändamål äro: Sammanträdandet af konstälskande och bildade personer, til inbördes uplysning, samt gemensamma meddelanden och öfverläggningar i alla artistiska ämnen. — Offentliga expositioner af så väl äldre mästares, som nya konstidkares arbeten. — Användandet af de penningebidrag, som blifva tilvägabragta, dels genom inkomst af expositionerna, dels genom årliga afgifter af föreningens ledamöter. — Hvad särskilt expositionerna angår, är planen följande: Den närvarande första, af gamla mästares arbeten, anses som en inledning til en hel följd af dylika expositioner, för at lemna tilfälle til en ungefärlig öfversigt af de särskilta områden inom målarekonstens vidsträckta fält. Under fortsättandet af dessa expositioner ämnar Föreningen efter hand öfvergå ifrån det allmänna i konsten til detaljerna deraf, så at efter närvarande exposition följa expositioner af hvar och en skola särskilt, hvarifrån man slutligen kommer til exponerande af blott en eller några få mästares arbeten. — Årsafgiften för hvar ledamot är 10 R:dr B:co. — Öfverskottet af Föreningens inkomster, sedan de ordinaire omkostnader utgått, användes företrädesvis til inköp af lefvande inhemske Konstidkares arbeten, och dernäst til underlättande af företag i konstväg. — Alla af Föreningen inköpta konstproducter blifva genom lottkastning, hvilken under årets första qvartal anställes, fördelta bland ledamöterne.

Om också erfarenheten i andra Länder, der nästan öfverallt dylika Konstföreningar bildat sig, icke redan tilräckligen bevist deras stora nytta, kan man dock lätt inse til hvad grad de skola befrämja konstens framsteg, och upmuntra Konstnärerne at bemöda sig om goda arbeten, när de äro säkre at få dem mera allmänt kända och icke sakna afsättning deraf.

Fortsättningen i nästa N:o.

Pl. 23.

Hårklädsel och hufvudbonader för Damer.

Fig. 1 & 2. Grön sammetshatt med sidensarsöglor af samma färg med hatten, och prydd med tvenne paradisfåglar.

— 3. Turkisk Turban af randigt gaze, prydd med en plym af någon utländsk fågel i likhet med en paradisfågel.

Fig. 4 & 5. Håret klädt med mycket fylliga och nedhängande lockar; bakhåret i håröglor omlindade med perlor som frammanföre formera en krona; en lång hvit eller mångfärgad strutsfjäder är fästad vid sidan.

— 6 & 7. Håret med mycket lockar vid tinningarne, och bakhåret med flera håröglor öfver hvarandra, för öfrigt prydt med blommor, blad och tvenne esprits.

— 8 & 9. Turban, *à la mohabite*, af hvitt med guld iväfvet flor, prydd med guldfrans och en esprit.

— 10. En pelerinekrage af tyll med bandöglor och epauletter.

— 11. En fraise, ensam användbar, eller til ofvannämnda pelerinekrage.



Pl. 24.

Mode-Costymer för Damer, Herrar och barn.

Fig. 1. Klädning af Chaly med slätt utskuret lif, garneradt med blonder i form af pelerine; dubbla fylliga ärmar prydda med bandroser. Håret benadt i pannan med en ferronnière, jemte en fläta i form af krona på hjessan, onerad med bandöglor och ändarne fallande ned åt halsen. Örhängen och halskedja af slipade stenkol eller jern. Hvita hanskar och skor.

— 2. *Flickans Costym.* Klädning, i England kallad *Frock*, af rosa gros de Naples; högt lif med en stor pelerinekrage, samt gigot-ärmar; pantalonger af broderad Cambrik. Håret alldeles upkammadt ifrån ansigtet, och bakåt upsatt i tvenne öglor och hängande lockar, samt blommor vid venstra sidan. Röda kängor.

— 3. *Gossens Costym.* Blå klädesjacka, gul vest och grå pantalonger. Svart halsduk med en veckad rund krage ofvanpå.

— 4. En något äldre gosses Costym med et annat slags mössa och en surtout.

— 5. En ung Herre i sin morgondrägt. Sjelfva rocken är et slags kabaj med stora blommor, helst på grön botten, med violetta upslag; vesten hvit med brokiga blommor; en kulört halsduk, vårdslöst knuten kring den skäggbetäckta hakan; på hufvudet en liten grekisk mössa af rödbrunt tyg med gyllne ränder och blommor, samt på ena örat nedhängande tofs; rödbruna tofflor med stora blommor broderade på vristen.

STOCKHOLM,

Tryckt hos Carl Deleen, 1832.


1
2
3
4
5



N:o VII.

Magasin

för Konst, Nyheter och Moder.

Juli Månad 1832.

Pl. 25.

Porträtt af Hingsten Achilles.

Vi tro oss göra våra läsare et nöje, at ur Mars månads Häfte af *Tidskrift för Häst-Vänner och Landtmän* meddela porträttet af den infödda Svenska Hingsten *Achilles* *), som vid sednaste kapplöpningen å Ladugårdsgärdet segrade öfver sina medtäflare, och deribland äfven dem som voro af Engelsk halfblods-race, samt vann de tvenne stora prisen: den Kongl. Pokalen och 500 R:dr B:co. — Artikeln i ofvannämnde Tidskrift, som i anseende til resultatet af kapplöpningen är intressant, meddelas här oförändrad:

»Achilles, ljusbrun Hingst, född år 1822 vid H. K. H. Kronprinsens dåvarande Stuteri på Bäckaskog i Skåne, efter Cyrus och Calypso på Flyinge, har blifvit såld från H. K. H. Kronprinsens stall, och äges nu af Herr Noring.«

»Ehuru denna Hingst för en granskares öga kan hafva några mindre fördelagtiga partier, hafva vi dock ej dragit i betänkande at pryda närvarande Häfte med et porträtt af honom. Han är et tydligt bevis på hvad ädelt Arabiskt blod vi verkligen ägt och äga; hvilket skulle hafva företett bättre resultater, hade upmärksamheten långt före detta blifvit rigtad på hästens rätta och vigtiga behandling under första åren såsom föl. Engelsmännen hafva genom kapplöpningarne blifvit nödsakade at se både på *blood* (race) och *bone* (benbyggnad). Vi deremot, som endast sätta värde på den och den racen, såsom Arabisk, Turkisk, Rysk m. fl., hafva fästat föga upmärksamhet på andra vigtiga förhållanden vid parningen och up-

*) Målad efter naturen och lithographierad af C. E. Kiörboe.

födningen af race-hästar. Nästan alla de hästar, som utgingo från Bäckaskogs Stuteri, utmärka sig genom ädelt arabiskt blod, men benbyggnaden har ej alldeles varit svarande deremot. Så föraktad Achilles än varit, har han dock utmärkt sig mer än man hade kunnat vänta sig af honom och mången bättre ansedd häst. Vid kapplöpningarne förlidet år, om Föreningens Subscriptions-pris, var han den andra i ordningen efter halfblods-stoet Virgin, ehuru alldeles otrainerad och til och med trött af et våldsamt forceradt lopp de fyra föregående dagarna. Innevarande år löpte han den 18 Februari på glanskis vid Stallmästaregården 2640 fot på en minut och 2 secunder, som gör $42\frac{3}{5}$ fot i secunden, och, enligt mätningen på isen, täckte 19 fot i hvart språng; dervid märkandes at han har nog klena, af vårdslös skoning skadade, hofvar på framfötterne, för at löpa på is. Ej allenast yttre figuren, utan äfven hans goda lungor, visa tydliga spår til det arabiska blod hvarifrån han härstammar. Bäckaskogs Stuteri har, til stor afsaknad för den ädlare häst-afveln i Landet, numera blifvit uplöst.«

I likhet med hvad Red. iakttagit förlidet år i dess VII Häfte, at redovisa Kappridningens resultater, får den äfven nu meddela detta årets program, jemte några bifogade uplysningar.

Kapplöpningar å Ladugårdsgärdet 1832. *)

Den 1 Juni kl. ½2 eftermiddagen.

Andra Kongl. Pokal-Priset.

Heat-Löpning. **)

1. Grefve Björnstjernas — Gråa Sto Griselda — Ridet af M:r Whitaker, klädd i Rödt och Blått.
2. H. K. H. Kronprinsens — Bruna Sto Corinne — R. af Capiten Villebois, klädd i Blått och Gult.
3. Kongl. Secreter Norings — Bruna Hingst Achilles †) — R. af Ägaren, klädd i Grönt och Rödt.

*) Banans längd eller den såkallade pris-milen var 1,500 alnar.

**) Dervid bör banan, med något mellanskof, 2:ne gånger segrande genomlöpas.

†) Segrade inom en minut och 30 secunder.

4. Grefve C. J. Wachtmeisters — Bruna Sto Virgin — R. af Grefve G. von Essen, klädd i Ljusblått.
5. Kongl. Secret. Norings — Bruna Sto Emma — R. af Forsberg, klädd i Grisdelin och Ljusblått.

Vadlöpning N:o 1.

Half pris-mil (1,500 alnar). Enkel Löpning.

Vad stort 20 Ducater ½ forfeit.

1. Grefve H. von Fersens — Fox-Sto Mina Nova — R. af André, klädd i Grisdelin och Gult.
2. Grefve G. v. Essens — Mörkbruna Sto Maja Lustig *) — R. af William Davies, klädd i Mellanblått och Rödt.

Insats-Löpning.

Proponerad för hästar af hvad race och från hvad land som helst. Half pris-mil. — Insats af hvarje concurrent 10 R:dr B:co.

Anmälningarne dertil ske samma dag å Banan.

Den 2 Juni kl. ½2 eftermiddagen.

Föreningens Subscriptions-Pris, stort 500 R:dr B:co,

för inom Sverige fallna Hingstar och Ston.

Heat-Löpning.

1. Kongl. Secreter Norings — Bruna Hingst Achilles **) — R. af Ägaren, klädd i Grönt och Rödt.
2. Prosten m. m. Kullmans — Svarta Sto 5 år — R. af
3. Grefve H. von Fersens — Fox-Sto Mina Nova — R. af André, klädd i Grisdelin och Gult.
4. Grefve G. von Essens — Mörkbruna Sto Molly — R. af Ägaren, klädd i Ljusblått.

Löpning om Prisen för Allmogens Hästar.

---

*) Segrade.

**) Segrade inom 2 minuter.

Vadlöpning N:o 2.

Half pris-mil (1,500 alnar). Enkel Löpning.

Vad stort 100 *R:dr B:co.*

1. Grefve C. A. Löwens — Gråa Sto Rosine *) — R. af M:r Whitaker, klädd i Rödt och Blått.
2. Kammarj. v. Wahrendorffs — Bruna Wallack Arthur — R. af K. Secret. Noring, klädd i Grönt och Rödt.

Den 2 Juni kl. 7 e. m. Häst-Auction å Banan framför Läktaren.

Pl. 26.

Svensk Artillerist-Sång.

Orden af Nicander; musiken af Directör Hohmann.

Som söner af det gamla Norden,
Vi stolte kalla oss dess värn:
Och derför kännes väl kring jorden
Vår trohet liksom Sveriges jern.
En fredlig sång vi gerna sjunga;
Men i den heta stridens stund,
Vi sjunga bäst med eldens tunga
Som flammar ur kanonens mund.

Til oväns fall, för Skandiens ära,
Vi *böstå up* och *brösta af.*
Dit dundervagnarna oss bära,
Der öppnas fienden en graf.
Men heter det: »*Prolonge tilbaka!*«
Vi vika icke långt ändå;
Vi skjuta än, at bergen braka
Och segern ler och hör derpå.

När stridens röda bölja svallar
Och dånet flyr från häll til häll,
Då blir hvart skott från oss som knallar
En sång för *Ehr'nsvärd* och *Cardell.*

*) Segrade.

...a af Nicander. Musiken af Direct. Holmann.

Svensk Artillerist Sång

Maestoso.

Primo.

Som Söner af det gamla Nor-den, vi stolte kalla oss dess värn, och ...erför känes väl kring jorden vår trohet lik som Sverges jern. En fredlig säng vi gerna sjunga; men i den he-ta stridens strand, vi sjunga käst med eldens tun-ga, som flamar ur Canonens mund.

Da Capo al Segno.

Sec^do

...o Primo.

...o Sec^do

Tr: hos S. Müller.

Vi skapades at luften rensa,
At hålla vakt kring Nordens pol,
Och skönast våra hjelmar glänsa
Bestrålade af bragdens sol.

Vi för vårt trogna vapen brinna,
Som älskarn brinner för sin mö;
Men icke nog at seger vinna,
En krigare vet ock at dö.
I ärans värf vi stupa gerna
Med brännarn och vårt svärd i hand;
Vi dö dock under segerns stjerna,
För *Carl* och *Oscar* och vårt *Land*.



Konstföreningen och dess första exposition.

Slut från föregående N:o.

Konstföreningens första exposition detta år utgöres af följande arbeten:

Af *Florentinska Skolan* 12 taflor: af Leonardo da Vinci, Michel Angelo Bounaroti, Angelo Bronzino, Ventura Salimbeni, Domenico Cresti och gamla okända mästare. — Af *Romerska Skolan* 15 taflor: af Raffaelo Sanzio, Barroccio, Gaetano, Claude Lorrain, Sassoferato, Gaspare Dughet, Rosa di Tivoli och Paolo Pannini. — Af *Lombardiska Skolan* 21 taflor: af Garofalo, Correggio, Parmigianino, Scarsellino, Ludovico-Agostino och Annibale Carracci, Guido Reni, Spada, Albano, Domenichino och Guercino. — Af *Venetianska Skolan* 12 taflor: af Bellini, Tiziano, Bordone, Palmavecchio, Farinati, Tintoretto, Paole Veronese, Vecellio, Tiepolo och Canaletto. — Af *Spanska* och *Neapolitanska Skolan* 8 taflor: af Spagnoletto, Velasquez, Cano, Arpino, Salvator Rosa och okända mästare. — Af *Tyska Skolan* 16 taflor: af van der Goes, Albrecht Dürer, Cranach, Holbein, van Hemsen, Knupfer, Adrian och Isaak van Ostade, G. P. Rugendas, Denner, Dietrich och Schütz. — Af *Flamändska Skolan* 21 taflor: af Frank, van Balen, Rubens, van Herp, Snyders, Momper, begge D. Teniers, Hals, Jordaens, van Dyck, van Artois, Ryckhaert, de Voys, Huysman, van Bloemen och Breckelencamp.

— Af *Holländska Skolan* 26 taflor: af Brill, Mirevelt, Poelenburg, van Vliet, van der Goyen, Rembrandt, van der Neer, Dow, Wouwermans, Wenix, Beerstraten, van der Ekhout, van Everdingen, Potter, van der Velde, van der Meulen, Ruysdael, Mieris, Le Duc, Schalken, van Hughtenburgh, Begyn, Moucheron, van Huysum och La Fargues. — Af *Fransyska Skolan* 13 taflor: af Poussin, Stella, Champagne, Le Brun, Nattiers, Watteau, Coypel, Boucher, Joseph Vernet, Greuze och Loutherbourg.

Vi hänvisa för öfrigt våra läsare til N:o 16 och efterföljande N:r af Heimdall, hvarest en ganska intressant analys af hela expositionen finnes införd.



Pl. 27.

Polska Militär-Costymer år 1831.

Innan Ryska Kejsarens mildhet, outtröttliga godhet och faderliga afsigter *) voro så evident erkända och värderade af Polackarne, som de numera blifvit det genom Deputationens yttrande i dess adress til Kejsaren, stridde denna tappra Nation för Polska namnet, sin politiska existens och sina gamla anspråk, ehuru resultatet icke var detsamma som fordom för Schweizarne, Holländarne och Nord-Amerikanerne. Historien skall emedlertid bevara minnet af dessa ansträngningar, och när i tidens längd hvälfningar inträffa, sådana som i sin ordning drabbade det Macedoniska, Romerska och Fransyska väldet, skall man i Polska rustkamrar åter med högmod framvisa de Costymer förfädren burit, som föllo i den strid hvilken bestämt deras nuvarande öde. — Vi lemna här tvenne af dessa Polska Militär-Costymer, sådana de nyttjats före Warschaus intagande:

Fig. 1. föreställer en af det beväpnade folket, de såkallade liebärare (Sensenträger).
Fig. 2. en Soldat af dåvarande Polska National-Gardet.

Vi torde lämpligast sluta denna upsats genom anförande af tvenne artiklar, tagne ur olika Tidningar, för at visa, huru det *förskröckliga Publicist-väsendet* i nittonde århundradet kan vanställa de bästa *officiela artiklar.*

*) Se nedanföre Deputationens tal.


1
2

Ur Post- och Inrikes Tidning: »S:t Petersburg den $\frac{2}{14}$ Maj. I går den $\frac{1}{13}$ Maj emottog H. M. Kejsaren, i vinterpalatset, en deputation, som hade i updrag at i underdånighet gifva H. K. Maj:t Polska Nationens tacksamhet tilkänna, för den allmänna Amnesti och öfriga förmåner Kejsaren förunnat Konungariket Polen. — Den äldste af deputationens ledamöter, Prins Valentin Radziwil, höll på Polska språket följande tal: Sire! Händelser, utöfver allt menskligt förutseende, hade bragt Konungariket Polen från et tilstånd af djupt lugn och sällhet, som det förut aldrig erfarit, til oroligheter och anarki; en handfull orostiftare, som upviglat folkmassorna, hade gjort fruktlöst hvarje bemödande af kloke medborgare och Eders Maj:ts tilgifne undersåtare, at återföra ordning och fred; E. Maj:ts röst var misskänd. Det var under dessa beklagansvärda omständigheter som E. M. begagnade sig af det enda användbara medlet, för at förmå de förvillade at återgå til sin pligt, bragte faktionerna til tystnad, genom vapnens magt, och fjettrade tvedrägtens hydra. E. M. gjorde än mera: E. M. ville at *mildheten* skulle efterträda segern, och at förlåtelsen, glömskan af det framfarna, skulle utgöra borgen af Dess *faderliga afsigter*, och et nytt vedermäle af Dess *outtröttliga godhet.* Konungariket Polens deputerade, i dag samlade i E. Maj:ts Kejserliga hufvudstad, skynda at til foten af thronen frambära, för så många välgerningar, gärden af sin undergifvenhet och sin erkänsla, och våga äfven hoppas, at E. Maj:t, med deltagande i det elände som kriget åstadkommit, värdes räcka en hjelpsam hand åt de många offren för dessa beklagansvärda tiltag.«

Utur Le Temps: »Warschau den 20 April. Tjuge af de utmärktaste medborgarne i Konungariket Polen hafva af General Paskewitsch blifvit kallade til Warschau, dit de äfven ankommo. — Vid deras ankomst til Fursten voro de okunnige om orsaken til deras sammankallande, men, sedan de väntat mer än tvenne timmar i hans förmak, der de, i brist på stolar, måste förblifva stående, fingo de företräde, hvarvid Fältmarskalken, utan at helsa på dem, yttrade: Jag har utvalt eder, för at som deputerade afgå til Petersburg, och der, i Polska Nationens namn, tacka eder höga Suverän för den nya organisation han behagat skänka Konungariket Polen, och för alla de öfriga välgerningar, hvarmed han icke uphör at öfverhopa detta land; i detta ändamål vill jag lemna hvar och en af er 400 dukater, til betäckande af kostnaderna för resan. — Derpå ville Furst Valentin Radziwil, som äfven var med i denna tvångsdeputation, taga ordet, men knappt hade han öppnat munnen, förrän Paskewitsch ursinnigt utropade: Tyst, det är ej tillåtet at tiltala mig, så framt jag ej frågar något; alldeles icke då jag befaller.«

Förklaring

af den i föregående Häftet meddelade påskriften:

då Fadren
firade 15:de Födelsedagen
och
blef 4^3 år
1832.

4^3 är hvad i Algebran, som bekant är, kallas Cuben, eller 4 uphöjdt til tredje digniteten, då 4 är den första, d. ä. 4; men 4^2 eller andra digniteten är (4×4 eller 4 multipliceradt med sig sjelf, 4 gånger 4 d. ä.) 16; och 4^3 är 4 med sig sjelf multipliceradt ännu en gång, d. ä. ($4 \times 4 = 16 \times 4$, eller 4 gånger 4 d. ä. 16, och 4 gånger 16 d. ä.) 64, som var faderns verkliga ålder.

Notarien och Skole-läraren Johan P. Kjällberg i Norrköping, född den 29 Febr. 1768, var således innevarande år 1832 verkligen 64 år, på hvilken tid, med beräkning af hvart fjerde år såsom skott-år, han dock skulle i sin lifstid kunnat fira 16 födelsedagar; men år 1800 inföll ingen skott-dag, således icke heller någon 29:de Februari, och kunde följagtligen hans födelsedag på 8 år icke firas. — Vi torde böra tillägga at han dog den 17 Mars d. å.



Pl. 28.

Mode-Costymer för Damer och Herrar.

Fig. 1. *Et Fruntimmers Rid-Costym.* Canel-färgad klädning. Lifvet tätt ihopknäppt framtil, med små skört baktil, och något öppet öfver bröstet. En fyllig fraise kring halsen med en gulröd halsduk knuten med en ros. En liten Castor-hatt af samma färg som klädningen, prydd med en hvit strutsfjäder. Til denna drägt nyttjas hvita pantalonger med hällor under små halfstöflar.

Fig. 2. Samma figur sedd bakifrån.

Fig. 3. *Herrns Costym* består i en såkallad Engelsk Militär-rock af mörkblått kläde, med en knapprad af gul metall, samt hvita Casimirs-pantalonger til stöflar och sporrar.

STOCKHOLM,
Tryckt hos Carl Deleen, 1832.


3
1
2



Casimir Perier

N:o VIII.

Magasin
för Konst, Nyheter och Moder.

Augusti Månad 1832.

Pl. 29.

Casimir Perier.

Den nyligen aflidne *) Conselj-Presidenten i Frankrike, Casimir Perier, var före sin uphöjelse til denna vigtiga plats Banquier i Paris och hade gjort sig fördelagtigt känd genom sin stora talförmåga, sina uplysta tänkesätt och yttranden i enlighet med tidens anda. Han har haft det gemensamma ödet med alla högt upsatte Embetsmän, at af olika intressen blifva olika bedömd. Ehuru äfven hans motståndare medgifvit honom et ljust förstånd och en ovanlig talaregåfva, har hans politiska system, (som *Le Temps*, en af de mest moderata Tidningar, kallar: detta otäcka system) varit mycket klander underkastadt, och hans bortgång från den politiska banan har föga, eller blott af et visst parti, beklagats. Ofvannämnde Tidning, som i det hela sökt försvara hans styrelse-åtgärder, yttrar sig likväl sålunda derom: »Vi erkänne, at Ministeren af d. 13 Mars icke upfyllt sina löften, at opinionerna äro mera söndrade än någonsin, at lugnet är stördt, et borgerligt krig i full låga, afväpningen omöjlig, Nationalgardet – Magtens naturliga stöd och Folkens garanti — misstänkt och hållet på afstånd, tryckpressen förföljd, fängelsena fulla, och rikets anseende hos utländningen äventyradt.« — Vid et sådant förhållande bör det icke väcka förundran, at uttrycket öfver hans förlust icke var nationelt och at Franska Nationens sorg öfver honom icke var jemnförlig med den öfver General Foy, Manuel och Benjamin Constant, m. fl. — *Le Courrier Français* yttrar i anledning härom: »Nej! Folket är icke otacksamt! det älskar dem som

*) Han dog den 16 Maj d. å. vid 55 års ålder.

älskat det; det ärar dem som ärat det; det försvarar minnet af dem, som försvarat det, och dess sorg bär ingen yttre drägt, ty den är inre, sann, djup och uprigtig, etc. etc.« — Emedlertid skall et monument upresas åt Casimir Perier, hvartil Konung Ludvig Philip antecknat sig med en betydlig summa.

Pl. 30.

Monumentet åt Leopold,

på Clara kyrkogård.

Vid södra allén på Clara kyrkogård ses detta monument uprest, som Svenska Akademien beslutit öfver sin framlidne Ledamot, vår oförgätlige Skald, Stats-Sekreteraren och Commendören, Herr af Leopold. *) — — Det består i en slipad sten af Kolmårds-marmor, 4 alnar hög och halfannan bred, omgifven af et jernstaket. Stenens framsida visar Leopolds väl träffade bröstbild, gjuten i jern, efter Sergells modell, inunder läses:

ÅT
LEOPOLD
AF
SVENSKA AKADEMIEN.

Ofvanföre är en krans af stjernor. — På sockeln, som framspringer i kubisk form, är, likaledes af gjutet jern, anbragt öfra delen af en glob, Nordens emblem, med en derpå liggande lyra och fackla, jemte en pappersrulle omlindade af en lagerkrans: sinnebilder af Leopolds förtjenster såsom skald och prosaisk skriftställare. Både medaljonen och ornamenterna, gjutna vid Finspång och utmärkta genom arbetets finhet, hafva blifvit kostnadsfritt lemnade af H. E. Herr Grefve af Wetterstedt, som, ledd af en uphöjd vänskap, ej mindre än beundran för den odödlige Författaren, på detta sätt velat förvara äfven de förgängliga dragen af den store bortgångne, hvars snilles oförgängliga drag han förut så vältaligt tecknat. **) Detta monument synes oss genom sitt föremål, egnadt at väcka et allmänt deltagande. Icke utan liflig rörelse skall Leopolds grift besökas af den bildade medborgaren, som lyssnat til hans harmoniska

*) Redaktionen hänvisar för öfrigt til dess Sjunde Årgång, Pl. 1.
**) I svaret på Herr Professor Grubbes Inträdes-tal i Svenska Akademien.


ÅT
LEOPOLD
AF

sång, som närt sig af hans Sokratiska vishet, och som af begge känt sig uplyftad til vördnad för religionen och dygden, samt til kärlek för det fosterland, som han innerligt älskade, och til befrämjande af hvars vittra och intellektuela odling han med lika sällsynt förmåga, som nit och framgång bidragit under en lång, verkningsrik lefnad. —

Hvad denna planche särskilt angår, torde Redakt. få anföra, at gravören i den sökt imitera Herr General Lefrén's landskapsstil; men at det gått med denna som med all efterhärmning, at copian blifvit långt efter originalet, och at det raska, flytande och egna i denna landskapsstil, *) hvarigenom den så fördelagtigt utmärker sig, gått förlorad, och det hela misslyckats.

*) De äro alltid ritade med bläck och penna.

Den straffade Girigheten.

Öfversättning.

En Köpman, som från Florens for,
Förlorade sin penningpung på vägen.
Förlusten var i sanning stor
Och han blef ledsen och förlägen.
At *Sextio* ducater se
Så i en hast förlorade,
Var för en själ, så högt guldälskande,
En sorg, som ej så lätt försvinner;
Också se'n väl han sökt förut,
Han tolf ducater lofvar ut
Åt den som pungen återfinner.
En bonde hade hittat den
Och kom at lemna den tilbaka,
I hopp at få belöningen.
Vår Köpman börjar strax ransaka
Ducaterne och räknar dem också.
»Här fattas!« säger han, »hur skall jag det förstå?
I pungen voro *sjuttitvå*
Och nu blott *sextio*; hur hänger det tilhopa?«
Den stackars Bonden heligt svär
At pung och summa orörd är:
Förgäfves! Köpman' börjar ropa

At Bonden är en tjuf och en bedragare,
Som man ej bör belöning ge.
Hvad vill den arma Bonden göra?
Han tröttnade at detta ofog höra
Och måste gå sin väg förundrad, ond och flat,
Och hvad som värre var, förutan en ducat. —
Vid denna tiden var en Hertig Alexander
Af huset Medicis på Florentinska thron;
En mer despotisk Prins, och stolt til sin person,
Ej fans; men fast han gaf i annat skäl til klander,
Var han dock allmänt känd för sträng rättrådighet.
Til honom Bonden gick at klaga,
Och sedan han fått föredraga
Sin sak med enkel redlighet,
Blef Köpman' kallad; men han stod ej at beveka,
Samt fortfor lika djerft at neka
Och at förvrida sanningen.
» Nå väl då! « sade Hertigen
Til Bonden, » säg hur stor var summan som du funnit;
Men tala sanning blott, det är ditt bästa råd,
Jag annars dömmer dig at hängas utan nåd. « —
Ack! ej et enda mynt uti min hand försvunnit!
Det sextio ducater var
Som än i pungen äro qvar;
Jag Himlen til mitt vittne tar! —
» Hvad! « inföll Köpmannen med ifver,
» Din skamlöshet så långt du drifver!
» Säg skälm! du vågar påstå då
» At ej ducaterne jemnt voro sjuttitvå?
» Jag som har räknat dem och lagt dem sjelf i pungen,
» Vet bäst hur stor min summa var:
» Du nekar nu, men du skall snart bli tvungen
» At tilstå allt. « — Jag tror, gaf Hertigen til svar,
At du har rätt, och at den pungen ej kan vara
Den du vill hafva reda på,
Ty sextio ducater bara
I denna fins; i din du sjelf lagt sjuttitvå.
Ge Bonden såleds pungen åter,
Den är et särskilt lyckans fynd
Som jag åt honom öfverlåter.
Hvad dig beträffar, är det synd
At ej *din* pung är återvunnen;
Jag hoppas at den snart blir funnen.

Ch . . .



Om Glasmåleriet i Baiern.

Uti Fjerde Årgångens 9:de, 10:de och 11:te Häften af Magasinet, har Red. meddelat en utförlig artikel om Glasmålningens historie och derjemte i Femte Årgångens 3:dje Häfte pl. 11, lemnat en glaslykta i Göthisk stil, såsom et prof af hvad i den vägen hos oss åstadkommits genom Herr Professor Ways bemödanden at göra denna konstprodukt inhemsk, hvaraf han nyligen, vid tilfälle af H. K. H. Kronprinsens besök i Upsala, framvisat åtskilliga vackra arbeten; det torde således i dubbelt afseende intressera våra läsare at erfara, hvilka framsteg Glasmåleriet gjort i andra länder, och vi meddela derföre ur Upsala Correspondenten för den 17 Maj, följande intressanta upsats:

Det är bekant, at glasmåleriet, d. ä. konsten at med enkaustiska färger måla eller insmälta glas, fordom var i högt flor och blef i 14:de, 15:de och 16:de århundradet isynnerhet använd at föröka de Göthiska kyrkornas architektoniska glans och prydnad; men at denna konst sedan i Tyskland förföll och bibehöll sig i andra länder, såsom i Frankrike, England och Nederländerne, endast i smått, eller i en från dess ursprungliga karakter mycket förändrad form. Så t. ex. hade glasmåleriet i England, der denna konst i 18:de århundradet ånyo blef uplifvad, mera närmat sig til det som Fransmännen kalla *peinture d'apprêt* d. ä. et förfaringssätt, då man på en och samma glasskifva insmälter hela bilden tillika med dess alla hufvud- och mellanfärger, hvarigenom glasmålningen väl vinner i clair-obscur och färgernas sammangjutning, men förlorar i allmänt konstvärde äfvensom i färgernas klarhet, styrka och varagtighet. De sköna fönstren i åtskilliga til Oxford, Cambridge och Windsor hörande kapell och kyrkor gifva rika bidrag til denna konsts historie, och visa, huru de Engelske mästarne, i stället at söka glasmåleriets hufvudförtjenst i färgernas glödande eld och styrka, bemödat sig at allt mera efterhärma oljemålningens ton och sammangjutning, hvarigenom de slutligen ej lemnat annat än transparenta efterbildningar af de förnämsta oljemålares arbeten, hvilka väl äga förtjensten af en sällsynt färgernas harmoni och skuggning, men i allmänhet äro utarbetade i för mycket brunagtiga och brutna färgtoner. Öfverallt saknade man den effekt i stort, det rika färgspel, hvilket de gamles af flera glasstycken hopfogade och med enkla,

churu lifligt strålande färger inbrända glasfönster isynnerhet på afstånd åstadkommo. För företag i massa, såsom t. ex. för upfyllandet af våra Göthiska kyrkors runda eller spetsbågiga fönsterhvalf med nya glasmålningar, var derföre vigtigt och önskansvärdt, at denna konst ånyo uplifvades ej endast såsom medel för historisk composition, utan tillika i sin af ålder innehafda ornamentala karakter.

I beggedera afseendet har man med glädje förnummit af Münchens Konst-tidning (Kunstblatt) för den 25 Mars detta år, at glasmåleriet i Tyskland ånyo upblomstrat, at dess länge förgätna eller ofullkomligt odlade konst erhållit Konungens i Baiern synnerliga hägn, at en egen afdelning af den i München varande Porslins-fabriken blifvit för sådant ändamål bestämd, samt at de härvid anställde konstnärernes verksamhet i flera år blifvit använd til förfärdigande af glasmålningar för Regensburgs Domkyrka. Et lyckligare val af ämne eller föremål för konstens förnyande och utbildning så väl i tekniskt som i artistiskt afseende hade ej kunnat göras. »Detta problem,« tillägger den nämnda Konst-tidningen, »har fört glasmåleriet tilbaka til dess ursprungliga bestämmelse. Det har bevarat de härmed sysslosatte konstnärerne från den farliga afväg, på hvilken de Engelske glasmålarne råkat, nemligen at i sina arbeten efterhärma oljemålningen, hvarigenom den egentliga karakteren af ofvannämnde konst utplånas. Det har återfört til bemödandet at i färgpragt uphinna forntidens mästerverk och til samma tekniska behandling d. ä. til insmältning af en eller få färger på olika glasskifvor, samt til omslutning af desamma med bly efter figurernas conturer. Det har gifvit arbetarne tilfälle at på et stort och architektoniskt sätt pröfva och med forntida mönster jemnföra deras försök, och följden inom få år har visat, at det just var storheten i detta företag jemte det skarpsinniga valet af konstnärer til dess verkställande, hvarigenom glasmåleriet i Baiern nu åter blifvit upbragt til en fullkomlighet, som icke blott täflar med de skönaste glasmålningar från det femtonde och sextonde århundradet, utan äfven i några afseenden redan har öfverträffat desamma.«

Väl märker man mellan de sedan år 1827 förfärdigade och i Regensburgs Domkyrka insatta sju eller åtta glasfönstren en betydlig skillnad, så at de sist fullbordade märkbart öfverträffa de föregående så väl i färgernas styrka och klarhet som i compositioner.

nas enkelhet och för et större afstånd beräknade effekt; men så är detta et för konstvännen glädjande bevis, at de med ledningen och utförandet af detta arbete sysslosatte konstnärer sky ingen möda för at på den väg, som är dem förevisad, fortgå til allt högre fullkomlighet. Så väl i teknisk som i egentlig artistisk behandling medför hvarje dag ny erfarenhet, och ehuru den såsom förlorad betraktade konsten under deras händer på nytt upvaknat, och en lika skicklighet säkert hos inga samtida konstnärer återfinnes, då nemligen deras arbeten ej blott äro fullkomligt sjelfständiga, utan äfven de gamles mästerverk, i anordning och utförande, ja til och med i färgpragt til en stor del öfverlägsna konstalster; så anse sig likväl mästarne sjelfve ännu ingalunda hafva upnått det eftersträfvade målet, utan hoppas at, genom en längre erfarenhet och Baierska Regeringens fortsatta understöd, kunna i framtiden åstadkomma någonting vida förträffligare.

Betraktar man nu förhållandet af det, som i andra länder vid samma tid verkats för glasmålningen, til det, som under de sista 4 eller 5 åren blifvit för detta ändamål tilvägabragdt i München, så är det icke svårt at öfvertyga sig, at de förras enskilta spridda bemödanden blott hafva fört til återställande af små och copi-artade arbeten, medan i Baiern en concentrerad och af kongliga medel understödd verksamhet inom få år framkallat icke blott en lika skicklighet med tidigare århundradens, utan en följd af stora och mästerliga målningar, som äro fullkomligt sjelfständiga i upfinning, stil och utförande samt dermed tillika konsternas närvarande ståndpunkt fullkomligt motsvariga. Dessa verk äro dessutom inga mode-artiklar eller ändamålslöst förslösade prydnader, utan genom en stor Konungs frikostighet eller ädelmod, bestämda för en af Baierns hufvudkyrkor, et heligt rum och tillika en den vördnadsvärdaste minnesvård af den forntyska byggnadskonsten: de tjena sålunda lika mycket til fäderneslandets och religionens förhärligande, som til ära för konstens och stiftarens fromma sinne. Med rätta kan man derföre säga, at glasmåleriet på denne Konungs kallelse återvändt til sin tidigare glans och egentliga bestämmelse. Äfven äger man den vissa förhoppning, at innan kort i Baiern se et annat tempel på lika sätt af konsten förhärligadt. Sålunda skall det allt mer och mer utbredda glasmåleriet åter bringa saken derhän, at det oftast för klara och kalla dagsljuset af de hvita glasfönstren borttränges ur kyrkorna och i dess ställe införes den rika, för hjertat uplyftande prydnaden af himmelskt strålande och med bilder ur den heliga historien försedda glasfönster, hvarigenom kyrkan först fullkomligen inneslutes til en helgedom, d. ä. en sanningsljusets, andaktens och den mångskiftande kärlekens heliga bostad.



Pl. 31.

Hårklädsel och Hufvudbonader m. m.

Fig. 1 och 2. Hatt af moire prydd med blonder och bandroser jemte hakband garneradt med en fyllig tyllremsa, mentonnière kalladt. Klädning af broderad Gros de Naples med en broderad Långshawl.

Fig. 3 och 4. Bart hår med bandöglor klädt efter Herr *Maritons* upfinning i Paris. Krusflors-klädning.

Fig. 5 och 6. Hatt af moire med blonder och en hängande, slokig plym, i likhet med tår-pilen *(saule pleureur)*. Blommig netelduks-klädning med en pelerine-krage och en fraise.

Fig. 7 och 8. Italiensk halmhatt med en stor gul strutsfjäder och en tyllmössa *(bonnet)* inunder. Rock med en fyllig fraise och deröfver et litet brokigt halskläde *(sautoir)*.

Fig. 9. Rishalmshatt prydd med blommor och band jemte en fyllig blondremsa under hakan *(mentonnière)*. Broderad netelduks-rock.

Fig. 10 och 11 är en Rund-spencer *(Canezou)* af broderad netelduk, sedd fram- och bakifrån.

En Fransysk Mode-Jurnal beklagar sig, at det ouphörliga *regnet*, *revolutionen* och *belägrings-tilståndet* drifvit laglösheten til den grad, at hvar och en nu mera kläder sig, hur han kan och vill; anarkien är så fullkomlig at til och med Modets herravälde icke mera erkännes.

Pl. 32.

Mode-Costymer för Damer och Herrar.

Fig. 1. Hvit Krusflors-hatt med halmfärgade band och en bukett af Bengaliska törnroser. Klädning af hvitt krusflor, lågt skuren i bröstet, garnerad med en smal blonde; gigot-ärmar och för öfrigt kjorteln frammanföre broderad med buketter af halmfärgadt redgarn; den nedre buketten utgår ifrån en rulle af band som omger fållen omkring klädningen.

Fig. 2. Samma figur, sedd bakifrån, med den förändring, at klädningen har en pelerin-krage.

Fig. 3. Herrens Costym är ifrån Wien, bestående i en Rock på promenader til häst, hvita Pantalonger af bomulls-casimir med en hvit piqué-vest och en tryckt, brokig halsduk. Stöflar och klacksporrar.

STOCKHOLM,
Tryckt hos Carl Deleen, 1832.


1
2
3
4
5
6
7
8
9
10 & 11


2
3
1



Louise of Orleans



N:o IX.

Magasin
för Konst, Nyheter och Moder.

September Månad 1832.



Pl. 33.

Louise af Orléans.

Den nuvarande Drottningen af Belgien, Prinsessan Louise Marie Thérèse Charlottte Isabelle af Orléans, föddes i Palermo den 3:dje April 1812. Hon är dotter af Ludvig Philip, Fransmännens Konung, och dess gemål Marie Amélie, boren Prinsessa af Neapel och begge Sicilierna, född i Palermo den 26 April 1782. — Den 9 Aug. d. å. firades hennes biläger i Compiegne med nuvarande Konungen af Belgien, Leopold I, och den unga Drottningen skulle några dagar efteråt hålla sitt intåg i Brüssel. — Konung Leopolds Porträtt finnes i 8 Årgången Pl. 37 af detta Magasin.

Pl. 34.

Etuder at rita djur.

Paul Potter, Niklas Berghem, Rosa di Tivoli och Peter van Bloemen, torde i allmänhet kunna anses som de utmärktaste Boskapsmålare. Vi lemna här några teckningar efter deras målningar, i et lätt och behagligt penn-manér, som sanningsfullt återger originalernas fullkomligheter.

Utur Mémoires de Vidocq.

Såsom et märkvärdigt bidrag til historien om första restaurationen i Frankrike 1814, då de allierade Magterne åter satte Ludvig XVIII på Franska thronen, och såsom et bevis, af hvilket slag de personer

til en del voro, hvilka trängde sig omkring den nya Konungastolen och angåfvo sig som martyrer af Bourbonska husets legitimitet, samt i stöd derpå väntade belöningar, och begärde embeten och sysslor för deras förmenta trohet, meddela vi här et utdrag ur 3:dje delen af den rygtbara Polis-agenten Vidocqs mémoirer, hvaraf de 2:ne första delarne hittils endast finnas i svensk öfversättning.

»Tuilerierne voro (1814) uteslutande det ställe hvarest man träffade de fleste af dessa lysande tjufvar, hvilka gjorde anspråk på allmän aktning, derigenom at de oförsynt utstyrde sig med alla möjliga Riddare-ordnar. För den upmärksamme betraktaren, som vet urskilja hvad som endast är parti-sak, var Slottet på den tiden mindre et Kongl. residens, än et fält härjadt af stråtröfvare. Här sammanstötte er mängd galerslafvar, spetsbofvar, ficktjufvar af alla slag, som gåfvo sig ut för gamla krigskamrater af Charette, La Roche-Jaquelin, Stoflet, Cadoudal *) &c. &c. På stora cour- och mönstringsdagar såg man dessa förmenta trohetens heroer sammanströmma til Tuilerierne. Såsom öfverupsyningsman af den hemliga säkerhets-polisen, trodde jag det vara min skyldighet **) at hafva et vaksamt öga på dessa rojalister efter omständigheterne. Jag fans derföre öfverallt der de kunde träffas, antingen i rummen eller utanför, och snart var jag lycklig nog at åter insätta några i tukthuset.

En söndag då jag med en af mina medhjelpare stod på lur på Carrousel-platsen, fingo vi se ur Floras pavillon komma en person, hvars rika och eleganta costym ådrog sig allas upmärksamhet: denne person borde allraminst vara en mycket förnäm Herre; om han också icke varit behängd med ordnar, hade man igenkänt honom för en sådan på finheten af hans broderi, på friskheten af hans hvita plymer, på den lysande port-epéen . , . . . men i en polis-agents ögon är icke allt guld som glimmar. Min följeslagare påstod, i det han gjorde mig upmärksam på den förnäma Herrn, at en förvånande likhet ägde rum emellan honom och den mycket omtalta *Chambreuil*, med hvilken han hade varit tilsammans på tukthuset och galererna i Toulon. Jag hade varit i tilfälle at någon gång se Chambreuil; jag ställde mig så att jag kunde få se honom midt i ansigtet, och oaktadt hans habit à la française, bröstkråset af en-

*) Allmänt kände Chouan-Chefer i Vendée under första Revolutionen.

**) Han var Chef de la Police de sureté til år 1827.

gelska spetsar, ringarne och manchetterna, igenkände jag tydligen den fördetta galerslafven: det var onekligen Chambreuil, en namnkunnig förfalskare, hvilken genom sina rymningar gjort sig et stort rygte bland galer-slafvare. Hans första straffdom daterade sig från våra lysande fälttåg i Italien. Han hade vid denna tiden följt med våra phalanger, för at vara närmare til hands at eftergöra våra lefverantörers namnteckning. Han hade en utmärkt skicklighet i konsten at efterhärma alla stilar, men då han varit nog frikostig med bevisen af sin skicklighet, hade han derigenom blifvit dömd til trenne års fästningsarbete. Tre år äro snart tiländalupne, men Chambreuil kunde icke afvakta denna tiden, han rymde och hastade til Paris, der han, för at kunna lefva anständigt, satte en hop falska reverser i omlopp. Han dömdes åter brottslig för denna industri, och domstolen skickade honom til Brest på åtta år. Chambreuil lyckades at åter befria sig från sina bojor, men som förfalskningar voro hans vanliga utvägar, lät han för tredje gången ertappa sig, och skickades tillika med en annan kedja af brottslingar til Toulon. Men knappast anländ dit, försökte han ånyo bedraga sina väktares foglighet; återertappad och förd til Toulon, sattes han i den mer än mycket omtalta kammaren N:o 3, der hans straff ökades med ytterligare tre års vistande på stället.

Under denna fångenskap sysslosatte han sig dels med at angifva andra fångar, dels med andra bofstycken, hvilket föll honom mest i smaken. Han hade en särdeles förkärlek för updiktade falska bref, hvilka, vid hans tiländalupna bestraffningstid i Toulon, ådrogo honom åter tvenne års inspärrning i fängelset i Embrun. Chambreuil hade nyss blifvit ditförd, när han, under Hertigens af Angoulême genomresa, lät til honom öfverlemna en supplik, hvaruti han föregaf sig vara en gammal invånare af la Vendée, en trogen tjenare, som för sin rojalism ådragit sig förföljelser. Chambreuil blef genast frigifven, och strax derpå begagnade han sin frihet på samma sätt som han alltid gjort.

Då vi uptäckte honom, var det för oss lätt fattligt, genom hans prunkande yttre, at han var på lyckans väg; vi följde honom en stund för at yttermera öfvertyga oss at det verkligen var han, och då vi icke längre kunde tvifla derpå, gick jag rakt på honom och tilsade honom at han vore min fånge. Chambreuil trodde sig kunna imponera på mig, i det han oförsynt upräknade en lång rad af vär-

digheter och titlar, hvarmed han sade sig vara beklädd. Han var icke mindre än Directör för Hofvets Polis, och Chef för Stuterierne i Frankrike; jag deremot en usling, hvars fräckhet han skulle låta bestraffa. Oaktadt hans hotelser, envisades jag likafullt at han skulle sätta sig med mig i en hyrvagn, och då han gjorde svärigheter at lyda, togo vi på vårt ansvar at med våld tvinga honom dertil.

I närvaro af Herr *Henry* *), lät Herr Directören för Hofvets Polis icke bringa sig ur concepterne; långt derifrån, han antog en ton af öfvermodig öfverlägsenhet, som gjorde at District-Cheferne började dra öronen åt sig; alla voro rädde att jag gjort et misstag. »Man kan icke göra sig et begrepp om en sådan djerfhet,« utropade Chambreuil, »det är et förolämpande för hvilket jag begär upprät-»telse. Jag skall visa er hvem jag är, och vi få se, om ni saklöst »kan behandla mig på et så egenmägtigt sätt, som sjelfva Ministern »icke hade vågat göra.« Jag såg ögonblicket vara inne, då man skulle göra honom ursäkter och mig förebråelser. Man drog icke i tvifvel, at ju Chambreuil var en f. d. galerslaf, men man fruktade at i honom hafva förolämpat en betydande man, i synnerlig gunst vid Hofvet. — Jag vidhöll derföre så kraftigt mitt påstående, det han endast vore en bedragare, at man icke kunde underlåta befalla en husvisitation hos honom. Jag skulle biträda Polis-Commissarien vid denna förrättning, vid hvilken Chambreuil borde vara närvarande; under vägen dit, hviskade han mig i örat: »min kära Vidocq! i »min Chifonnière finnas papper om hvilkas undanrödjande jag är »angelägen; lofva mig at undangömma dem, och du skall icke få »skäl at vara missnöjd med mig.« — Jag lofvar dig det. — »Du »finner dem i en lönnlåda, om hvars åtkomst jag skall ge dig »uplysning.« — Han underrättade mig om sättet. — Jag framtog också rigtigt dessa papper, men för at bifoga dem de andra documenter som gjorde hans arrestering lagligmätig. Aldrig har väl en förfalskare med mera omsorg ordnat upställningen af sina bedrägerier: man fann hos honom en mängd tryckta handlingar, somliga med denna utanskrift: *Stuterierna i Frankrike;* andra med: *Konungens Polis;* andra listor, *à la Tellière* **), innehöllo titulaturen til Krigs-Ministern, til Collegierne, på fullmagter och diplomer,

*) Dåvarande Polis-mästare.

**) Jesuiten Le Tellier, Ludvig XIV:s sista biktfar.

och et registratur för brefvexlingen, som låg öppet, liksom af en händelse, för at så mycket mera draga efterforskaren bakom ljuset, allt för at utvisa och öfvertyga om de höga beställningar Chambreuil tilegnade sig. Han skulle anses vara i relation med de högst upsatta personer: Prinsar och Prinsessor corresponderade med honom; deras bref och hans svar voro i afskrift fästade emot hvarandra, och hvad som skall låta otroligt är, at han äfven brefvexlade med Öfverpolis-mästarn, hvars svar befans äfven i den lögnagtiga registraturn, i brädden antecknad på missivet.

Uplysningarne, som genom denna husvisitation vunnos, bestyrkte så fullständigt mina påståenden angående Chambreuil, at man icke längre drog i betänkande at skicka honom til *la Force* *) under pågående ransakning. — Inför rätten kunde han icke förmås til bekännelse at han vore den förre galerslafven. Tvertom framvisade han autentiska bevis, at han sedan år 11 icke varit ur Vendée. Domrarne voro en stund villrådige at ge utslaget emellan honom och mig; men jag framlade så många talande bevis, hvilkas pålitlighet voro så evidenta, at han blef dömd til lifstids slafveri bland galerslafvarne i *Lorient*, der han snart återtog sin förra handtering at vara angifvare af andras brott. Det är med anledning häraf som han vid Hertigens af Berry mord, i samråd med en *Gerard Carette*, skref til Polisen at han hade vigtiga uptäckter at göra rörande detta afskyvärda brott. Man kände Chambreuil och trodde icke på hans utsaga; men några personer, nog enfaldige at tro det *Louvel* hade några medbrottslingar, begärde at Carette skulle föras til Paris; Carette gjorde resan dit, men man fick icke veta mer af honom än hvad man viste förut.«

Älskarinnans Porträtt. **)

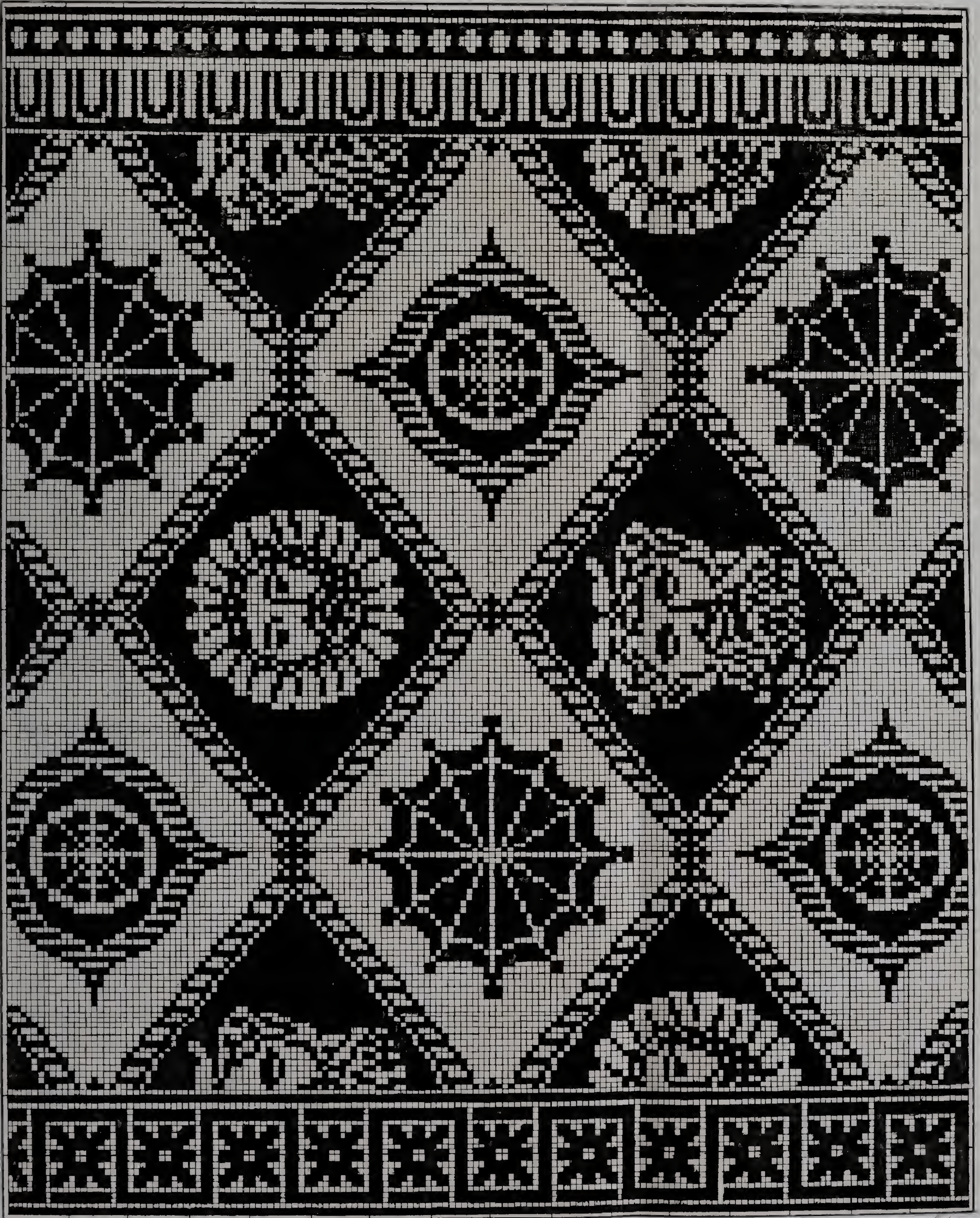
Tag penseln hit, ty jag vill måla,
på hög befallning, et porträtt;
misslyckas det på något sätt,
får jag visst mycken smälek tåla. —

*) Et fängelse för större missdådare i Paris.

**) Sändt til den frånvarande fästmannen, af en skämtsam vän, som fått i updrag at *måla* den älskades porträtt.

Först: liljepannan, — sex tum bred,
derom är mycket ej at säga,
men, såsom alla menskor pläga
en panna ha, har Mimmi med. —
Två blåa ögon, — nej! blott *ett*,
ty jag har kysst igen det andra,
slikt tiltag skulle du ej klandra
Om du det skälmska ögat sett;
dessutom »i de blindas rike
en enögd alltid Drottning var,«
tilräcklig magt i *ett* hon har —
för mycket om det hade like. —
Men nu til näsan; — ögat har
mig uppehållit alltför länge,
vi ögonlocket varligt stänge,
och nu — jag utför backen far.
Fast helt prosaiskt låter detta,
att: »näsan uti vädret sätta« —
hos Mimmi det dock näpet är,
parole d'honneur! om ej det klär;
dock tyst, — mig sjelf jag måste banna,
vid munnen ville jag ju stanna?
det blir et hjertans kärt besvär —
och — à l'instant jag färdig är.
Der hviskar ju den rosenröda:
»nu får du lönen för din möda,
séancen kan ju slutas här!« ....

Aj, aj! min vän lär misslynt hänga
sin lilla läpp, vid nyheten,
den var visst streck i räkningen!
nå väl! vi strecket ej förlänga.
Blif litet blidare igen —
förty — jag redan är vid hakan.
(*orimligt* ord! att sätta »raka'n«
sker af poetisk *brist* min vän!)
Nu svanhvit hals, fast något kort
och — — nej! här flög jag ut i verlden
för långt; — jag vänder om på färden,
ty kinderne jag glömde bort;
de äro två, at här beskåda,
och rosenlundar äro båda;



Sophie

min blick, en yster papillon
der hoppar kring i lätta språng.
Två gropar finnas i de lunder,
de rosenhöljda, men derunder
(de oförvägne gifve akt!)
har skalken Amor snara lagt:
när jag den närmre ville skåda
kom både blick och mun i våda;
et hocus pocus det visst är,
som gör at så man fängslas der!

Nu återstår ett enda drag,
och det är Mimmis hjertekammar'
der känslan bultar med sin hammar' —
hur der ser ut, det vet ej jag.
Kanske du äfven efterskänker —
när du på saken närmre tänker,
den teckningen utaf min hand?...
Hon *sjelf* hörs på min fråga svara:
»silence! vi låta saken vara,
ty hjertat — det är contraband!«

..ph.....t..

Pl. 35.

Et virkmönster i Etrurisk stil.

Vi torde icke behöfva nämna, at det väsendtligaste af Etruriska målningar är begagnandet af blott tvenne färger: rödt och svart.

Några Moders upkomst och anledning.

Det är bekant at de såkallade *Fontanger*, en fordom bruklig hufvudbonad för Damer, leder sitt ursprung ifrån Mademoiselle de Fontanges, en hoffröken vid Ludvig XIV:s hof, och en kort tid hans älskarinna, emedan döden beröfvade honom densamma i hennes första barnsäng, sedan hon likväl förut vederbörligen blifvit uphöjd til Hertiginna. Anledningen til modet var den, at hon en dag, i sällskap med Konungen, til häst på en jagt, kom i skogen genom de täta grenarnas åverkan at rubba sin hufvudbonad som flaxade för vädrets ilar, hvilken tilfälliga vårdslöshet dock klädde henne så väl, at Konungen, högst förtjust deröfver, yttrade sitt nådiga välbehag; och hvad behöfdes väl mer, för at af denna tildragelse skapa et mode, som snart blef allmänt, och bibehöll sig med alla de sedermera tillagda extravaganser hvartil det gaf anledning.

Sedan Ludvig XIV kommit under Madame Maintenons bigotta handledning, fick allt vid Hofvet et yttre sken af gudagtighet, och klädseln blef äfven et föremål för skenheligheten. Presterne hade ifrån predikstolen i 15 år angripit dessa colossala hufvudbonader, sökt genom vältalighet och fördömelser krossa dessa lyxens och dårskapens ofantliga skapnader; ingenting kunde förmå det allsmägtiga modet at sänka eller minska dessa byggnader af hår, flor och band. Ludvig XIV gjorde med ett ord, utan hotelser eller förordningar, mer än alla prester och moralister förmått; han sade en dag (1699): *det är icke vackert (cela n'est pas beau)*; och från denna stund försvunno dessa pyramidaliska upstaplingar på hufvudet, och sänkte sig på en natt til bart hår utan flor och band. — Öfver hela Frankrike spriddes snart underrättelsen om den vigtiga reform som gudsfrugtan fåfängt sökt göra gällande emot fåfängan, och som kritiken nu så lätt erhållit öfver behagsjukan.

Hos oss har denna hufvudbonad äfven haft något märkvärdigt, derigenom at Friherre Nils Gripenhjelm (Landshöfding och Landtmarskalk på Riksdagen 1697) från trycket utgaf en afhandling under namn af: *Myssicophantes Theophilius, eller gensvar emot den nya Fontange-förföljaren*, tryckt i Hamburg 1691.

Under hettan af träffningen vid byn Steenkerke (i provinsen Hennegau) 1692, besvärades Hertigen af Chartres af sin halsduk, den han lossade och lät vårdslöst hänga kring halsen. Några unga Herrar af Prinsens svit, intagne af en vårdslöshet som klädde den unga, förnäma och vackra Krigarn, berättade händelsen för deras hemmavarande vänner i Paris, och några dagar derefter buro alla Hofdamer halsdukar *à la Steinkerque*, d. v. s. knutna med en behaglig vårdslöshet kring den qvinnliga halsen. — Modet är stundom fjolligt, och bör vara det; handeln har sin vinning deraf: olyckligt vore det för Gudinnan, om förnuftet alltid presiderade vid hennes domslut.



Pl. 36.

Mode-Costymer för Damer.

Fig. 1. Bart hår klädt efter Herr Jouennes upfinning. Klädning af Algieriskt Jacconnet (eller, om man så behagar, af Sitz), med et svart förkläde. Halskragen består af en enkelt veckad dubbel remsa, och deröfver en liten blå shawlett knuten omkring halsen. Ljusblå halfhandskar och svarta skor. — Denna Costym är hel och hållen huslig, och har et trefligt yttre.

Fig. 2. Rishalmshatt prydd med band. Hvit klädning med en rundspenser af kammarduk. Bruna kängor.

Fig. 3. Samma figur sedd bakifrån.

STOCKHOLM,
Tryckt hos Carl Deleen, 1832.


3
1
2



NAPOLEON, *Hertig af Reichstadt*

N:o X.

Magasin

för Konst, Nyheter och Moder.

October Månad 1832.



Pl. 37.

Hertigen af Reichstadt.

Ehuru Red. redan år 1826 uti detta Magasins tredje årgång, Pl. 25, lemnat en bild af den då 15årige, nu nyligen framlidne, Hertigen af Reichstadt, Joseph Franz Carl Napoléon *), har den dock trott sig göra sina läsare et nöje at ånyo här gifva en teckning af den Store Mannens son vid fyllda 20 år, efter en i Wien förlidet år verkställd målning. — Men vi äga dessutom en större anledning härtil, genom det benägna meddelande af nedanstående skaldestycke af den välkända Författarinnan med signaturen *C. A. S.*, som med så mycken känsla och urskillning strött dessa blommor på hans graf, med fästad blick på hans odödlige Fader. —

Unga Lagertelning, frodigt skjuten
Ur den brustna jätte-stammen opp!
Föll du äfven rof för stormen? — bruten,
Innan blomman vecklat ut sin knopp?
O! hvem vet hvad på dess blad stod skrifvit,
Hvilka frön den gömt? hvad frukt kanske
Den en dag den häpna verlden gifvit? —
Allt i förtid griften skördade!

Ack! hur annorlunda hoppet ställde
Horoskopet af din framtids dar,
Då sin ära, sina segrars välde
Såsom skänk til vaggan örnen bar!

*) Han dog i Wien den 22 Juli detta år.

Kronan härligt på dess kuddar blänkte,
Folkets jubel, skaldens höjda röst
Kring dess fot förtjusta offer sänkte;
Glädjens känsla brann i alla bröst.

Glädje, ära, segrar, hoppets drömmar,
Sandkorn vräkta up ur tidens haf!
Huru hastigt draga ej dess strömmar
Dem tilbaka i sin vida graf.
Af de skänker hvarmed lyckan höljde
Späda barnets stjernbeprydda famn,
Ingen ynglingen til griften följde;
Ingen — endast Faderns stora namn.

Under hyddans låga halmtak buren,
Utan åtrå efter högre lott,
Närd af mödan, lycklig af naturen,
Ingen storm hans lugna bana nått.
Politiken ej sin boja knutit
Kring hans fria hand, och saknans tår
Varm och trogen uppå grafven flutit,
Som nu ödslig och förgäten står.

Nu hur dyrt du äran köpt at stamma
Ifrån segrens Konung — sammanträngd
I ditt bröst, hans höga hjelteflamma
Lik en skendöd i et grifthvalf stängd,
Tog sig sjelf til rof, tils döden släckte
Lågan ut i Lethens lugna våg,
Och med allmagtshand den boja bräckte,
Som så tung på unga örnen låg.

Väl dig dock, at tidens skepp ej ryckte
Dig på böljan ut bland vindars kast!
Sjelf din Faders starka händer tryckte
Tungt dess roder, jättekraften brast!
Den orkan, som Eols magt förrådde,
Sjunker ej på dödligt budord ner,
Och den knut ej hjeltens svärd förmådde
Skära af, skall ingen lösa mer.

Glad din flygt då, unga skugga, svinga;
Rodnande ej så din panna göm!
Fast den ingen lager bär, fast inga
Bragder skimrat i din lefnads dröm —
På Elysiens rosenfält förklingar
Bragdens thordön, endast fridens röst,
Från dess palmers topp med Cherubs-vingar
Flägtar svalka i hvart såradt bröst.

Sjunk i fadersfamn, men bland de döde,
Intet ord om jordens strider fäll!
Tig för evigt med hans Galliens öde,
At ej lugnet störs i stjernors tjäll.
Femton år af mödor, segrar vunna
På naturens, menskans, ödets magt,
Liksom irrbloss, tända och försvunna,
Sorgsna tanken ärans värde sagt.

För en evighet uptimrad vorden,
I en blink hans sköna byggnad föll;
Ströende sitt grus kring häpna jorden,
Dock hvar spillra storverks namn behöll:
Rastlöst vanskligbetens lie härjar,
Men ur härjningen i himmelsk famn
Trogna minnet sitt palladium bergar,
Och bland stjernor fäster hjeltens namn.

C. A. S.

I sammanhang härmed låna vi några stropher ur et skaldestycke: *Vid underrättelsen i Ajaccio om Hertigens af Reichstadt död*, infördt i N:o 136 af Fäderneslandet för den 13 Sept. d. å.

Va, dis bien à ton père, oh, dis-lui bien, jeune homme,
Que sa France si belle, et que ta belle Rome,
Aux pieds d'un trône usé, dormant comme des chiens
Que le bâton du sceptre à chaque heure réveille,
A tes hauts souvenirs prêtent encore l'oreille
Écumantes dans leurs liens;

Que si Rome parfois au Colysée assise
Chante encore ses beaux airs par sa lyre qu'on brise,
(Soupir de l'harmonie aux tombeaux palpitans!)
Le Tudesque à présent marche sur ses collines,
Déchausse sa colonne et brise ses ruines,
Cette architecture du temps.

Mais dis-lui que la France, autrefois l'Amazone,
Que la France, la Reine au bandeau qui rayonne,
Dont la cour fut le monde et l'époux fut un dieu,
Souffletée à la joue, et la mine piteuse,
Devant les nations fléchit toute honteuse,
Et n'est plus qu'un . . . . juste milieu.

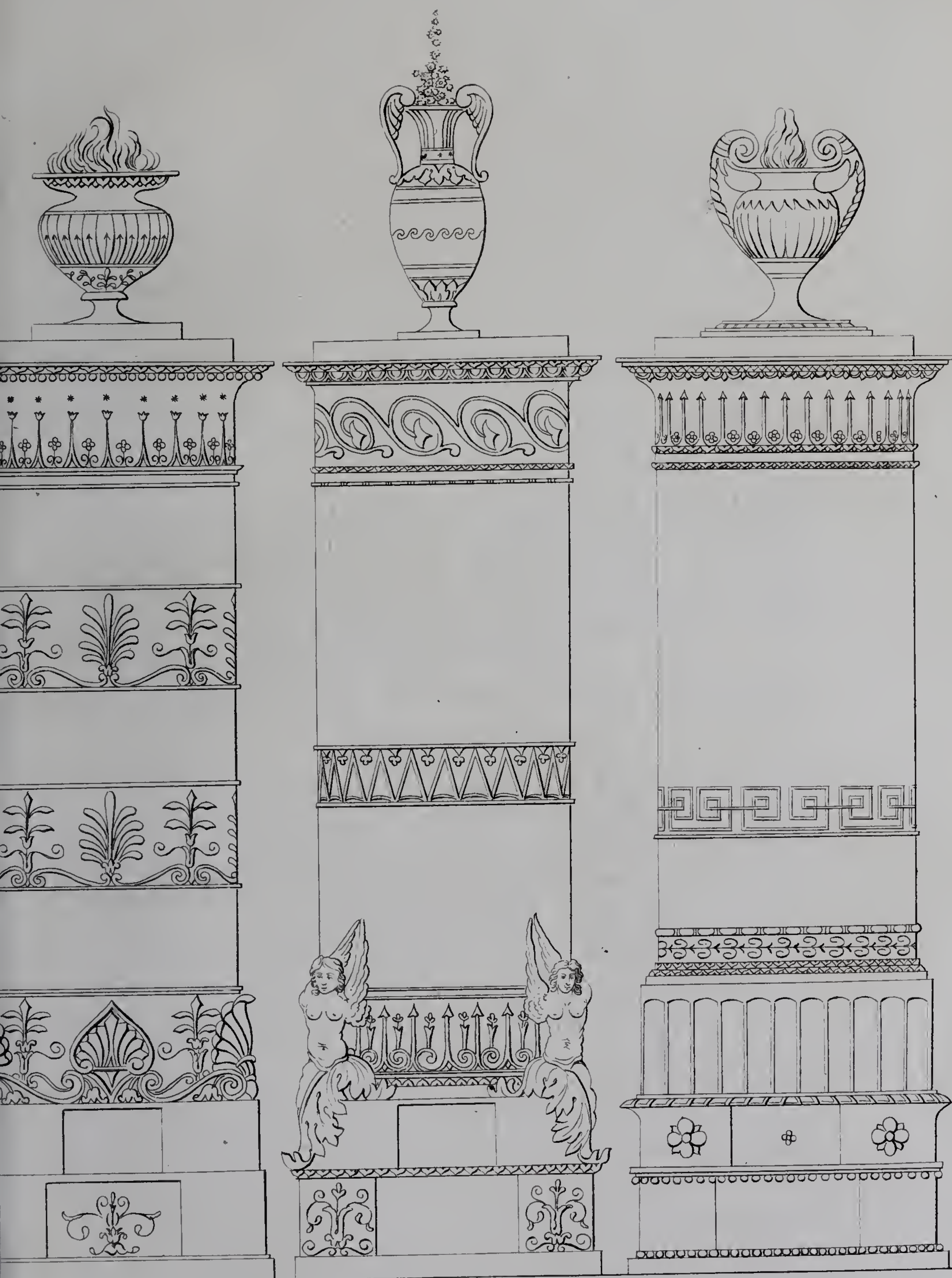
Que la honte en vient même à cette ville aïeule
Qui de ton nom jadis s'enorgueillissait seule,
Mais en deuil descend encor sur bien des cœurs;
Oh! dis-lui que le ciel plus brillant qu'une lame
A vu des apostats trahir aussi ton ame,
Qu'il s'obscurcit de nos douleurs.

Et toi, comme ce Grec, héros de Mantinée,
Arrachant de son sein la flèche empoisonnée;
Va, jette ton grand sceptre à la postérité;
Tu laisses à ton nom une grande héritière
Qui dans les cœurs français se placa la première,
Et qu'on appelle Liberté.

Pl. 38.

Några moderna Kakelugnar.

De äro i en god och elegant stil, bäst passande til runda Kakelugnar, men äfven användbara til fyrkantiga. I brist af skickliga Kakelungsmakare, som äga vackra formar, kunna ornamenterne på dem äfven målas *en camaieu* (målning med dagrar och skuggor i enahanda färg) eller med brokiga färger, *en arabesque.*



de Årrången

Gammalt Nytt.

Huru långt Tyskarne gått och ännu gingo i början af 18:de århundradet i dumhet och osmaklighet med titlarne på deras böcker, är väl allmänt kändt; men föga lärer något mera talande exempel derpå kunna framvisas, än nedanstående, tryckt i Wien 1709, under nedanstående Titel, utstyrd med latinska och tyska bokstäfver, ömsom svarta och röda:

»Centi-Folium Stultorum in quarto. Eller hundra makalösa Narrar in Folio. På nytt upwärmdt och framsatt i en Alpatrit-Pastej til Skåderätt, med hundra sköna Kopparstick, til rättskaffens Förlustelse och nyttigt Tidsfördrif, såwäl för et glädtigt som melancholiskt sinnelag. Jemwäl anrättad med en delicat Sås af många artiga Historier, nöjsamma Fabler, tokroliga Discurser och upbyggliga Sedoldrande berättelser. Cum Licentia Superiorum. Wienn, finnes hos Johann Carl Megerle, Universitets-Bokhandlare i Gundl-Hof. Och hos Johann Christoph. Weigel, Kopparstickare i Nürnberg. Tryckt hos Christoph. Lercher, Universitets-Boktryckare.

IM LVstIgen Iahr, aLs DIese Narren-SChaar, erkohren gar.« *)

Det var verkligen ganska consequent, at sjelfva årtalet på boken, MDCLLVIIII (1709), utsattes i et *Eteostichon*. **) — Sedan författaren på mer än 400 qvartblad, högst tråkigt och osmakligt afhandlat hundra svagheter och besynnerligheter hos karlarne, och illustrerat dem med tarfliga kopparstick, skulle man förmoda at han uttömt sitt ämne; men sådant är icke förhållandet, ty 1713 utkom fortsättningen af detta dråpliga snillefoster, i hvilket hundra fruntimmers-svagheter på et lika obehagligt sätt afhandlas under följande Titel:

»Mala Gallina, Malum Ovum, det är: Som de gamla sjunga, så qwittra de unga. I det andra Centi-Folio hundra makalösa Qwinno-Narrar, äfwenwäl in Folio, efter det föregående Alpatrit-Pastej-sättet,

---

*) Hvilket i svensk öfversättning skulle ungefär lyda sålunda:
I Det LustIga år, då IbLand narrars Chor, Man dessa hür utVIsa får.

**) Är en vers, hvars alla bokstäfver, nemligen I, V, X, L, D, C, M, hvilka såsom Romerska siffror utmärka något nummertal, tilsammansräknade utmärka årtaler, då den i versen omtalta händelse tildragit sig.

af så många Narrar Generis Masculini, nu jemwäl med artiga Confecturer, och et lika antal Narrar Generis Fœminini, framsatt til dessert åt alla heder- och förstånds-älskande Fruntimmer, til glädtigt Tidsfördrif och wälmenande Warning, moraliskt framställd i hundra sköna Kopparstick. Cum Licentia Superiorum. Wien, finnes hos Johann Michael Christophori, Akademisk Bok- och Konsthandlare wid Koltorget på gyldene Ankaret, och hos Johann Christoph. Weigel, Kopparstickare i Nürnberg. Tryckt hos Andreas Heginger, Univers. Boktryckare. 1713.«

För at lemna våra läsarinnor et bevis på författarens sätt at til glädtigt tidsfördrif göra dem välmenta varningar och moraliska föreställningar, meddela vi här en liten profbit af: *Den egensinniga Tokan.* — »Ingen menniska gitter föreställa sig hvad et envist qvinnfolk är för et ömkeligt och förargerligt ting; ty när envisheten en gång fått insteg hos dem, ehvad de sedan företaga eller ihärdigt fått i sinnet, det måste gå (kosta hvad det vill) efter deras hufvud, det må nu sedan vara förståndigt eller icke, slå väl eller illa ut, det fråga de icke efter, utan hålla sig beständigt fast vid den maximen: *Sic volo:* så vill jag ha det. — Detta bekräftar äfven den helige Hieronymus, som säger: *Novi ingenium mulierum, nolunt, ubi velis, ubi non vis, cupiunt ultrò;* d. ä.

Jag är med qvinnans håg bekant,
De sjunga samfält en diskant:
När du dem ber, de vägra sig,
Och när du tiger, be de dig,
De vilja blott, hvad dig misshagar,
Och vilja ej, hvad dig behagar.

Ack hur skönt! ack hur sannfärdigt! ack hur förträffligt, helige Hieronymus! Om också en *Demosthenes* komme fram med all sin skarpsinnighet i tal; ja, om äfven den vältalige och angenäme *Cicero* läte höra sig; må til och med *Cato* träda fram med allt sitt allvar; ja, jag vill icke utesluta *Isokrates* med sitt fulländade talesätt; *Perikles* må stå bredvid med sina blixtrande ord; *Aristoteles* med sina föreskrifter må göra idel axiomata; *Quinctilianus* må väsnas bäst han gitter; så kan han likafullt icke öfvervinna den envisa Tokans treskhet: *Sic volo:* Så ska' det vara, så vill jag ha det, skall alltid bli hennes sista ord. — — — — Åtskillige Helige hafva


3
1
2

tämt många vilda djur: den helige Seraphiske *Franciscus* har tämt svalorna; den helige *Baudolinus* vild-gässen; den helige *Agricolus* storkarna; *Sanct Franciscus de Paula* fiskarna i hafvet; den helige *Sabba* lejonen; den helige *Corbinianus* björnarna; den helige *Kentingernus* vargarna; den helige *Dintarus* hjortarna; den helige *Helenus* huggormarna; den helige *Ammon* drakarna; men hvem kan tämja et egensinnigt, tredskande fruntimmer? Ingen menniska på jorden. Nå! så, *abi male spiritus!* vik härifrån du orene ande!—«

Förmodligen hafva våra läsarinnor redan nog af denna lilla profbit, och vi kunna försäkra dem, at hela den tjocka volymen är i samma stil.



Pl. 39.

Morgon- och förmiddags-klädsel för Damer.

Fig. 1. föreställer et fruntimmers första morgon-costym, när hon ännu icke är synlig för någon annan än sin närmaste omgifning, eller en och annan intim bekant af sitt kön. — Den består i en nattmössa med flera fylliga och vid sidorna nedhängande remsor; en natt-tröja med skäligen långa skört, samt försedd med epauletter och en öfverfallande krage öfver bröstet, i förening med de förra; en rundskuren kjortel med en dubbel rynkad remsa i höjd med knäna. (Natt-tröjan och kjorteln kunna vara af piqué, eller det hela af fint Cambrik.) Röda broderade tofflor.

Fig. 2. är en förmiddags-costym med högre anspråk och beräknad på emottagandet af förnämare visiter, af begge könen. — Håret är med omsorg kammadt, *à la Sevigné;* en röd underklädning med slätt lif, mycket utskuren i halsen, der den är garnerad med en spets eller tyllremsa; ofvanpå denna bäres en såkallad *Peignoir* (fordom Puderskjorta) af ostindiskt muslin, rikt broderad i stilen af et spets-mönster *(brodé en dentelle)* och kantad med en broderad remsa. Svarta skor.

Fig. 3. sedd från tvenne sidor, visar en broderad mössa *(Bonnet)* af tyll med culörta band och hängande Cornetter ned på axeln; en upstående fraise til en rock. Denna Costym är användbar då man ämnar göra förmiddags-promenader.



Pl. ~~36.~~ 40

Mode-Costymer för Damer.

Fig. 1. Denna Costym, ehuru i och för sig sjelf ganska elegant, är dock egentligen mest användbar hemma. — Bart hår; Klädning af Ostindisk Netteldnk *(Mousseline des Indes)* broderad omkring halsen, *á la grecque;* ljusgult sidenförkläde, rikt broderadt med brokigt silke; ljusblå half-handskar, svarta skor.

Fig. 2. Från dessa Costymer inom hus, öfvergå vi til en ytterst elegant för större sällskaper, som derjemte kan begagnas på bal. — Bart hår efter Herr Jouennes upfinning i Paris, prydt med en blombukett. Klädning af silkes-netteldnk broderad med platt-silke; i armvecken äro bandroser med trenne långt hängande ändar, i hvilka äro fästade buketter lika med den i håret. Vid knäet på framvåden af kjorteln äro äfven fästade tre bandroser med buketter (med något afstånd sinsemellan), i likhet med dem i armvecken. Hvita handskar och skor med genombrutna hvita silkes-strumpor. — — Bredvid ses samma figur bakifrån i en spegel.

Stolen och bordet äro i en modern Göthisk stil.



STOCKHOLM,
Tryckt hos Carl Deleen, 1832.


2
1



N:o XI.

Magasin

för Konst, Nyheter och Moder.

November Månad 1832.



Pl. 41.

Qvinnans skönaste bestämmelse.

Ära ske Qvinnan! ty henne är gifvet
Himmelska rosor at fläta i lifvet,
Gifvet at knyta kärlekens band.
Höljd i behagens blygsamma slöja,
Ädlare känslor qvinnan ses röja
Vårda de hulda med änglaren hand. etc. etc. etc.

Så yttrar sig *Schiller* i *Qvinnans Värde*, och vi hafva, med anledning af denna lilla grupp efter en teckning af *Deveria* i Paris, trott oss böra hänvisa til detta poēm, som finnes öfversatt i Franzéns Skaldestycken (1 Del. sid. 253) och nyligen (den 12 Oct. d.å.) äfven infördt i Aftonbladet i en god öfversättning af en annan hand. At likväl Schiller äfven känt qvinnan från en annan sida och icke skonat hennes misstag eller svagheter, derom vittnar et annat af hans smärre poemer: Die berühmte Frau, hvaraf vi här lemna et försök til öfversättning, med det vördsamma förklarande, at Schiller svårligen skulle hafva inom våra Svenska Fruntimmers krets funnit originalet til sin målning, hvarpå likväl i Tyskland (en tid åtminstone) icke var någon brist.

Den lärda, vidtberömda Frun.

En gift mans epistel til en annan.

Skall jag beklaga dig? Med ångerns bittra tårar
Fördömmer du ditt ägta band?
Och hvarför? — Den otrogna sårar
Dig, hon, som vid en annans hand,
Ej vid din famn, vill Hymens bojor draga? —
Min vän, af andras lott du lära kan,
At *din* med tålamod fördraga.

Dig smärtar at *en* annan delar
Med dig din rätt? — Du afundsvärde man!
Min hustru sig åt hela menskoslägtet delar.
Från Bältens intil Moselns strand,
Til Apenninska fjällens rand,
I modets hufvudstad och mönster,
Utbjudes min i alla bodars fönster;
På diligencer, ångbåtsfärden,
Hon granskas, mönstras hennes värden
Af Skolfux eller Dilettant;
Konstmässigt låta sig berömmas,
Bekikas, partiskt eller sant,
Utaf en smutsig Aristarch bedömmas,
På rosor eller törnen gå,
At ärans tempel eller kåken nå.
En Konstnär — Gud må straffa denna!
Ger hennes charmer topografiskt fram,
Och åt publiken säljer utan skam
Hvad billigtvis blott jag *allen* bör känna.

Din hustru dock — tack vare våra lagar!
Med namnet *ägta maka* sig behagar,
Hon vet *hvarför?* och slugt det kallas kan.
Jag är blott känd som *Ninons* man.
Du klagar: i de sällskap du dig visar,
Man ser på dig, man ler och kisar? —
O, lyckans man! Den som en gång om sig
Fick säga detta! — Mig, min bror! åt mig,
När helsans Gud och getmjölks-kur
Tillåta vandra utmed hennes sida,
Ges knappt en nick så tvär och sur,
Men allas spända och förkjusta bida
På henne, hon min stolta hälfts figur.

Knappt dagas det på bäddens dun,
Så knarkar trappan re'n af blå och gula rockar,
Med bref, paket, en trafvarlapp som bockar,
Med utanskriften: *Til den lärda Frun.*
Hon sofver sött! — Jag måste henne väcka.
»Min vän! Jurnalerne från Jena och Berlin!«
Strax öppnar ögat sig; med huld och fryntlig min
Åt recensionerna hon blott ses blicken sträcka.

Det vackra blåa ögat! — glad,
Mig ser hon ej — blott de fördömda blad!
(Snart hörs i nästa rum en gråt som barnen dela,)
Då ändtligt frågar hon: hvad månne barnen fela?

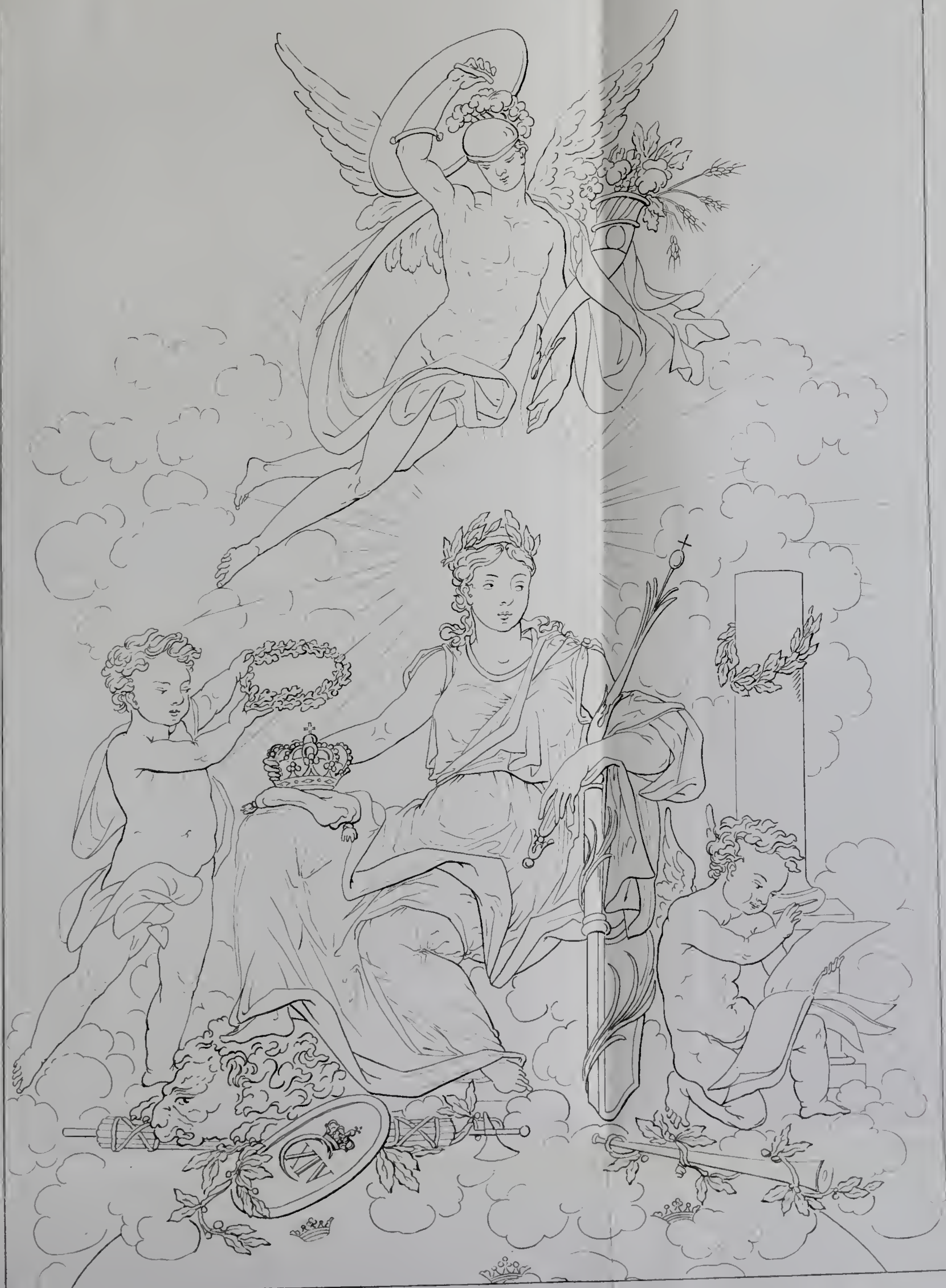
Re'n toiletten färdig står,
Men ingen snedblick sig til hennes spegel svingar,
En upsyn hotande och svår
Ger skrämda kammarjungfrun vingar.
Ej Gratierna mer få kläda hennes hår:
I Amoriners ställe ser man bara
Hur Furierna i hennes lockar fara.

Nu rulla vagnar spår i spår,
Och hyrlakejer fjäskande berätta,
At en Abbé, Baron, en Engelsman, den rätta
Som — blott sitt modersmål förstår,
Herr G & compagni, Herr X, den stort bedömda,
Om företräde be hos Frun — *den vidt berömda*.
En varelse, som ödmjukt klämt sig i en vrå,
Och kallas ägta man, en nick kan knappast få. —
Här hör man — (blott en vän den rätt kan äga);
En inbillsk narr, en strunt til karl,
Hur han beundrar henne, säga;
Och oförsynt den frihet tar!
Jag står bredvid, och för at icke fela,
Får be den herrn, med oss vår middag dela.

Vid bordet, der min vän, de smörja sig;
Buteljer tömmas med vältalighetens tungor!
Med skönaste Bourgogne, som läkarn nekat *mig*,
Jag måste läska smickrarenas lungor.
Och mitt, i svett förvärfda, bröd
Blir rof för parasiters skara;
Ack, den fördömda, rara
Odödlighet blir för mitt Rhenska vin dess död.
Den mask som gnager hur jag helst mig vänder!
Hvad tack tror du mig til belöning länder?
Et ögonspråk, et axeldrag, tölpagtigt de beklaga, — —
Du gissar ej? — men jag begriper! märk:
At denna fru, et rigtigt underverk,
Et sådant kräk til man har kunnat taga.

Men våren ler. På ängar och på gärden
Naturen breder ut sin brokiga tapet,
Re'n blommorna slå ut, och lärkan redan vet
At hon blir hörd; i skogen lifvas verlden!
— För hustru-min ej våren ler.
Ej Philomelas sköna slag och sånger,
Ej minnen af vår lycka många gånger
I denna lund, dess hjerta röra mer.
Ty näktergalar kunna icke *läsa*
Och liljorna *beundra* slätt!
När alla väsen så harmoniskt gäsa,
Hon grubblar blott — på *en Sonnet*.
Men nej! — til *resor* våren bättre passar.
Hon ser den mängd som re'n i Pyrmont går,
Och hur i Carlsbad re'n man tränges och man svassar.
Flux är hon der — och midt i hvimlet står,
Der ordensband och män med sidenhattar,
Celebritäter *alla* slag,
Förtroligt vandra kring i lag,
Och allt sig broderligt omfamnar och omfattar;
Dit, ifrån fjerran sänd, hon går
Den kränkta dygd som här skall läka sina sår,
Der, ack! — (lär dig ur vishetsbrunnen ösa!)
Der trifs hon, lemnar mig sju moderlösa.

O du min sälla kärleks första år!
Hur hastigt, hastigt såg jag er försvinna!
En hustru, sådan som man sällan får,
Af Gratien fostrad til en älskvärd qvinna:
Med ljust förstånd och städadt vett,
Med känslor retliga, men lagom fina,
Jag lik en majdag henne sett,
Förkjuserskan, utmed min sida skina.
Och detta ord: *jag älskar dig!*
Förrådt af hennes sköna blickar,
Förnyadt hon ur brudstoln skickar.
O, hvem var mera lyckelig!
Jag såg min framtid blott med rosenblickar,
Et prisma likt som skiftar färgers glans,
För mig då blott *en* himmel fans.
Jag såg små söta barn omkring mig vandra,



Hon, skönast uti deras krets,
Hon sällast, lyckligast, tilfreds,
Och *min*, *min* sällhet som bereds,
För evigt älskande hvarandra. —
Så kommer der — Gud straffe denna skara!
En bel-esprit — en rygtbar man. —
Et vackert drag, *en Calembourg* — och han
Min himmel skapar om til korthus bara.

Hvem har jag *nu?* — ack, hur förbytt är allt!
Väckt ur min dröm med all gewalt,
Hvad återstår mig väl af denna änglarena? —
En *stark* til själ, til kroppen *svag*,
Hermaphrodit i alla drag,
Som sakna kraft och kärleken förmena.
Et barn som jätteverk vill skapa,
Et mellanting af vis och apa!
Vill krypa dit de *starkare* sig ärna,
Förnekande det *vackra kön*,
Som från sin thron emottar bön,
Behagens mystiska och dyrkansvärda tärna,
Som sägs i Freyas gyldne bok *) så gerna,
Allt — *Tidnings-recensioners lön.*

6. — 2.

Pl. 42.

En Transparent under Konungens sista vistande i Götheborg.

Historiemålaren, Herr Jacob Liljedahl, som åtskilliga gånger så vänskapsfullt riktat vårt Magasin med teckningar af egna compositioner, har äfven denna gång benäget til oss öfversändt närlagda teckning af en Transparent som varit begagnad vid Konungens ankomst til Götheborg under Dess sista resa, och Red. har så mycket hellre trott sig böra meddela densamma (oberäknadt den contrast i hvilken han står med en annan transparent af en viss rygtbarhet) som

*) *Gyldene bok* kallas i några Italienska Republiker den Förteckning, i hvilken de adelige ätterne finnas införde.

närlagda synts oss vara en af Herr Liljedahls lyckligaste compositioner, hvarvid vi likväl, hvad denna copia i smått angår, måste göra samma erinran som redan tilförene i allmänhet blifvit gjord, at man deraf hufvudsakligen vill se, *huru* målaren tänkt sig ämnet och icke *huru* han utfört det, isynnerhet som conturteckningar alltid äga en viss torrhet, som försvinner genom färgernas tilhjelp och deras nuancerade skuggningar. Men vi skynda til Artistens egen förklaring af sin composition, på det läsaren må sjelf göra rättvisa åt hans jemväl ikonologiska skicklighet.

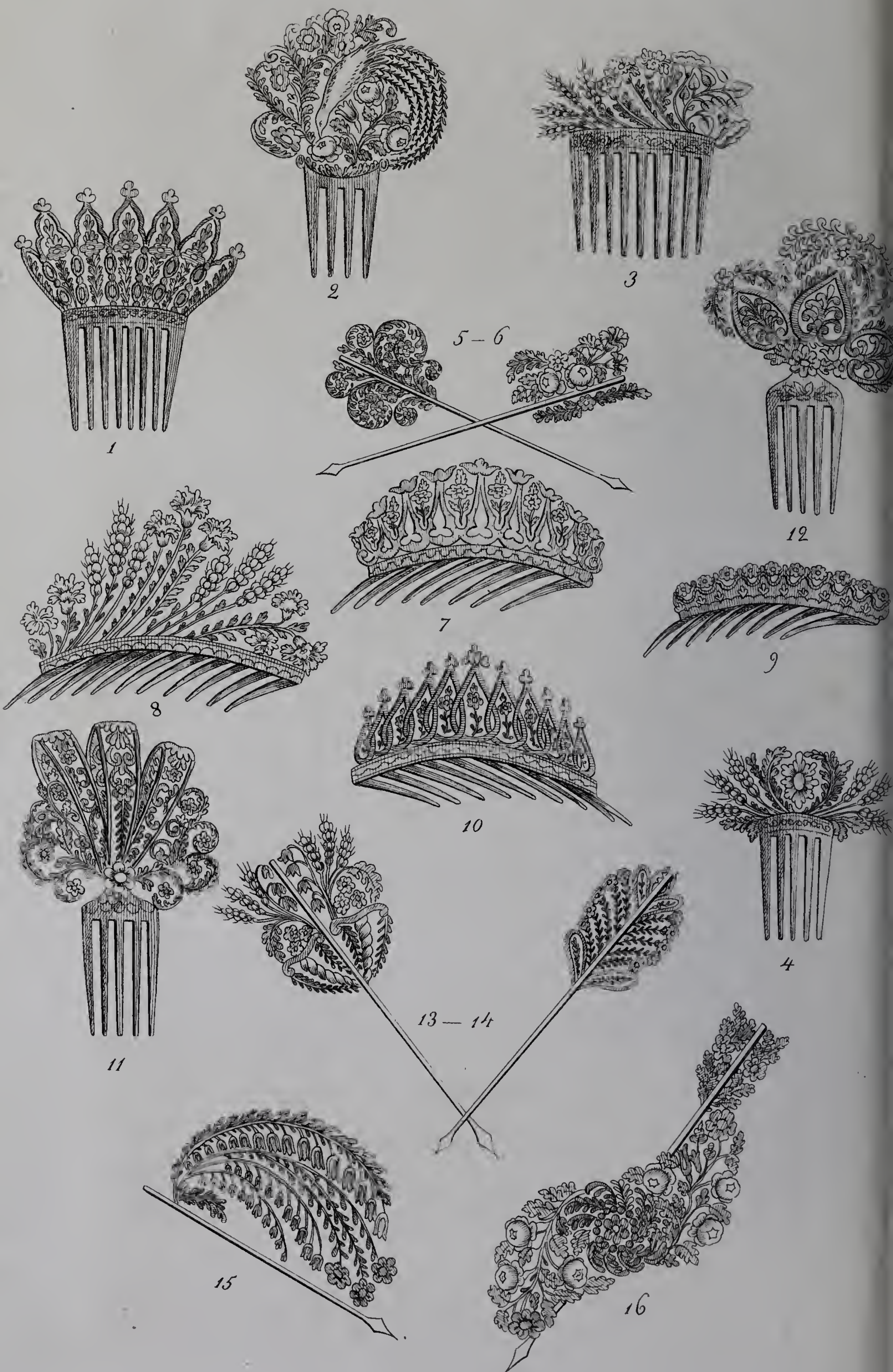
»Äran personifierad under en qvinnlig figur i sittande ställning, lagerkrönt och hufvudet omgifvet af en strålkrans, omfattar med ena handen en Kongl. krona, som å et hyende hvilar på hennes knä; i den andra handen, som hon stöder på et antikt styre omlindadt med en palmqvist (fredens sinnebild) förer hon spiran, högra foten stödd på et liggande lejon (kraftens och styrkans bild), som med framtassarne omfattar en Fascis (högsta magtens attribut), mot hvilken Carl XIV:s lagerkrönta namnsköld hvilar. — Til höger om Äran *Medborgerlighetens Genius* hållande en eklöfskrans öfver kronan. — Til venster, *Historiens,* som bredvid en triumfcolonn är i begrepp at upteckna Furstens bragder, hvars hjelterygte dessutom utmärkes genom den vid Geniens fötter liggande lagervirade trumpet. — Öfverst ses Sveriges skyddsängel med den värnande skölden i högra handen och i den venstra et ymnighetshorn. Vid taflans basis är Sverige utmärkt genom öfra eller norra delen af verldsgloben med åtecknade tre kronor.

Det hela kan således sägas vara: en allegorisk framställning af den fjortonde Carls, lika ärofulla som kraftiga och fridsamma regering, hägnad af Försynen samt lönad af Undersåtarnes hyllning, och hvars fräjdade minne af historien förvaras åt kommande tidehvarf.

Transparenten var anbragt å f. d. Chalmerska numera Santessonska huset vid norra stora Hamngatan, i den våningen som bebos af Magistrats-Secreteraren Häradshöfding Eggertz och Lands-Kamereraren Holmgren.

Anecdoter.

Den unge Ludvig XV flyttade 1722 ut til Versailles. När han kom in i de rum Ludvig XIV hade bebott, sade han til sin In-


1
2
3
5 – 6
12
7
8
9
10
4
11
13 — 14
15
16

formator Abboten *Fleury:* *) »ack Herr Abbé, hvad det är stort! och detta slott är en hel verld!...« Konungen, Ers Maj:ts farfar upfyllde allt detta, svarade Fleury; och denna rymliga byggnad var långt ifrån tilräcklig at omfatta hela hans rygtbarhet. Om Ers Maj:t vill likna honom, är det tid at min nådig herre behagade låta undervisa sig något mer än hvad hitintils skett. Hvad skulle E. M. säga, om han hade en Kronprins som icke kände mer än hvad E. M. känner. E. M. kunde mycket väl visa bort honom med en pension; hvilket man fordomdags gjorde med Childerik, oaktadt han redan var regerande. — Huru! svarade Ludvig XV, som tycktes föga bry sig om denna förmaning, (han var då omkring 12 år gammal) »kan man på sådant sätt skicka bort Konungar?.... Ack! säg mig, Herr Abbé, *är pensionen betydlig?«* — Fleury var förlägen at hitta på et svar, han teg, men mumlade för sig sjelf: Få se huru det går.



Marskalken Villeroy var den minderårige Ludvig XV:s Guvernör, men hade genom sin högdragenhet och sina orimliga pretentioner i denna egenskap, stött sig med Hertigen af Orléans, Regenten, hvadan han en dag fick befallning at aflägsna sig från Hofvet och under bevakning fördes til sitt Guvernement Lyonnais. Mellan honom och Abbé Fleury hade träffats en skriftlig öfverenskommelse, at om den ene af dem blefve afsatt ifrån sin befattning i egenskap af den unge Konungens upfostrare, skulle den andre äfven lemna sin befattning. I anledning häraf, aflägsnade sig Fleury sjelfmant, då Villeroy förvistes Hofvet; men öfvertalades några dagar derefter at åter inträda i sin befattning som Informator. Öfver detta sitt förhållande fick han af Villeroy et bref fullt af de häftigaste förebråelser. Fleury återsände honom brefvet med följande påteckning: »Jag har icke kunnat läsa det. För Guds skull låt denna hemlighet bli oss emellan, på det publiken icke må få veta, at Konungen uti er har en Guvernör som icke kan skrifva, och i mig en Informator som icke kan läsa.«

—∞∞OOOOO∞∞—

Pl. 43.

Moderna Fruntimmers-kammar.

Modets och stundom årstidens ombyten begära äfven nu former för Fruntimmers-kammar, isynnerhet sedan Damernas hattar blifvit så betydligen smärre än hvad de förut varit. Ehuru således större kammar ännu til en del torde bibehålla sig til klädsel med bart hår, såsom på baler, concerter etc. etc. hafva vi dock trott oss böra lemna åtskilliga prof på de modernaste mindre, som nu en tid bortåt varit mycket i bruk.

N:o 1, 2, 3, 4, 11 och 12 äro ytterst fina och böjliga, så at de kunna smalt sammanläggas, för at användas under de minsta hattar, likasom de efter behag kunna på flerahanda sätt utbredas ibland

*) f. d. Biskop i Fréjus, sedermera Cardinal och Premier-Minister, dog d. 29 Jan. 1743, 89 år gammal.

bandroser, blommor eller buketter. — N:o 5, 6, 13 och 14 äro i form af pilar at begagnas enkla för en Grekisk hårklädsel. — N:o 15 och 16 med en rörlig agraff, som efter tycke och smak omslutar hårbubblorna och i åtskilliga ställningar ornera hårklädseln. — N:o 7, 9 och 10 äro enkla diademer, och N:o 8 en dylik med rörliga buketter.

Dessa Kammar förfärdigas i Herr *W. A. Lurgensteins* Kamfabrik i Leipzig och säljas til utmärkt godt köp, jemförelsevis til deras sköna arbete, deras lätthet och varagtighet samt det stegrade pris hvartil de slutligen erhållas hos våra galanteri-handlare.

Så är til exempel priset på dem följande:

N:o 1, 2, 10	til 12 R:dr	(Sachsiskt *)	dussinet.
— 3, 4	» 9	d:o	d:o.
— 5, 6, 9	» 7	d:o	d:o.
— 7, 13, 14	» 10	d:o	d:o.
— 8, 15	» 15	d:o	d:o.
— 11	» 27	d:o	d:o.
— 12	» 20	d:o	d:o.
— 16	» 24	d:o	d:o.

*) En R:dr Sachsisk svarar mot omkring 2 R:dr B:co.

Pl. 44.

Mode-Costymer för Damer, Herrar och Barn.

Fig. 1. Krusflors-hatt *(capote)* med en fyllig remsa under hakan. En Rock af nettelduk broderad med kulörta garn, ofvanpå en sidenkjortel af samma färg som hatten. Gula handskar, svarta skor.

Fig. 2. Herrns Costym. Klädes-surtout, gul tygsvest med brokiga moucher och grå pantalonger med en tryckt list vid sidorna, i uphöjdt arbete. Gula handskar.

Fig. 3. Flickans Costym. Håret benadt i pannan, öfver tinningarne slätt, sammantaget bakåt der det nedhänger i tvenne långa flätor. En liten mörkröd shawlett knuten omkring halsen. En broderad pelerine til en brokig zits-klädning, eller af et annat lättare tyg. Hvita pantalonger och gris-de-lin maroquins-skor igenknutna med band af samma färg.

Fig. 4. Bart hår med rullade flätor vid sidorna, prydt med band-öglor och ändar.

Fig. 5. Samma costym, sedd bakifrån, med den förändringen, at i stället för band äro här blommor begagnade.

Fig. 6. Bart hår med en kam och uttaggade bandändar jemte en ferronière. En pelerine med upstående krage, under hvilken en liten halsduk (af samma färg som bandändarne i håret) är knuten, med en ros och utstående ändar midt i halsgropen.

STOCKHOLM,
Tryckt hos Carl Deleen, 1832.


4
5
6
2
1
3



L. Lablache



N:o XII.

Magasin
för Konst, Nyheter och Moder.

December Månad 1832.



Pl. 45.

Louis Lablache.

Efter allt hvad man hört och läst om Lablache, lärer han vara den märkvärdigaste sångare som nu finnes, likasom han skall äga den mest kolossala röst man någonsin hört omtalas. — *Le Temps*, som stundom granskar och utlåter sig öfver de Franske Konstnärer i olika grenar, yttrade sig i början af året, i en allmän revue öfver Theater och Musik, på följande sätt om honom: »Lablache lemnar mig intet tilfälle at variera mitt thema: det är alltid beundran jag har at uttrycka, emedan det alltid är fullkomlighet han ådagalägger.« Vi äro icke i tilfälle at denna gången meddela några vidare uplysningar om honom.

Pl. 46.

Utsigt nära Lateranska Kyrkan i Rom.

Denna, en af de vackraste, man kan säga: ibland capital-utsigterne af Roms omgifningar, är tagen ifrån trappan af Villa Giustiniani. — I bakgrunden resa sig Sabinska bergen, der man ytterst til venster ser Minerva Medicas tempel-ruin, som likväl nyligen såvida undergått en förändring, at en del af hvalfvet instörtat. Medel-grunden uptages af den märkvärdiga vattenledningen *Aqua felice*, som ännu dagligen förser Rom med den största vattenmassa af et förträffligt slag. Til höger ser man en del af Neros, numera förfallna, obrukbara vattenledning.

Ehuru blott återgifven i et lätt esquisse-manér, ger denna lilla teckning et tydligt begrepp af det vidsträckta, imposanta af denna sant Italienska utsigt.

Den Svartsjuke och hans vän.

Öfversättning.

Men låt då bli at svartsjuk vara,
Min vän, du har ej skäl ännu
Dertil. Jag känner ju din Fru,
Med henne har det ingen fara,
Det kan jag tryggt försäkra dig.
Hon är ju öm. — Åh ja! för mycke. —
Och artig. — Hon förställer sig. —
Och trogen. — Just et mästerstycke
Af ägta tro, vill hon inbilla mig. —
Men hon har svurit tusen gånger,
Jag ofta dertil vittne var,
At om hon nånsin dig bedrar,
Så skulle hon, af blygsel och af ånger,
I strömmen kasta sig at sluta sina dar,
På samma stund och samma timma. —
Af detta skäl hon också har
Nyss låtit lära sig at simma.

Ch . . .

En Enkas tycke.

Öfversättning.

I går sedan jag ätit en tarflig middag, jag försäkrar er en sådan som en lärd, en som ännu är rädd för choleran, bör äta, tog jag mina handskar, min käpp, och sedan jag slätstrukit min hatt flera gånger, gick jag sysslolös, gnolande, så godt jag förstår, på visan om frestelsen *), boulevarden framåt, förbannande nutidens Eleganter, som rökte ned mig med havana, då jag påminte mig at det var emottagningsdag för vänner och bekanta hos Fru de Villiers.

*) Ur Robert le Diable.

Jag tycker mycket om de småsällskaper der conversation utgör sysslosättningen för hela aftonen, och när deribland äro några snillrika, qvicka, har jag åtminstone den trösten at höra på, då jag sjelf icke får tala; för en som talar gerna, är det alltid en ersättning.

Fru de Villiers är enka, ung, ännu vacker, mycket qvick och ganska rik. Det är redan mer än hvad som behöfs för at bli courtiserad, också är hon det af en svärm pretendenter: Penelope kunde icke ha flere; men vi äro icke i Ithaka, och således behöfver icke Fru de Villiers, för at slippa sina tilbedjare, om natten uprifva det arbete hon förfärdigat om dagen; hon roar sig åt dem, afhör dem med en älskvärd allvarsamhet, och sedan visar hon dem ifrån sig med den mest positiva ton i verlden, likasom då man nekar at bivista en Amatörs-concert.

Då jag inträdde i salongen skrattade hon så innerligt, at hon nästan icke kunde helsa på mig, och de andra skrattade äfvenså, at de narrade mig at skratta med, mig som var alldeles okunnig om orsaken til skrattet. Föreställ er, sade hon då hon blef något allvarsammare, föreställ er, at de i afton angripa mig i rangerad batalj, en allmän belägring; det är en allvarsam strid, en upgjord plan mellan dessa herrar, at prompt välja mig en husbonde. — Nej! ropades ifrån alla hörn af salongen, ingen husbonde, utan en slaf! — Jag förstår, svarade hon, en slaf, som alltid befaller och den man måste lyda. Nå väl, jag underkastar mig och samtycker dertil.

Vid dessa ord utropade alla närvarande et långdraget *Ah!* — och hvar och en såg sig omkring för at gissa hvem som skulle bli den af Himlen utsedde lycklige, på den valet månde falla; och som de sågo at Fru de Villiers ämnade tala, blef det en allmän tystnad. Hör på, sade hon, jag vill förklara mig utan omsvep; det är icke som skulle jag hafva afsky för ägtenskapet; jag tilstår, för at vara fullkomligt uprigtig, at jag är ledsen vid enkoståndet; det är hårdt at vara utan något visst förhållande i de största sällskap, och at vara utan någon beskyddare midtibland en mängd af smickrare. Den enda svårigheten är kanske at jag är mycket nogräknad och icke vill sätta min frihet på spel, utan visshet om vinst. Jag vill låta er veta alla mina påståenden, och om ni sedan finner någon som i sin person förenar dem, haf då den godheten och bed honom komma til mig, så skall jag underrätta min giftoman om mitt beslut,

Först önskade jag at min man vore af et behagligt yttre, ty det är alltid fördelagtigt för en karl. Jag vill at han skall vara väl växt, ty utom det misskläder honom hvilken klädsel som helst; at han har vackra tänder, ty åsynen af elfenben ger alltid behag åt det minsta småleende; at han har vackra händer, ty deraf följer at han har en liten väl formad fot; jag vill också hafva uttrycksfulla ögon och et behagligt uttal; för öfrigt skall jag nöja mig med allt: ni ser at jag icke är nogräknad. — (Allmän rörelse bland sällskapet, som tycktes ge tilkänna et visst misstroende.)

Hvad förmögenheten angår, fäster jag mig icke så mycket dervid, så framt hans är nästan lika med min egen, så skall jag i den punkten vara ganska foglig. (Här visade giftomannen et samtyckande småleende.)

Men det vigtigaste är snille och kunskaper; jag önskar at min man är en utmärkt man, och skicklig at öfverallt kunna användas; han måste hafva förmåga at ersätta *Foy* i Tribunen, *Horace Vernet* i Ateliern, *Cuvier* i Vetenskaps-Akademien, och *Michel Ney* vid Armén, och det endast på det en hustru icke måtte behöfva skämmas för sin man. Jag önskar för öfrigt at han kan flera språk, ty det visar alltid en god upfostran, och at han är förträfflig musikus, ty det är alltid en tilflykt på landet. (Allmän oro!) Hvad hans sinnelag angår, ack, min Gud! bara han är foglig, tjenstagtig, älskvärd, tålig, trogen och icke svartsjuk, så är jag qvinna at uthärda allt. (Allmän rörelse af modfälldhet)

I sen, mine Herrar, at jag icke är för noga i mina påståenden, allt detta är ingenting annat än hvad man har sett, jag önskar bara at se det förenadt i *en* person, det är allt; således, som J ären mina vänner, varen upmärksamme, söken, underrätten er; jag skall bli er mycket förbunden derföre, framför allt förloren icke tiden, ty det ligger mig om hjertat at bevisa er, at om jag fortfar at vara enka, så är det icke mitt fel.

Men, min Fru, det är en verklig Phœnix som Ni vill ha, ropade en af pretendenterne! — Hvad vill Ni? jag är således så mycket mer at beklaga, jag får då vänta.

När vi gingo vår väg, skrattade ingen mera.

Sophie.



Charader.

1.

Mitt första, som et ordspråk säger,
Ger ofta qval och bryderi,
Om man ej visligt öfverväger,
Man sällan lyckas deruti.
Mitt andra uti Bibeln finnes,
Och särskilt uti hvarje land.
Mitt hela, om jag rigtigt minnes
Et åldrigt bruk från Galliens strand
Och Riddartidens sköna dagar,
På mångens sköldemärke står;
Om jag et dylikt välja får,
Är Dumboms det mig mest behagar.

2.

Den som hos andra bjuden är
Mitt första vanligt kallas plär.
Man bråkar uti våra tider
Förfärligt at *mitt andra* bli,
Fast man ej lyckas deruti,
Och ämne får til långa strider;
Jag tror (uti min enfald bara)
Det är ej men'skan godt at vara.
Den som *mitt tredje* är, kan lätt
Mot foglighet och vishet fela;
Om än man har i saken rätt,
Bör man ej vara det. *Mitt hela*
En vacker och en älskvärd dygd,
Trifs nästan bäst på landets bygd;
Jag tror likväl i fordna dagar
Man högre vördade dess lagar.

Ch...

Pl. 47.

Sy-mönster med gancer; Rundspencer (canezou) *af broderad netteldnk; Hårklädsel.*

Ehuru det öfra mönstret, hvad formen angår, endast är ämnadt til krage sydd med gancer på tyll, är det dock ganska användbart til garnering på en klädning broderad med gancer, antingen af samma eller en annan färg än sjelfva klädningen. — Den nedra teckningen är en Rundspencer (canezou) af broderad netteldnk, sedd från tvenne sidor. — Hufvudbonaden, sedd bakifrån, är af Herr *Croizats* upfinning, bestående i bart hår, benadt i pannan, med en fläta vid hvardera sidan och bandöglor.



Pl. 48.

Mode-Costymer för Damer och Herrar.

Fig. 1. Bart hår med bandöglor af Herr *Maritons* i Paris upfinning. Krusflors-(eller såkallad *Crépes-*)klädning med garnering framföre ofvanpå en sidensars-underkjortel.

Fig. 2. Et nytt slag af Surtout eller Polsk Rock, af Skräddaren *Guichars* upfinning i Paris. Hatt med spetsig kulle och små brätten; svart halsduk, grå pantalonger.

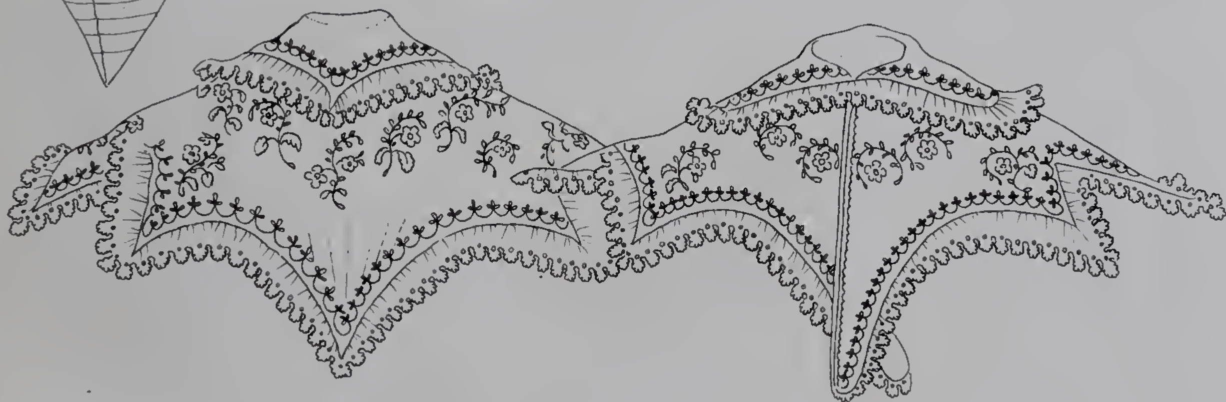
Fig. 3. visar baksidan af lifvet och öfre delen af ärmarne på en Fruntimmers-Rock.



Subscriptions-Anmälan.

Sedan smak och sinne för skön konst börjat mer allmänt sprida sig inom Fäderneslandet, hvarom Konst-Föreningen lemnar et ojäfagtigt vittnesbörd, torde tiden vara inne at äfven på modersmålet äga et Lexikon, som omfattar Målare-konstens alla grenar, jemte (så vidt möjligt är) alla kända Målares biografier m. m. Undertecknad är derföre sinnad utgifva et länge påtänkt och under händer varande arbete, kalladt:






3
1
2

MÅLARE-LEXIKON,

til begagnande såsom

Handbok

för

Konst-idkare och Taflesamlare.

OMFATTANDE

Målare-konstens historie och dess särskilta grenar; de olika Skolornas upkomst och fortgång; underrättelser om åtskilliga Målare-Akademier och Galerier; nästan alla kända Tecknares och Målares Biografier; de märkvärdigaste taflor af äldre och närvarande tid; förklaring af de brukligaste konstord, jemte en Planche med åtskilliga Mästares monogrammer.

För at kunna bestämma uplagans storlek, anmäles detta arbete (som innehåller nära 3000 artiklar och namn) til subscription hos alla Bokhandlare i Riket. Den uphör med den 1 Februari nästa år, hvarefter arbetet genast kommer at läggas under pressen och oförtöfvadt utgifvas. Priset kommer troligen icke at öfverstiga 2 R:dr B:co, beräknadt efter 5 sk. arket för Subscribenter, det hela tryckt med vackra stilar och på godt papper, i enlighet med tidens fordringar. Stockholm den 14 November 1832.

Fredrik Boije.

Anmälan.

Denna Månads-Skrift kommer äfven at utgifvas nästkommande år, efter samma plan och til samma pris som de föregående åren. Hela årgången på *regalvelin-papper* kostar 8 R:dr, och på *Holländskt regal* 6 R:dr B:co. — Prenumeration emottages i Landsorterne på *alla* Post-Contor, och i Stockholm i Hr Hedboms Bok- och Musikhandel på Myntgatan.

INNEHÅLL AF NIONDE ÅRGÅNGEN.

Rättelse: I X:de Häftet sid. 80 står: Pl. 36. — bör vara: Pl. 40.

STOCKHOLM,
Tryckt hos Carl Deleen, 1832.

21 vols.

vol. 9: [2], 96 p. + 48 plates
of which 14 are hand-coloured
and 3 are folding

8vo in 4's: A–M4



